

Vilniaus universitetas
Komunikacijos fakultetas
Informacijos ir komunikacijos katedra

Živilė Čepaitė,

Informacijos vadybos studijų programos 2 kurso studentė

**EUROPOS SAJUNGOS FONDŲ REMIAMŲ APLINKOSAUGINIŲ PROJEKTŲ
VIEŠINIMO VAIDMUO APLINKOSAUGOS KOMUNIKACIJOJE**

MAGISTRO DARBAS

Vadovė lekt. dr. L. Nevinskaitė

Vilnius, 2008

Pildo magistro baigiamojo darbo autorius

Živilė Čepaitė

(magistro baigiamojo darbo autoriaus vardas, pavardė)

Europos Sąjungos fondų remiamų aplinkosauginių projektų viešinimo vaidmuo aplinkosaugos komunikacijoje

(magistro baigiamojo darbo pavadinimas lietuvių kalba)

The role of publicizing environmental projects supported by European Union Funds in environmental communication

(magistro baigiamojo darbo pavadinimas anglų kalba)

Patvirtinu, kad magistro baigiamasis darbas parašytas savarankiškai, nepažeidžiant kitiems asmenims priklausančių autorių teisių, visas baigiamasis bakalauro darbas ar jo dalis nebuvo panaudotas kitose aukštosiose mokyklose.

 (magistro baigiamojo darbo autoriaus parašas)

Sutinku, kad magistro baigiamasis darbas būtų naudojamas neatlygintinai 5 metus Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto studijų procese.

 (magistro baigiamojo darbo autoriaus parašas)

Pildo magistro baigiamojo darbo vadovas

Magistro baigiamąjį darbą ginti

 (įrašyti – leidžiu arba neleidžiu)

 (data)

 (magistro baigiamojo darbo vadovo parašas)

Pildo katedros, kuruojančios studijų programą, reikalų tvarkytoja

Magistro baigiamasis darbas įregistruotas

 (katedros, kuruojančios studijų programą, pavadinimas)

 (data)

 (katedros reikalų tvarkytojos parašas)

Pildo katedros, kuruojančios studijų programą, vadovas

Recenzentu skiriu

 (recenzento vardas, pavardė)

 (data)

 (katedros vadovo parašas)

Pildo recenzentas

Darbą recenzuoti gavau.

 (data)

 (recenzento parašas)

Čepaitė, Živilė

Če 136 Europos Sąjungos fondų remiamų aplinkosauginių projektų viešinimo vaidmuo aplinkosaugos komunikacijoje : magistro darbas / Živilė Čepaitė ; mokslinis vadovas lekt. dr. L. Nevinskaitė ; Vilniaus universitetas. Komunikacijos fakultetas. Informacijos ir komunikacijos katedra. – Vilnius, 2008. – 71, lap. : lent. – Mašintr. – Santr. angl. – Bibliogr.: p. 60–63 (42 pavad.).

UDK 659.2

Raktiniai žodžiai: *Aplinkosaugos komunikacija, krizės, ekologija, Europos Sąjungos fondai, aplinkosaugos komunikacija spaudoje, dienraščiai.*

Magistro *darbo objektas* – Europos Sąjungos (ES) fondų remiamų aplinkosauginių projektų viešinimas, visuomenės informavimas spaudoje aplinkosaugos tematika. *Darbo tikslas* – išanalizuoti Europos Sąjungos fondų remiamų aplinkosauginių projektų viešinimo vaidmenį aplinkosaugos komunikacijoje remiantis straipsnių spaudoje analize. Pagrindiniai *darbo uždaviniai*: apibrėžti aplinkosaugos komunikaciją, pažvelgti kas jai būdinga, išanalizuoti modelius; apžvelgti ES fondų remiamų projektų informavimo ir viešinimo programas; atlikti spaudos analizę aplinkosaugos tematika; palyginti ES fondų remiamų projektų viešinimo vaidmenį su kitais aplinkosaugos tema pasirodžiusiais straipsniais.

Remiantis mokslinių straipsnių ir dokumentų analize bei atliktu tyrimu, prieita prie *išvados*, kad aplinkosaugos komunikacijos terminus dažniausiai galima aptikti socialinės komunikacijos, rizikos, nelaimių sektoriuose. Vienas iš ekologinės komunikacijos tyrimo būdų yra pažvelgti kaip praktiškai, kokiomis priemonėmis yra perduodamos žinios aplinkosaugine tematika visuomenei, su kokiomis kitomis komunikacijos priemonėmis tai siejasi.

Prieita prie *išvados*, kad aplinkosaugos komunikacijos modeliai dažnai nėra veiksmingi, nes aplinkosaugos komunikacija yra kompleksinė.

Atlikus spaudos analizę aplinkosaugos tematika matomi skirtumai tarp aplinkosauginių projektų informavimo straipsnių bei tarp kitos su aplinkosauga susijusios informacijos. Taisyklių buvimas ES fondų remiamų straipsnių viešinimui ne tik drausmina, bet ir riboja tinkamą informacijos pateikimą, iš anksto užprogramuoja informavimo priemonės pobūdį.

Atlikus analizę prieita prie *išvados*, kad Europos Sąjungos fondų remiamų projektų viešinimas ir informavimas spaudoje yra dažnai formalus ir nevaidina labai svarbaus vaidmens aplinkosaugos komunikacijoje. Taip yra dėl specifikos siaurumo, dėl turinio pobūdžio ir formalumo. Taip pat dėl suinteresuotų asmenų komentarų straipsniuose trūkumo, neišsamumo. Pateikta daugybė skaičių tik apsunkina skaitytojus, kurie nėra šios srities žinovai.

ES fondų remiamų projektų viešinimas užima nedidelę dalį visų spaudoje pasirodančių straipsnių aplinkosaugos tematika, kurie išsiskiria oficialumu. Jie yra giriamieji, parašyti bendrine kalba, ne visuomet pataikoma į tikslinę auditoriją. Žinoma, situacija gerėja ir dalis straipsnių jau yra naudingi bei atlieka savo paskirtį, yra naudingi ir matomi, tačiau bendroji tendencija vis dar vyrauja ne tokia teigiama.

Magistro darbas gali būti naudingas besidomintiesiems ekologine komunikacija, jos situacija Lietuvoje, taip pat atlikta spaudos analizė gali būti puiki priemonė gerinant Europos Sąjungos remiamų projektų informavimo ir viešinimo programas.

TURINYS

ĮVADAS	7
I. APLINKOSAUGOS KOMUNIKACIJOS SAMPRATA.....	9
1.1. Komunikacijos samprata	9
1.2. Aplinkosaugos komunikacija	11
<i>1.2.1. Aplinkosaugos komunikacijos samprata</i>	<i>12</i>
<i>1.2.2. Aplinkosaugos komunikacijos kompleksiskumas, modelių analizė</i>	<i>14</i>
<i>1.2.3. Aplinkosaugos komunikacija ir kontekstas</i>	<i>21</i>
<i>1.2.3.1. Aplinkosaugos komunikacija, informacijos sklaida</i>	<i>22</i>
<i>1.2.3.2. Aplinkosaugos komunikacija ir vertybės</i>	<i>23</i>
<i>1.2.4. Aplinkosaugos komunikacija ir krizės</i>	<i>24</i>
II. EUROPOS SAJUNGOS FONDŲ REMIAMŲ PROJEKTŲ INFORMAVIMAS IR VIEŠINIMAS	28
2.1. Europos Sąjungos aplinkosauginiai projektai ir jų viešinimas	29
2.2. ES fondų remiamų aplinkosaugos projektų informavimo ir viešinimo programos taisyklės bei jų įtaka informavimui.....	32
III. EUROPOS SAJUNGOS FONDŲ REMIAMŲ PROJEKTŲ VIEŠINIMO ANALIZĖ	35
3.1. Tyrimo metodologija	35
3.2. Spaudos analizė.....	36
<i>3.2.1. Sqvartynai, atliekos, oro tarša.....</i>	<i>38</i>
<i>3.2.2. Krizių komunikacija: ekologinės nelaimės</i>	<i>42</i>
<i>3.2.3. Kitos aplinkosaugos sritys ir jų sklaida.....</i>	<i>43</i>
<i>3.2.4. Informaciniai straipsniai</i>	<i>45</i>
3.3. Europos Sąjungos fondų remiamų projektų viešinimo spaudoje analizė	47
<i>3.3.1. Vandentvarkos projektai.....</i>	<i>48</i>
<i>3.3.2. Sqvartynų projektai</i>	<i>51</i>
3.4. Tyrimo išvados	54
IŠVADOS	57
BIBLIOGRAFINIŲ NUORODŲ SĄRAŠAS	60
SUMMARY	64
PRIEDAI	66

1 priedas. Aplinkos projektų agentūros skelbiami šiuo metu vykdomi aplinkosaugos projektai, kuriuos iš dalies finansuoja Europos Sąjunga.	66
2 priedas. Interviu klausimai ekspertams	68
3 priedas. Dalis straipsnių aplinkosaugos tematika	71
4 priedas. Dalis ES fondų remiamų aplinkosauginių projektų viešinimo straipsnių	94

ĮVADAS

Besikeičiančioje ir dinamiškoje aplinkoje labai aktualus tampa visuomenės požiūris į aplinkosaugą. Globaliame pasaulyje vis didesnė reikšmė tenka tam, kaip mes gyvename, kokiais išteliais naudojames. Visuose šalies ekonomikos sektoriuose didėjanti konkurencija verčia organizacijas pradėti mąstyti apie galimybę įprastines komunikavimo priemones derinti su tokiais aspektais kaip aplinkosauga bei prisidėti prie problemų sprendimo.

Per antrąją dvidešimtojo amžiaus pusę labai paplito aplinkosauginės, ekologinės savimonės sąvoka, kuomet gyventojai padedami informavimo priemonių pradėjo suprasti kuo jie patys prisideda prie gamtos išsaugojimo. Tad jau tada buvo kuo džiaugtis, kad visuotinis susirūpinimas ir politiniai sprendimai pastūmėjo spręsti aplinkosaugos problemas. Tačiau visgi dar daug kritinių problemų lieka tiek vietiniu, tiek nacionaliniu, tiek globaliu mastu.

Sparti ekonominė globalizacija, augantys socialiniai skirtumai ir išskylančios aplinkosaugos problemos šiandien yra jau nieko nebestebinantys veiksmai ir pokyčiai. Palaipsniui kinta mus supanti aplinka, nyksta gamtos turtai, teršiamas vanduo, žemė, oras, sparčiai eikvojama energija. Tačiau neretai pastebima, kad kol visi šie pokyčiai nepaliečia kiekvieno iš žmonių atskirai, tol šios problemos neatrodo labai aktualios. Visgi reikia kelti problemas į viešumą ir skatinti visuomenę suprasti kylančias problemas bei imtis konkrečių veiksmų.

Šiame darbe dėmesys yra skiriamas aplinkosaugos komunikacijos sampratai, jos taikymams praktikoje, straipsnių aplinkosaugine tematika analizei, bei Europos Sąjungos (ES) fondų remiamų projektų veidmeniui išskirti. Pastaruoju metu spaudoje pastebima užsakomųjų, su paramą teikiančių fondų ženklais išspausdintų aplinkosauginių projektus viešinančių straipsnių, tad ir siekiama pažvelgti, koks jų santykis su kitais aplinkosaugos tematika spausdinamais straipsniais.

Darbo *objektas* – Europos Sąjungos fondų remiamų aplinkosauginių projektų viešinimas, visuomenės informavimas spaudoje aplinkosaugos tematika.

Darbo *tikslas* – isanalizuoti Europos Sąjungos fondų remiamų aplinkosuginių projektų viešinimo vaidmenį aplinkosaugos komunikacijoje remiantis straipsnių spaudoje analize.

Darbo tikslui pasiekti suformuluoti *uždaviniai*:

- apibrėžti komunikacijos procesus, aptarti jų elementus,
- išskirti aplinkosaugos komunikaciją, pažvelgti kas jai būdinga,
- apžvelgti ES fondų remiamų projektų informavimo ir viešinimo programas,
- Atlikti spaudos analizę aplinkosaugos tematika,

- Palyginti ES fondų remiamų projektų viešinimo vaidmenį su kitais aplinkosaugos tema pasirodžiusiais straipsniais.

Iškelta *hipotezė* – ES fondų remiamų projektų viešinimas ir informavimas spaudoje yra formalus ir ne vaidina svarbaus vaidmens aplinkosaugos komunikacijoje.

Rašant šį darbą buvo naudojami mokslų straipsnių, dokumentų ir straipsnių analizės, tyrimui naudotas turinio analizės metodas.

Siekiant užsibrėžto tikslo bei uždavinių realizavimo darbas buvo suskirstytas į tris pagrindines dalis.

Pirmoje darbo dalyje aptariama aplinkosaugos komunikacijos samprata. Pateikiama komunikacijos samprata, analizuojami aplinkosaugos komunikacijos modeliai, reikšmė įvairiuose kontekstuose, krizių valdyme.

Antroje dalyje pristatomas Europos Sąjungos fondų remiami projektai, viešinimo svarba bei reikalavimų įtaka.

Ketvirtoje dalyje pristatomas spaudos analizės tyrimas. Analizuojami straipsniai aplinkosaugos tematika, išskiriamas tenkantis vaiduo ES fondų remiamų projektų viešinimui aplinkosaugos komunikacijoje.

Darbo pabaigoje pateikiamos išvados, panaudotos literatūros sąrašas, santrauka anglų kalba ir priedai.

Teorinės dalies realizavimui daugiausia remtasi N. Luhmann, P. Mathur, M. Oepen bei kitų autorių moksliniais straipsniais.

Magistro darbas gali būti naudingas besidomintiesiems aplinkosaugos komunikacija, jos situacija Lietuvoje, taip pat atlikta spaudos analizė gali būti puiki priemonė Europos Sąjungos fondų remiamų projektų informavimo ir viešinimo programų kokybei gerinti.

I. APLINKOSAUGOS KOMUNIKACIJOS SAMPRATA

Kasdieniniame gyvenime žmonės nuolat bendrauja vieni su kitais. Tai daryti skatina tiek asmeniniai, tiek profesiniai interesai. Be komunikacijos neįmanomas prasmingas bendravimas ir bendradarbiavimas. Būtent taip gaunama svarbi informacija, leidžianti siekti tikslų bei taip susipažįstama su įvairių kultūrų ypatumais. Tad šiame skyriuje pirmiausia bus trumpai aptarta komunikacija, masinės komunikacijos sąryšis su aplinkosaugos komunikacija, ir tik tuomet pereita prie aplinkosaugos komunikacijos sampratos.

1.1. Komunikacijos samprata

Mokslinėje literatūroje komunikacija apibūdinama įvairiai. Tai gali būti [31]:

- technika, efektyviai reikšti mintis;
- visuomenės informavimo priemonės;
- pasikeitimo informacija tarp siuntėjo ir gavėjo procesas;
- pranešimas, bendravimas, keitimasis mintimis ir patirtimi;
- žmonių socialinė sąveika per pranešimus.

Bendraja prasme komunikacija suprantama kaip informacijos (norų, minčių, jausmų, idėjų, faktų, vertybių) tarp individų perdavimo – priėmimo procesas.

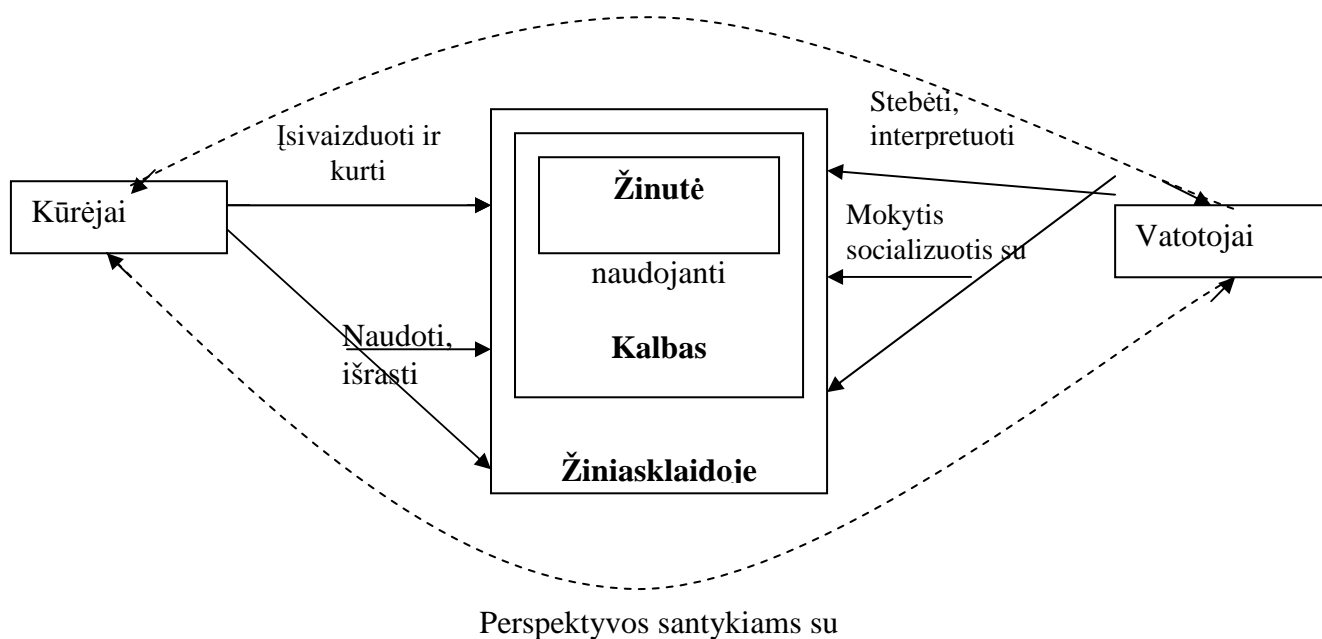
Pranešimai visuomet turi tikslą – suteikti informaciją, kuri gali būti atitinkamai suprasta, panaudota, teikianti naudą. Svarbu kad informacija būtų ne tik perduota, bet ir tinkamai suprasta tiems, kam ji skirta.

Komunikacijos proceso modelius skirtingi autoriai vaizduoja truputį skirtingai, tačiau pagrindinės proceso dalys lieka tos pačios, su tomis pačiomis funkcijomis. Bendrųjų modelių šiame darbe nebus pateikta, tačiau verta paminėti šalia įprasto komunikacijos modelio esantį ekologinį komunikacijos proceso modelį [9]. Principai yra labai panašūs, o komunikacija tarp žmonių, šiuo atveju išskirtų kaip kūrėjų ir vartotojų, yra paremta žinutės pateikimu būtent žinisaklaidoje.

Šiame modelyje „kas“ yra žinutės kūrėjas, kuri „pasako“ kokia žinutė „koku kanalu“ ir kokia priemone bei „kam“, t.y. vartotojams, visuomenei yra adresuota (žr. 1 paveikslą).

1 paveikslas. Komunikacijos proceso ekologinis modelis [9]

Tampa kūrėjais kai yra grįžtamasis ryšys



Komunikacijos efektyvumą galima apibūdinti įvairiai. Kaip antai efektyvi komunikacija – dvipusis procesas, turinti grįžtamąjį ryšį. Taip pat ją galima apibūdinti kaip siuntėjo pranešimo tapatumą gavėjo gautam pranešimui bei reikiamo atsakymo gavimas. Efektyvią komunikaciją lemia adresato pranešimo supratimas [31].

Literatūroje yra išskiriamos dvi pagrindinės komunikacijos rūšys: masinė ir viešoji. Viešoji komunikacija skirtingai nuo masinės skirta auditorijai, kuri turi bendrus interesus ar palaiko tam tikrus santykius.

Aplinkosaugos komunikacija daugeliu atvejų yra masinės komunikacijos dalis. Neretai ji taip pat siejama su socialine bei politine komunikacija.

Tad masinei komunikacijai būdinga priklausymas daugeliui gyventojų, taip pat ji būdinga didelei žmonių grupei esančiai vienoje vietoje. Komunikacija tampa masine tada, kai pranešimas perduodamas specialių institucijų panaudojant komunikavimo priemones bei kanalus ir skirtas didelei ir įvairialypei auditorijai.

Masinės komunikacijos ir jos priemonių reikšmingumą nusako šie dažniausiai minimi argumentai [31]:

- tai yra svarbiausias socialinės realybės vaizdų ir apibrėžimų šaltinis, vieta, kur susiformuoja ir įsitvirtina kultūrinės ir socialinės visuomenės vertybės, kur jos yra saugomos ir vaizdžiai išreiškiamos;

- tai yra priemonė išgarsėti, įgyti pripažinimą, patikrinti, kas visuomenėje pripažįstama norma;
- kaip verslo šaka daro didelę įtaką ekonomikai;
- tai yra erdvė, kurioje vyksta viešasis visuomenės gyvenimas;
- masinės komunikacijos priemonės yra potenciali įtakos, kontrolės ir inovacijos priemonė, informacijos šaltinis daugeliui socialinių institucijų.

Taigi, masinė komunikacija yra realizuojama specialių institucijų – masinės komunikacijos priemonių, o tai yra organizuotos technologinės priemonės ir institucijos, kurios ir vykdo minimą komunikaciją. Kadangi aplinkosaugos komunikacija yra išskiriama kaip masinės komunikacijos dalis, tad jai tai taip pat būdinga.

Viena svarbiausių realizavimo priemonių yra žiniasklaida, kuri ne tik kontroliuoja socialinę tikrovę, bet ir yra pagrindinis socialinių normų, taisyklių ir elgesio modelių šaltinis. Tad pasak amerikiečių kultūros sociologi D. McQuilo, žiniasklaida turėtų būti suvokiama ne kaip institucija, veikianti kutūrą, bet kaip esminis socialinių vertybių ir reikšmių nustatytojas ir rodiklis [31]. Tam kad vyktų komunikacija, pranešimas turi būti sukurtas iš ženklų, turinčių prasmės reikšmes, o komunikuojant svarbu ne tik poveikis, bet ir pati prasmė, kitaip tariant socialinių ir kultūrinių skirtumų išraiška.

1.2. Aplinkosaugos komunikacija

Kuomet šnekama apie aplinkosaugos komunikacijos sąvoką, dar tik bandoma išreikšti labai išaugusį aplinkosauginės tematikos poreikį šiuolaikinėje visuomenėje. Dar A. Poleasant ir kiti autoriai savo straipsniuose ir tyrimuose mėgino apibrėžti šią komunikacijos sritį [29]. Aplinkosaugos komunikacijos sąvoką jie apibrėžė kaip sąsają tarp komunikacijos praktikos ir aplinkosaugos. Šie autoriai rėmėsi statistinėmis analizėmis, kuriose pateikė straipsnių ir kitos literatūros šia tematika kiekį, bei pobūdį norėdami patikrinti kaip plačiai aplinkosauginė ar dar kitaip kai kuriuose šaltiniuose vadinama ekologinė komunikacija yra išanalizuota ir nagrinėta. A. Poleasant pagrindinis tyrimų tikslas buvo – išanalizuoti žurnalo aplinkosaugonės, ekologinės komunikacijos tematika reikalingumą ir poreikį [29].

Tad remiantis atlikta jų analize, matyti, kad buvo rastas didžiulis kiekis straipsnių rizikos komunikacijos, mokslinės komunikacijos, tarpkultūrinės komunikacijos ir kitomis komunikacijos tematikomis. Tačiau aplinkosaugos komunikacijos tematika nebuvo nagrinėta. Tad atsirado poreikis analizuoti šią sritį.

Reikia pažymėti, kad skirtingi autoriai su aplinkosaugą susijusią komunikaciją vadina dvejopai: aplinkosaugos komunikacija, arba ekologinė komunikacija. Dažnai vienu ir kitu apibūdinimas yra identiškas. Tačiau šiame darbe naudosime aplinkosaugos komunikacijos sąvoką, kadangi ji turi kiek platesnę reikšmę.

Kaip antai ES Bendija jau 2001 metais yra sudariusi šeštąją aplinkosaugos strateginę veiksmų programą iki pat 2010 metų. Šios sukurtos programos pagrindinis tikslas yra apibrėžti prioritėtines veiklos sritis aplinkosaugos srityje tam, kad būtų galima veiksmingai spręsti tiek visą pasaulį varginančias globalines problemas, tiek specifines problemas nacionaliniame ar vietiniame lygiuose.

Buvo išskirta nemažai prioritetinių sričių [38], kaip klimato kaitos mažinimas, aplinkos apsauga ir sveikata, tvarus gamtos išteklių panaudojimas ir atliekų tvarkymas, atviresnis sprendimų priėmimas, kuris remiasi patikimomis mokslinėmis žiniomis, bei kitos. O šiems tikslams įgyvendinti buvo nustatyti penki siekiai: pagerinti Bendrijos teisyno įgyvendinimą, atsižvelgti į aplinkos apsaugos reikalavimus kitose Europos Sąjungos politikos srityse, bendradarbiauti su rinkos dalyviais (įmonėmis ir vartotojais), informuoti vartotojus, pagerinti teritorinio valdymo ir planavimo tvarką. Taigi, net ir šioje programoje yra aiškiai išskirtas punktas – informuoti vartotojus. Tad čia jau ir matomas poreikis bei kartu skatinama aplinkosaugos komunikacija, kuri yra reikalinga didesnių tikslų pasiekimui.

1.2.1. Aplinkosaugos komunikacijos samprata

Kaip jau buvo minėta, aplinkosaugos komunikacija yra tarpiai susijusi su masine komunikacija, tačiau čia perteikiama informacija yra būtent konkrečia tematika.

Aplinkosaugos komunikacijos tematika nagrinėjama tikrai retai, tačiau pastaruoju metu galima atrasti ja besidominčių kaip mokslinė sritis. Komunikacijos mokslais, orientuotais į gamtosaugos problemas buvo susidomėta apie 1960 metus. Buvo pradėta domėtis šios tematikos plitimu žiniasklaidoje. Ir tik devintajame dešimtmetyje pradėta suprasti šios komunikacijos svarbą platesne prasme. Pirmiausia buvo pradėtos organizuoti konferencijos, kur ne tik aplinkosaugos institucijos, bet ir žiniasklaidos asociacijų atstovai, mokslininkai dėstė savo mintis apie tai, kad aplinkosaugines problemas reikia viešinti, skleisti masinės komunikacijos priemonėmis bei formuoti visuomenės nuomonę šioje srityje [23]. Tuo metu buvo apgailestaujama, kad nėra nei vieno mokslinio žurnalo, kurio tikslas būtų skleisti ir platinti mokslines aplinkosaugos komunikacijos žinias. Buvo randamos tik pavienės mokslininkų mintys šia tematika kitų sričių straipsniuose, tačiau tai buvo nepakankama ir visiškai nesisteninga.

Tad iškilo klausimas, ar ši aplinkosaugos komunikacijos tematika gali būti nagrinėjama kaip mokslinė sritis. Atsakymas buvo teigiamas, tačiau tai remiasi daugiau praktiniais, nei teoriniais aspektais.

Pasak M. Oepen, aplinkosaugos komunikacija suprantama kaip strateginis ir planuotas komunikacijos proceso bei žiniasklaidos panaudojimas, siekiant efektyvesnio bendradarbiavimo, projektų diegimo link aplinkosauginio sąmoningumo, supratimo [26]. Taigi, aplinkosaugos komunikaciją galima apibrėžti kaip komunikaciją aplinkosaugos tematika kuri siekia įnešti pokyčių visuomenėje kaip komunikacinėje sistemoje [10, 12]. Aplinkosaugos komunikacijai būdinga informuojamoji, šviečiamoji veikla, visuomenės skatinimas būti socialiai atsakingais, taip pat ji yra plačiai papliusi aštrėjančių krizių atvejais.

Aplinkosaugos komunikacija nėra vienadienė. Nuo to, kas daroma dabar, priklausys tiek mūsų ateitis, tiek ateities kartų gyvenimas. Tad galioja keturi pagrindiniai principai [8] :

- aplinkosaugos komunikacija ir švietimas turi įtraukti visus;
- tai turi tęstis visą gyvenimą;
- jis turi būti holistinis;
- ir praktinis.

Vienas pirmųjų pradėjęs analizuoti aplinkosaugos komunikaciją buvo N. Luhmann, kuris per filosofinius pamąstymus pateikia šios komunikacijos sampratą. Tačiau jis aplinkosaugos komunikaciją vadino ekologine. N. Luhmann tyrinėjo socialines reikšmes aplinkosaugos komunikacijoje. Ir pirmiausiai buvo pastebėtos sąsajos tarp aplinkosaugos, ekologinių krizių ir pavojų bei visuomenės. Analizuojant aplinkosaugos komunikaciją autorius siūlo nagrinėti visuomenę kaip sistemą, gamtą kaip aplinką, o komunikacija buvo socialinis veiksmas, kuris visa tai rišo bei leido suprasti sąsajas. Tad trumpai tariant N. Luhmann aplinkosaugos komunikacijos samprata buvo tarsi socialinė komunikacija apie krizes ir pavojus [21].

N. Luhmann aplinkosaugos komunikacijoje ignoruoja organizacijos lygmenį ir vietoj to fokusuojasi į visuomenę kaip komunikacijos sistemą. Tad aplinkosaugos komunikacija šiuo požiūriu suprantama kaip siekianti sisteminių pokyčių, o ne pavienių individų savimonės. Pasak autoriaus, pati visuomenė yra komunikacija, todėl aplinkosaugos problemos neegzistavo, kol apie jas nebuvo pradėta šnekėti. Šis teiginys išplaukia iš šių modernios visuomenės dimensijų [26]:

- informacijos ir komunikacijos technologijos bei žmonių gebėjimai jomis naudotis vaidina vis svarbesnį vaidmenį visuomenėje;
- visuomenės skilimas į sociokultūrines grupes pagal gyvenimo būdą, ekonomines, kultūrines, socialines reikšmes ir komunikacijos formas, ir galiausiai jų požiūrį į aplinką.

Visgi šis autorius savo mintis dėstė jau daugiau nei prieš penkiolika metų, tad dabar yra randama straipsnių ir minčių, paneigiančių N. Luhmann požiūrį į aplinkosaugos komunikaciją.

Vienas tokių kritikų yra Piyush Mathur, kuris pateikia kiek šiuolaikiškesnę ir praktiškesnę aplinkosaugos komunikacijos ateitį bei perspektyvas. Mathur viename iš savo straipsnių [22] teigia, kad visgi yra daug geriau žvelgti ne sunkiai suprantamomis filosofinėmis tezėmis, bet per praktinę prizmę į aplinkosaugos komunikacijos sampratą. Tad vienas iš aplinkosaugos komunikacijos tyrimo būdų ir yra pažvelgti, kaip praktiškai bei kokiomis priemonėmis yra perduodamos žinios aplinkosaugine tematika visuomenei, su kokiomis kitomis komunikacijos priemonėmis tai siejasi.

1.2.2 Aplinkosaugos komunikacijos kompleksiskumas, modelių analizė

Akademinėje bendruomenėje, pasak Ohajo valstijos universiteto mokslininkų, aplinkosaugos komunikacija išsiskiria iš kitų komunikacijos sričių remiantis šiais kriterijais [26]:

- Aplinkosaugos nagrinėjamų problemų kompleksiskumas (aplinkosaugos komunikacija dažnai susieta su mokslu, ekonomika, teise, verslo vadyva, politika, žmogaus elgesiu ir daug kitų sričių).
- Supratimo spraga (viešas aplinkosauginių problemų bei techninių jų dimensijų supratimas ženkliai skiriasi nuo ekspertų supratimo).
- Asmeninis poveikis (problemos dažnai traktuojamos per asmeninius įsitikinimus, sociokultūrines normas).
- Rizikos elementai (rizika, krizės – dažnas aplinkosaugos komunikacijos faktorius).
- Didelis mastas (dažnai ekologinėms problemoms spręsti nedidelių grupių ar individų pastangų nepakanka. Čia turi susiburti didelė dalis bendruomenės ir kovoti reikia bendrai, koordinuotais veiksmais).

Viena vokietijos agentūra (Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit), sukviėtė tarptautinę aplinkos apsaugos ir komunikacijos specialistų grupę [27] diskusijai aplinkosaugos komunikacijos tema. Specialistai priėjo prie išvados, kad aplinkosaugos komunikacija yra glaudžiai susijusi su kitomis sritimis bei taip pat apibrėžė galimus švietimo ir komunikacijos veiksmus aplinkosaugos tema. Teigiama, kad aplinkosaugos komunikacija yra glaudžiai susijusi su neformaliu aplinkosaugos švietimu ir socialiniu mokymosi procesu, kuris didžiausią dėmesį kreipia į žmones, procesus ir dalyvavimą. Kuomet aplinkosaugos komunikacija yra neformalus aplinkosaugos švietimas perauga į faktinių žinių suteikimą, tampa formaliu švietimu. Tačiau juos skiria ne tokia jau ir ryški riba (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Formalus ir neformalus aplinkosaugos švietimas [27]

Formalūs veiksmai	Neformalūs veikslai
Formalus švietimas ir mokymas	Neformalus švietimas ir mokymas
Suteikiamos faktinės fizikos, chemijos, biologijos žinios. Pateikiami kompleksinių ekologinių sistemų pokyčiai, kuomet įsikiša žmonės vietiniu, regioniniu ir globaliu lygmeniu.	Skatinamas socialinis mokymosi procesas, diegiamos socialinės vertybės bei įtaka per problemų sprendimą.
Profesinis mokymas	Sąmoningumo kėlimas
Skatinamas pažangesnės, sudėtingesnės kvalifikacijos kėlimas, planuojant, diegiant, analizuojant procesus. Tobulinimasis visose susijusiose srityse.	Patirtis, mokymasis, intuityvus suvokimas gali iššaukti emocinį įsitraukimą į procesus. Vyrauja stiprus ryšys tarp neformalaus švietimo ir komunikacijos. Praktikoje šis požiūris dažnai yra naudojamas pakankamai nesistemiškai.
Komunikacija	
Supranama kaip dialogas, kuris leidžia žmonėms susirūpinti bei suprasti pagrindinius aplinkosaugos faktorius ir jų tarpusavio priklausomybes, bei imtis tinkamų veiksmų sprendžiant susidariusias problemas. Čia komunikacijai yra tik perdavimo ruožas tarp informacijos ir veiksmo.	

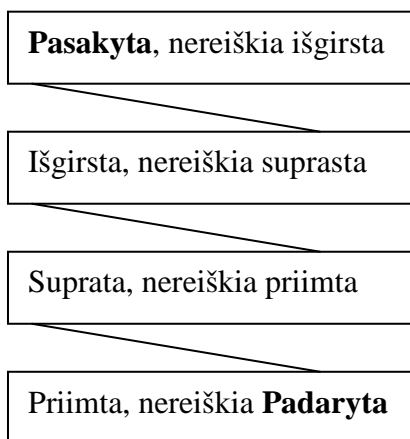
Tiek formalus, tiek neformalus komunikavimo būdai yra reikšmingi ir dažnai persipina. Šis aplinkosaugos komunikacijos ir švietimo supratimas parodo jos kompleksškumą ir persipynimą su socialiniais, ekonominiais elementais ir dimensijomis.

Informacijos pateikimas aplinkosaugos tema galimas dviem būdais, kurie net gali paremti vienas kitą. Pirmiausiai tai informacijos pateikimas ir sklidimas per vyriausybės organizacijas, tiek vietines, tiek centrinės, o antra, per nevyriausybės organizacijas, bendruomenes, susibūrimus. Tad aplinkosaugos komunikacija šiais dviem kanalais gali būti perduodama tiek formaliais tiek neformaliais veiksmais.

Aplinkosaugos komunikacija išsiskiria tuo, kad yra kompleksiška ir norint pasiekti laukiamų rezultatų reikia įdėti pakankamai daug pastangų ir remtis ne tik formaliais modeliais.

Taigi, informacija nėra trūkstama grandis tarp problemos ir sprendimo. Dažnai problemoms spręsti yra naudojama taisyklė „pasakyta-padaryta“. Tačiau toks terminas netinka aplinkosaugos komunikacijai. (žr. 2 paveikslą).

2 paveikslas. Liebig taisyklė „pasakyta - padaryta“ [27]



Tai yra daug daugiau nei problema ir greitas jos sprendimas „pasakyta-padaryta“ taisykle. Vienas geriausių pavyzdžių, įrodančių kad šis teiginys ne visada veikia, yra nerūkymo kampanijos. Žinutėse neretai pilna daugybės informacijos apie rūkymo įtakotas ligas, o daktarai tik patvirtina šią informaciją – žinutė paskleista, tačiau rūkyti meta ne tiek jau daug žmonių, ir šios žinutės jų taip ir neįtakoja. Dar vienas pavyzdys – 80 procentų žmonių skundžiasi, kad eismo intensyvumas juos veikia negatyviai, spaudoje pilna žinučių apie transporto spūstis bei užterštumą, tačiau gyventojai ir toliau perka mašinas ir jomis naudojami. Tad tai tik parodo ir pabrėžia aplinkosaugos komunikacijos kompleksiskumą, jos perteikimo sudėtingumą.

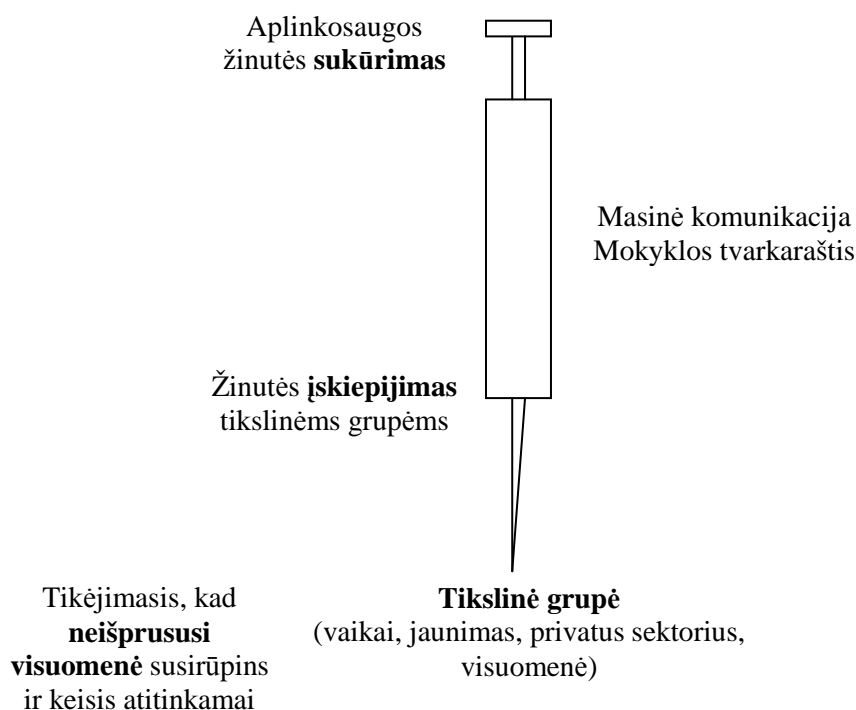
Kaip matosi iš pateiktų pavyzdžių, informacija yra pagrindas bet kokioje efektyvioje komunikacijos ar švietimo programoje. Tačiau kaip bebūtų gaila, aplinkosaugos informacija dažnai yra pasyviai perduodama, o be to ji labai priklauso nuo pačių žmonių noro ją gauti ir suprasti. Taigi, siunčiama informacija nebūtinai pasiekia ar sudomina tuos, kuriems ta žinia buvo skirta, o jei sudomina, nebūtinai imamasi atitinkamų veiksmų.

Egzistuoja tradicinis supratimas, kad viešas mokymas bei mėginimas suteikti daugiau informacijos ir žinių iš karto paprastai ir įtakoja žmonių elgesį. Visa tai reimiasi prielaida, kad kuo daugiau informacijos pateikiama gyventojams aplinkosaugos problematika, tuo supratimas auga [27]. Tačiau pasak M. Oepen, šis teiginys nėra teisingas. Pasak autoriaus yra atlikta tyrimų, kurie parodo, kad didesnis žmonių informuotumas egzistuojančiomis aplinkosaugos problemomis gali sukelti sunerimą, problemų neigimą ar net visišką atsisakymą kalbėti apie esamas aplinkosaugos problemas.

Dauguma masinės komunikacijos planuotojų mano, kad gaminti skrajutes, video filmus ar kurti kitas kampanijas yra tinkamiausia išeitis problemoms spręsti. Tačiau tai turi būti tiksliai susieta su tiksliomis strategijomis, nes kitu atveju rezultatai nebūtų tokie, kokių tikėtasi. Kaip pavyzdį galima pateikti tai, kad dabar aplinkosauginis švietimas yra ypač aktyviai

sukoncentruotas į vaikus bei jų savimonės kėlimą. Tad čia tikėtina situacija, kad mokytojai, studentai, švietimo darbuotojai kartu derins ir sukurs planus aplinkosauginiam švietimui ir problemų sprendimui mokyklose ar bendruomenėje. Taigi, ekspertai sukuria planą, perteikia jį per visuomenės informavimo priemones ar įgiegia į moksleivių pamokų tvarkaraštį. Tuomet informacija pasiekia tikslinę grupę, šiuo atveju vaikus aplinkosaugos tematika, ir tuomet jau tikimasi kad ši informacija išliks tikslinės grupės, vaikų galvose ir jų mąstymas palapsniui pasikeis į tokį, kokį bandoma įskiepyti. Tai galima vadinti vertikaliu aplinkosaugos komunikacijos ir švietimo modeliu (žr. 3 paveikslą).

3 paveikslas. Vertikalus aplinkosaugos komunikacijos ir švietimo modelis [27]



Tačiau toks paprastas modelis be papildomų pastangų tikrai neveiks. Pagrindiniai šio modelio aspektai yra pats produktas, žinutė, problemos ir technologijos. Tad pateikiama keletas priežasčių, kodėl šis modelis gali būti neefektyvus [27]:

- Ryšys tarp aplinkosauginės savimonės ir elgesio yra labai silpnas.
- Elgesio pokyčiai, kurių tikimasi gali būti visai priešingi, kol nėra pačio asmens savęs motyvavimo.
- Modelis dažnai sukelia supratingumo, o ne kritinio mąstymo, kompetencijos didinimo aplinkosaugos srityje, jausmus.

Šis modelis, pasak Weltner [27], taip pat gali nepasisekti ir dėl to, kad gali būti pažeistos paprastos pedagoginės taisyklės:

- Pažink tikslinę grupę.

Tai reiškia, kad jei nauja koncepcija, ypač sudėtinga ir kontraversiška neturi sąsajos su tuo, ką asmuo žino ar kuo tiki bei kaip jis į viską žvelgia, tuomet tokia naujovė bus tikrai nepriimta. Tad žinutės perdavėjai turi pakankamai pasistengti kad suprastų tą tikslinę grupę, kam ketinama perduoti žinutę, suprasti kokiais terminais bei kokia kalba, vaizdiniais reikia viską pateikti, išanalizuoti istorinį ir socialinį kontekstą, kuriame yra ta tikslinė grupė. Tik tokiu atveju galima tikėtis rezultatų.

- Pamokslai neveikia – besimokantieji seka pavyzdžiais.

Veiksmai yra daug stipresni nei žodžiai, tad informacijos perteikėjai turi rodyti pavyzdį praktiškai, ne tik šnekėti. Jie įmanoma, čia galėtų atsirasti kažkoks įtakingas veikėjas, kurio pavyzdžiu būtų galima sekti, kaip antrai kažkoks visų pripažinta herojus.

- Išmokti galima tik savo galva.

Čia turima omenyje, kad už kitus neišmoksi. Egzistuoja tendencija, kad žmonės dažnai nesiklauso ar nepriima naujovių jei jie jomis nėra suinteresuoti. Štai todėl žiniasklaida dažnai nėra tokia efektyvi kol ji nėra susieta su visuomenės poreikiais. Informacijos įsisavinimas yra paremtas aktyviu įsiklausymu, kuris reikalauja supratingumo.

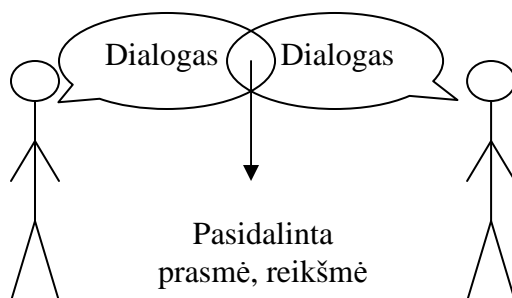
Taigi, ši modelio analizė tik parodo, kad reikia įdėti daug pastangų kad aplinkosaugos komunikacija būtų naudinga. Beto, neretai žmogus elgiasi žalingai ir dėl to, kad jis neturi kito pasirinkimo, tai įtakoja jo ekonominę padėtį. Tokiu atveju sąmoningumo kėlimo skatinimas nebūtų efektyvus, nes žmogus tarsi ir supranta kad daro blogai, tačiau padėties nekeičia. Tad čia komunikacijos programa turėtų būti peržiūrėta ir parinktas kitoks problemos sprendimo būdas. Reikėtų išanalizuoti, kokie veiksmai ir pokyčiai turi būti atlikti socialinėje ir ekonominėje sistemoje, galbūt jau aukštesniu lygmeniu, kad būtų pasiekta rezultatų. Be esminių struktūrinių pakeitimų aplinkosaugos komunikacija gali būti betikslė.

Taigi, čia komunikacija turi būti iš apačios į viršų – problemos perduodamos strategijų sudarytojams siekiant tinkamos paramos ir supratimo. Komunikacija iš viršaus į apačia šiuo atveju yra tokia, kuomet yra pateikiamos naujos nuostatos ir taisyklės, kur seni įpročiai jau turi būti pakeisti naujais. Taigi, norint pasiekti tinkamų rezultatų tarp žinutės skleidėjų ir tikslinės grupės, ekonominė ir socialinė politika turi būti glaudžiai susieta su komunikacijos priemonėmis, kad nebūtų atotrūkio tarp norimų pasiekti tikslų ir realios aplinkosaugos komunikacijos naudingumo [11].

Visgi dažnai komunikacija suteikia tik trumpalaikį poveikį. Neretai viskas priklauso ne tik nuo žinutės pateikimo formato, bet ir nuo sociokultūrinio konteksto ir šaltinių patikimumo.

Be vertikalios aplinkosaugos komunikacijos ir švietimo modelio egzistuoja ir horizontalusis modelis (žr. 4 paveiklą).

4 paveikslas. Horizontalus aplinkosaugos komunikacijos ir švietimo modelis [27]

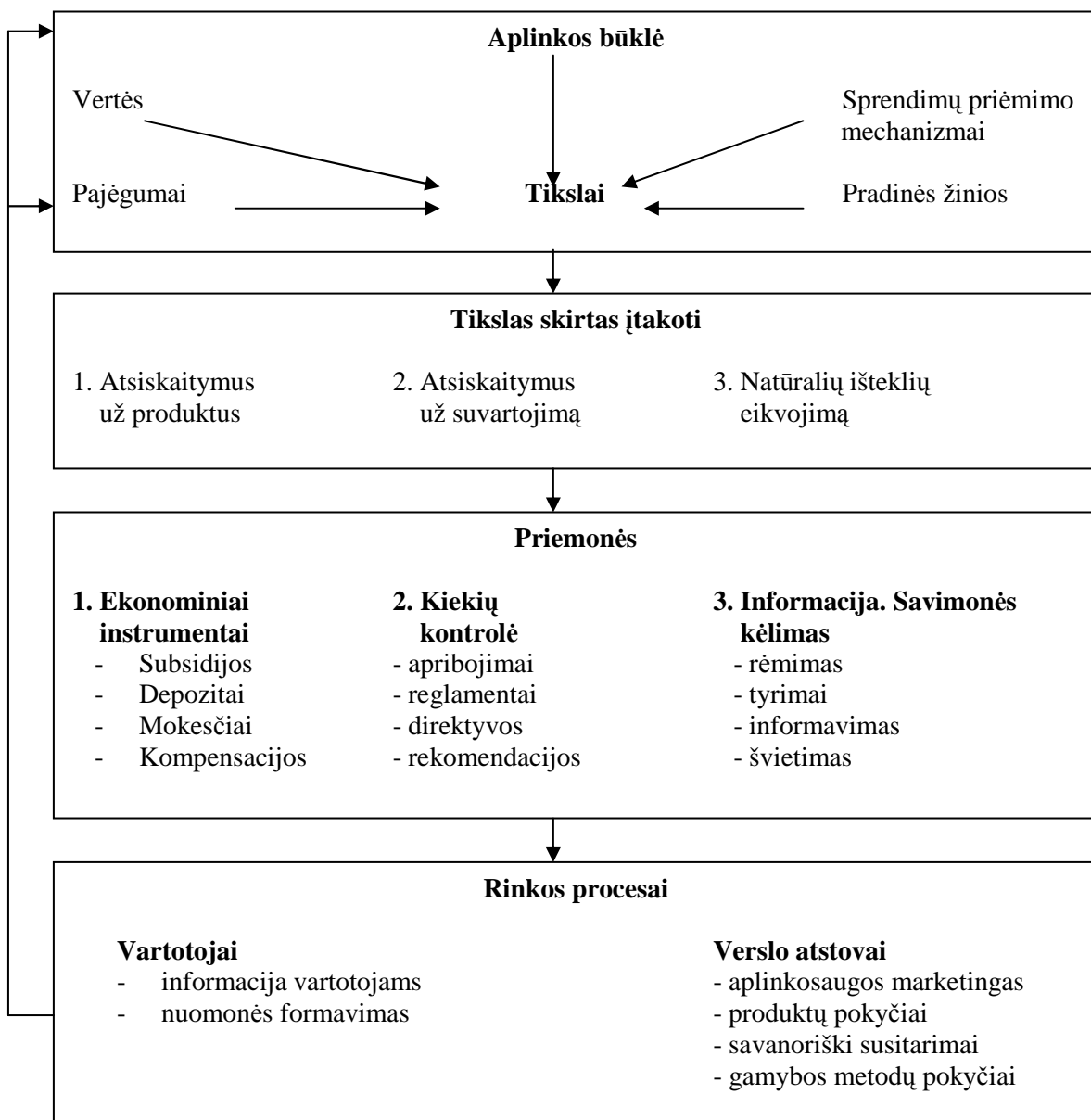


Šio modelio pagrindiniai elementai yra procesas, grįžtamasis ryšys, dialogas ir žmonės. Horizontalus, visuomene paremtas požiūris gali būti labai puikiai papildytas vertikaliomis paramos sistemomis įtraukiant masinės komunikacijos priemones. Taigi, taisyklės ir naujovės perduotos visuomenei kurios turėtų pagerinti jos tam tikrus socialinius ir ekonominius aspektus negali egzistuoti be tinkamos horizontalios socialinės sąveikos. Kaip antai toks susidaręs aplinkosaugos komunikacijos kompleksškumas, jos pateikimas žiniasklaidos priemonėse bei esantis sociopolitinis kontekstas gali daug nulemti. Kaip antai gyventojai dažnai kažkokius naujus įpareigojimus sutinka priešišškai, kai komunikacija vyksta iš viršaus į apačią, tačiau mažose visuomenės grupėse ar jų inicijuotose žiniasklaidos priemonėse tokios naujovės dažnai palapsniui priimamos teigiamai. O tai paskatina horizontalus komunikavimo procesas.

Taigi, aplinkosaugos komunikacija yra trūkstamoji grandis tarp tam tikros aplinkosaugos srities objekto ir sociopolitinio proceso tarp strategijų formuotojų bei visuomenės.

Atlikti Suomijos ministerijos tyrimai parodė, kad komunikacija visuomet vaidina didelį vaidmenį, kuomet vyriausybė ar kitos institucijos nori sėkmingai įdiegti aplinkosaugos politiką. Tad pirmiausia turi būti tinkamai paskleista informacija tikslinėms grupėms. Pateiktame paveiksle (žr. 5 paveikslą) parodytos priemonės, kuriomis remiantis vykdoma aplinkosaugos politika.

5 paveikslas. Priemonių hierarchija vykdant aplinkosaugos politiką (Suomijos Aplinkos ministerija) [11]



Priklausomai nuo aplinkybių komunikacija gali būti naudojama atskirai, arba sujungus su kitomis priemonėmis. Tačiau kaip jau matėme kitų autorių pateiktuose straipsniuose, rezultatai pasiekiami tuomet, kada kelios priemonės yra naudojamos kartu.

Planuojant aplinkosaugos komunikaciją galima išskirti keletą strateginių elementų: situacijos analizė, komunikacijos vaidmens išskyrimas, tikslinių grupių apibrėžimas, komunikacijos tikslų, žinutės, strategijos, reikšmių nustatymas, biudžeto sudarymas, organiavimas, planavims ir įvertinimas. Šios dalys yra neatsiejamos nuo bet kokio aplinkosaugos komunikacijos plano sudarymo. Pasak W. Filho, planuojant aplinkosaugos komunikacijos stragegiją reikia išskirti esmines dalis (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. Aplinkosaugos komunikacijos strateginis planas [8]

KĄ komunikuoti	Išgryninti temas ir informaciją. Nepateikti per daug skirtingos informacijos vienu metu, kad visuomenė nesusipainiotų.
KAM komunikuoti	Tikslinės visuomenės grupės, informacijos gavėjai
KAIP komunikuoti	Pokalbiai, diskusijos, interviu, žiniasklaidos priemonių naudojimas, ataskaitos.
Susitvarkymas su skeptiškumu	Ekonominiai duomenys, ekologiniai indikatoriai, praradimai, kylantys dėl neveiksnumo.
Susidomėjimo kėlimas	Globalias problemas pateikti lokaliu mastu, susieti jas su atsakomybe bei parodyti skirtinguose kontekstuose.
Motyvavimo veiksmai	Pabrėžti asmeninio įsitraukimo svarbą, iliustruoti, kas bus padaryta konkrečiai.

Nei vienas veiksmas negal būti atliktas be gerai suplanuotų komunikacijos veikslių, kuomet tam tikrą žinią praneša tam paskirtas asmuo – projektų vadovas, politikas, ar kitas atsakingas bei įpareigotas žmogus plačiajai visuomenei. Tačiau čia būtina, kad ekspertai, perduodantys žinią visuomenei perfrazuotų technines dalis į visiems gerai suprantamus terminus – tikslinei auditorijai, kam žinia yra skirta.

Išanalizavus aplinkosaugos komunikacijos modelius, strategijos planus bei priemonių visumą, kitame poskiryje bus pažvelgta į aplinkosaugos komunikaciją iš praktinės pusės, tam tikrame kontekste.

1.2.3. Aplinkosaugos komunikacija ir kontekstas

Aplinkosaugos komunikacija yra dviejų kelių socialinės sąveikos procesas, įgalinantis žmones suprasti esminius aplinkosaugos faktorius ir jų nepriklausomybes, bei paskatinti juos spręsti susidariusias problemas tinkamiausiu būdu. Aplinkosaugos komunikacija pirmiausia yra ne paprastos informacijos pateikimas, bet ateities vizijų kūrimas geresniam gyvenimui kuriant ar veikiant socialinėse grupėse, bei kovojant su aplinkosaugos problemomis. Tokia komunikacija

dažniausiai veikia ne kaip atskira komunikacija, bet dažniausiai yra susieta kartu su ekonomika, socialiniu marketingu, visuomenės sveikata.

1.2.3.1. Aplinkosaugos komunikacija, informacijos sklaida

Vienas pirmųjų žingsnių aplinkosaugos link komunikacijos priemonėse buvo 1960 metais, kuomet tradicinės, dar kitaip vadinamos konservatyviosiomis, organizacijos pradėjo kelti ekologijos problemas bei spartinti jų sklaidą visuomenėje. Buvo susidomėta vandens, oro taršos, gamtinių išteklių stokos problemomis bei tai skatino aplinkosauginės informacijos sklaidą [23]. Taip nutiko todėl, kad vis sparčiau vystantis globaliniams procesams, diegiant naujas technologijas nebuvo atsižvelgta į šias gresiančias problemas. Tad tik pamačius grėsmę pradėda garsiau apie ją šnekėti ir gilintis. Žiniasklaida yra skirstoma į socialiai aktyvią ir socialiai neaktyvią aplinkosauginiu požiūriu, priklausomai kiek ir kokio pobūdžio joje yra pateikiama aplinkosauginių temų.

Aplinkosaugininkai pripažįsta kritinį žiniasklaidos vaidmenį įtakojant gyventojų požiūrį į gamtą, ekologiją ir natūralų pasaulį [2, 24]. Beto, aplinkosauginės organizacijos šiais laikais jau ir pačios turi savo ryšių su visuomene atstovus, leidžia publikacijas leidiniuose ir internete, reportažus per televiziją ir radiją taip skleisdamos informaciją bei supažindindamos gyventojus su esamomis ir gresiančiomis problemomis bei jų sprendimo būdais. Kadangi žiniasklaidos priemonėmis buvo pakankamai mažai skelbiama šviečiamosios informacijos aplinkosaugos tematika, tad atėjo laikas žengti naują žingsnį ir tapti socialiai atsakingais, kas jau pradėdama daryti.

Per antrąją dvidešimtojo amžiaus pusę labai paplito aplinkosaugos savimonės sąvoka, kuomet gyventojai padedami informavimo priemonių pradėjo suprasti kuo jie patys prisideda prie gamtos išsaugojimo. Tad jau tada buvo kuo džiaugtis, kad visuotinis susirūpinimas ir politiniai sprendimai pastūmėjo spręsti aplinkosaugos problemas [10]. Tačiau visgi dar daug kritinių problemų lieka tiek vietiniu, tiek nacionaliniu, tiek globaliu mastu.

Organizacijos dažnai turėdamos ribotus išteklius skleisti informaciją per plačiai paplitusias žiniasklaidos priemones, dažnai pasitelkia savo išteklius ir leidžia naujienlaiškčius, leidinukus kur pagrindas būtų ne reklama, bet pakankamai lengvai suprantami tekstai ir informacija aplinkosaugine, šviečiamąja tematika, kur nagrinėjamos vienokios ar kitokios problemos remiantis mokslininkų, ekspertų straipsniais ir išvadomis. Galbūt taip prarandama dalis skaitytojų, tačiau geriau yra turėti geresnį ir profesinesnį produktą nei būti populiariam skelbinat abejotinas naujienas.

Tai pat vis plačiau plinta ir elektroninė komunikacija, kur aplinkosaugos komunikacija atranda savo nišą. Organizacijos skelbia aktualią informaciją, mokslininkai talpina straipsnius, vyksta diskusijos forumuose jau nebe taip kaip tai buvo anksčiau. Taip pat informaciją galima gauti

ir elektroniais laiškais, naujienlaiškiais, spaudos pranešimais. Kaip antai visai neseniai pradėtas leisti laikraštis „Ozonas“, kurį galima ne tik internete paskaityti, bet ir nemokamai gauti tam tikrose platinimo vietose, pavyzdžiui, prekybos centruose, kur yra pasiekama didelė dalis tikslinės auditorijos.

Vis dėlto šiais laikais žurnalistai yra priklausomi nuo leidinių vykdomos politikos, redaktorių, tad negali rasyti į spaudą vien tik su aplinkosaugos tematika susijusių straipsnių. Dabar vyrauja vartotojiškumas ir materializmas, tad aplinkosauga nėra ta sritis kuri nešėtų pelną. Tad čia ir atsiranda priešprieša, kuomet esi priklausomas. Tačiau šią problemą bandoma taisyti leidžiant atskirus leidinukus, kur pasisako ne tik žurnalistai, bet daugiau išmanantys aplinkosaugos problemas asmenys, mokslininkai. Viena vertus, mokslininkai pyksta, kad žiniasklaida ir žurnalistai rašydami naujienas nesiremia jokiais jų komentarais, ir rašo tik tiek, ką patys išmano ir remiasi tik prieš tai buvusiais straipsniais ir gauta informacija iš aplinkos [13, 26]. Tačiau žiniasklaidos atstovai šiam teiginiui priešinasi sakydami, kad mokslininkai pateikia filosofinius pamastymus, kurie visai netinka plačiai visuomenei, kuriai būtų sunku suprasti ir suvokti apie ką rašoma, tad viską geriau yra perteikti suprantamai, tačiau bendradarbiaujant ar pasitariant su specialistais, bei svarbiausia pritaikant pranešimą norimai pasiekti tikslinei grupei.

1.2.3.2. Aplinkosaugos komunikacija ir vertybės

Pasak N. Luhmann, kiekvienas savo srities specialistas turi dirbti savo darbą. Tad ekonomistas turi rūpintis turtu ir pinigais, vadinasi jis tikrai nesirūpins aplinkosauga ir komunikacija [21]. Čia yra daug tiesos, tačiau per atskiras sritis labiau suprantama aplinkosaugos komunikacijos svarba. Kaip antai politikoje ši sritis tampriai siejasi su įstatymais, įgaliojimais, normomis. Politikai priima sprendimus, kurių paskui reikali laikytis bendruomenei, o bendruomenė gali reikšti savo nuomonę tiems, kas tą politiką formuoja.

Dažnai aplinkosaugos komunikacija vyksta ir per etikos bei vertybių prizmę. Kaip antai visuomenei teikiama informacija siejama su etika, jos laikymusi, socialiniu atsakingumu prieš visuomenę. Masinės komunikacijos priemonėse tai pasireiškia įvairiais šūkiiais, kaip būk atsakingas, pradėk nuo savęs, viskas priklauso tik nuo tavęs. Taip yra apeliuojama į žmogų ir jo sąžinę, kuomet žinutės teikėjai nori perduoti žinių tikslinei grupei. Etikos normos svarbios yra ir tada, kai žiniasklaidoje pasirodo žiutės įvairių nelaimių, katastrofų temomis.

Komunikacija ir religija taip pat yra tampriai susiję. Pirmiausia tai dėl vertybių, o antra, vis dažniau įvairių religijų atstovai pareiškia savo nuomonę ar raginimus vienu ar kitu aplinkosauginiu

klausimu bendruomenei. Tad neretai net ir per bažnyčią yra vykdoma ir skatinama aplinkosaugos savimonė.

Kuo toliau, tuo daugiau yra suvartojama produktų ir prekių visame pasaulyje. Tad visuomenė yra vartotojiškoji ir materiali visuomenė. Daugelyje nevakarų šalių masinės komunikacijos priemonės propaguoja išsivysčiusių vakarų šalių vertybes – materializmą, socialinį mobilumą ir kitas. Dažnai tai laikytina nesąmoningu procesu, bet kartais atrodo, kad taip manipuliuojama sąmoningai. Šioje vartotojiškoje visuomenėje dažnai sunku išvelgti aplinkosaugos vertybes. Stebint ir analizuojant masinės komunikacijos priemones, dažnai galima pastebėti karjeros, šeimos, draugų, laisvalaikio praleidimo bei sveikatos vertybes. Tačiau kiek svarbūs yra ir socialiniai aspektai kaip ekologija, aplinkosauga.

Dabar netgi yra nustatytos trys skirtingos ekologiškų produktų vartotojų grupės remiantis tuo, kaip gyventojai priima naujus ekologiškus produktus [17]:

- bandomojo pirkimo;
- informuotoji grupė;
- pagrindinė grupė.

Bandomojo pirkimo pirkėjai, tai tokie pirkėjai kurie ekologiškiems produktams išleidžia palyginus su įprastais produktais nedidelę dalį pinigų. Informuotąją grupę sudaro pastovūs vartotojai, o pagrindinė grupė yra tokia, kurios atstovai neperka daug ekologiškų produktų, tačiau perka daug, palyginus su įprastais produktais. Prekybininkai, siūlantys ekologiškus produktus, pastebėjo, kad šis verslas pelningas. Taigi, materializmo vertybės jau pradeda persipinti ir su ekologine, aplinkosaugos savimone, tačiau dar visai nežymiai.

Vartotojų visuomenė siejama su pertekline ekonomika, pasižyminčia dideliu resursų eikvojimu. Šios tendencijos labai plinta, tad verta susirūpinti šiuo reiškiniu, nes jei taip ir toliau tai nepaliaujamas vartojimas, išteklių mažėjimas bei teršalų kiekis gali būti pražūtingas [24, 25]. Tad vis daugiau vakarietišku kultūrų stengiasi įdiegti ir skatinti visuotinį aplinkosaugos sąvokos suvokimą. O tai pirmiausia daro pasitelkiant komunikacijos priemones.

Visgi reikia žiūrėti į problemas ir plačiąja prasme, analizuoti jas ne tik kaip dabar iškilusias, paviršutiniškai, bet įsigilinti į jas, analizuojant per kitas sferas kaip ekonomika, politika, etika, religija.

1.2.4. Aplinkosaugos komunikacija ir krizės

Krizės – tai neatsiejama aplinkos apsaugos dalis. Neretai įvyksta ekologinių nelaimių, kurias reikia suvaldyti, informuoti visuomenę. Šiuolaikiniame pasaulyje krizės yra gan dažnas bei

visiškai normalus ir tikėtinas dalykas, tad pirmiausia reikia suprasti pačią krizės esmę. Tad šiame poskiryje pateikta krizių samprata, bei aplinkosaugos komunikacijos svarba jų metu.

Krizės gali būti klasifikuojamos pagal įvairius kriterijus [33]:

- pagal krizės gilumą (kritinė situacija, krizė, katastrofa);
- pagal krizės globalumą;
- pagal pasireiškimo lygį;
- pagal krizės priežastis;
- pagal individualų požiūrį į krizę.

Krizė yra tarpinė kritinės situacijos ir katastrofos stadija. Dažnai pabrėžiamas laikinas, tačiau ne momentinis krizės pobūdis. Visgi tai nereiškia, kad krizė išsispręs pati savaime. Kritinė situacija perauga į krizę, kai laiku nesureaguojama, nepastebima problemų, bei neišsprendžiama jų pirminiame etape. Krizinio laikotarpio trukmė ir komplikuočumas priklauso nuo personalo aktyvumo, kvalifikacijos ir antikrizinių priemonių efektyvumo. Aplinkosaugos nelaimių bei krizių galbūt kartais galima būtų ir išvengti, tačiau neretai tai nepriklauso nei nuo darbuotojų, nei jų kvalifikacijos tam tikroje srityje.

Krizių vadyba skiriasi nuo tradicinės vadybos, turi savo specifiką, susijusią su esminiais veiklos pokyčiais, kaip per trumpą laiką reikia padaryti iš esmės naujus sprendimus, pervertinti tikslus. Krizės, neretai ir aplinkosaugos srityje, karts nuo karto pasitaiko stambesnėse, su didesne tokių krizių rizika, organizacijose. Pavyzdžiui tai gali būti ir naftos kompanijos, kuriose gali nutikti ekologinės krizės.

Krizių vadyba – tai krizių išankstinio pažinimo, galimybių ir rizikos įvertinimo, antikrizinių procedūrų realizavimo formų ir metodų visuma, nukreipta į konkrečioje organizacijoje susiklosčiusios krizinės situacijos įveikimą [36].

Krizių vadyboje galima išskirti dvi tikslų grupes:

- Reikia sukurti krizinės būklės diagnozės, vystymosi tendencijų numatymo, krizės priežasčių ir pasekmių analizės sistemą;
- Numatyti ir įgyvendinti prevencines, reagavimo priemones, nukreiptas į krizinės situacijos įveikimą.

Įgyvendinant šiuos tikslus, reikia išspręsti nemažą uždavinių [33]:

- išaiškinti krizinę situaciją;
- prognozuoti jos vystymosi tendencijas;
- išaiškinti krizės priežastis;
- suformuoti alternatyvias krizių įveikimo tendencijas;

- atrinkti geriausią strategiją, sudaryti priemonių planą, numatyti reikalingus išteklius, atlikimo terminus ir vykdytojus;
- realizuoti numatytą priemonių planą, šiame procese akcentuojant pasipriešinimų pokyčiams įveikimo svarbą.

[vairių visuomenės nuomonių tyrimų ir apklausų rezultatai rodo, kad žiniasklaida yra patikimiausias ir svarbiausias informacijos šaltinis [3, 36]. Ji formuoja viešąją nuomonę daugeliu klausimų. Todėl greitas, efektyvus krizės valdymas, įskaitant aktyvius darbo su žiniasklaida ir visuomene veiksmus, gali ne tik padėti įveikti negandas, bet kartais ir pagerinti tam tikros organizacijos įvaizdį.

Pasak Katkevičiaus [15], yra keletas pagrindinių krizių vadybos veikimo principų.

Pirma, tiesioginis neigimas, arba dar gali būti vadinama „Garbės žodis, nesusprogs“, čia kaip propagandos modelis, kuris buvo pritaikytas Černobylio elektrinės atveju. Kad ir kaip buvo stengtasi pasakyti, jog nieko neatsitiko, niekas tuo netikėjo. Bandymai paneigti jau pagarsintą informaciją gali turėti priešingą poveikį.

Geriausias atoveiksmis šiuo atveju – pasitelkti nesuinteresuotus kalbėtojus: ekspertus, autoritetus, šiaip gerbiamus žmones.

Antra, pravartu prisiminti, kad nekurstoma papildomai žinia viešumoje gyvuoja tik tam tikrą laiką – dvi tris dienas, retai - savaitę. Dažnai yra taip, kad bandymai komentuoti paskleistą informaciją gali tik paskatinti ilgesnį krizės rusenimą. Pravartu pamąstyti, ar kartais ne geriau patylėti. Gali būti, kad atsakymas tik paskatintų didesnę dėmesį.

Trečia, bent jau pats krizėje esantis subjektas neturėtų imtis kontrpuolimo prieš tikrus ar menamus oponentus. Ypač žalingas kontrpuolimas prieš pranešėjus. Kartais praverstų pagalvoti apie „nusileidimo poziciją“. Beje, čia galioja tas pats principas – optimaliu atveju kalbėti turėtų kiti, ne pats komunikacinės krizės nukamuotas subjektas.

Ketvirta, stengiantis įveikti krizę, verta prisiminti, kad daug daugiau pasitikėjimo žmonės investuoja į neviešą informaciją, gandus. Todėl pasirenkant krizės komunikavimo būdą, būtina įtraukti informacijos sklaidimą neviešais kanalais.

Šiame skyriuje buvo aptarti komunikacijos modeliai, analizuota aplinkosaugos komunikacija remiantis įvairių autorių straipsniais. Aplinkosaugos komunikacija yra tampriai susijusi su masine komunikacija, tačiau čia perteikiama informacija yra būtent konkrečia tematika, be to, ji siejama ir su kitomis sritimis, kaip teisė, ekonomika, socialiniai aspektai. Taip pat šiame skyriuje aptarti aplinkosaugos komunikacijos modeliai, pateikta jų kritika. Krizės yra viena iš aplinkosaugos komunikacijos galimų sričių, tad jų aptarimams taip pat skirtas didesnis dėmesys,

parodant kaip reikėtų ruoštis galimoms krizės ir nelaimėms, kas turėtų perduoti žinią plačiai visuomenei. Kitame skyriuje bus aptartas Europos Sąjungos remiamų projektu viešinimo ir informavimo programos, reikalavimai joms, kas leis geriau suprasti esamą situaciją pereinant prie straipsnių analizės aplinkosaugos tematika spaudoje.

II. EUROPOS SAJUNGOS FONDŲ REMIAMŲ PROJEKTŲ INFORMAVIMAS IR VIEŠINIMAS

Parama aplinkosaugos projektams yra viena iš prioritetinių sričių. Europos Sąjungos Sanglaudos fondas – tai tas fondas, iš kurio yra finansuojami aplinkosaugos projektai.

2006 m. lapkričio pabaigoje Europos Sąjungos institucijos baigė Lietuvai 2000-2006 metais numatytos Sanglaudos fondo paramos skirstymą pagal projektus. Iš viso šiuo laikotapriu skirta apie 826 milijonai eurų Europos Sąjungos Sanglaudos fondo paramos. Naudojantis Sanglaudos fondo ir ISPA parama, Lietuvoje įgyvendinami keturiasdešimt penki projektai, iš kurių aplinkosaugos projektų beveik trisdešimt (žr. 1 priedą). Investicijos į aplinkos apsaugos sektorių yra pasiskirstę tarp 16 vandentvarkos ir 11 atliekų tvarkymo projektų [34, 35]. Sanglaudos fondas finansuoja aplinkos ir transporto infrastruktūros projektus, projektų grupes ar techniškai ir finansiškai nepriklausomas projektų dalis, taip pat remia technines paramos priemones, kurios apima projektų techninį parengimą, projektų įvertinimą, priežiūrą bei stebėseną.

Europos Sąjungos Sanglaudos fondo valdymą Lietuvoje administruoja kelios institucijos [7]. Pirmiausia tai Finansų ministerijos padaliniai: ES programų valdymo departamentas (vadovaujančioji institucija), Nacionalinio fondo departamentas (mokėjimų institucija), Finansų kontrolės metodologijos departamentas ir Valstybės išdo departamentas. Tarpinės institucijos yra Susisiekimo ministerija ir Aplinkos ministerija. Šiame darbe aktualus aplinkosaugos sektorius, tad apžvelgsime šią sritį plačiau. Toliau po Aplinkos ministerijos seka įgyvendinančioji institucija – Aplinkos projektų valdymo agentūra, su kuria jau tiesiogiai bendrauja galutiniai paramos gavėjai – savivaldybės, vandens įmonės, termoelektifikacinės elektrinės bei regioniniai atliekų tvarkymo centrai.

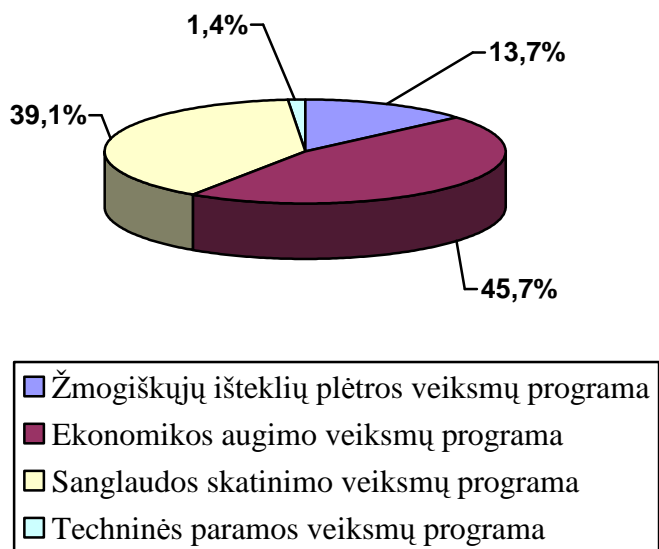
Tad pagal remiamas veiklas aplinkosaugos srityje, projektai susiję arba su vandentvarkos sektoriumi, arba regioninių atliekų tvarkymo sistemų kūrimu. Tad nenuostabu, kad spaudoje tik ir matoma informacija apie šiuos sektorius, kuomet žvelgiama tik į ES fondų remiamų aplinkosauginių projektų viešinimą.

2.1. Europos Sąjungos aplinkosauginiai projektai ir jų viešinimas

Per ateinančius kelerius metus Lietuva turės galimybę panaudoti daugiau kaip 23 milijardus litų Europos Sąjungos paramos, skirtos stiprinti šalies žmogiškuosius išteklius, ekonomikos konkurencingumą, gerinti gyvenimo kokybę ir aplinką.

Daugiau nei 9 milijardai litų skirti Sanglaudos skatinimo veiksmų programai, pagal kurią bus remiami aplinkosauginiai, sveikatos apsaugos, švietimo ir socialiniai projektai, turintys gerinti žmonių gyvenimo kokybę. Taigi, 2007-2013 metais ES parama Sanglaudos skatinimo veiksmų programai, į kurią įeina ir parama aplinkosaugos projektams yra pakankamai ženkli [36]. Paramos paskirstymą pagal veiksmų programas 2007-2013 metams galima pavaizduoti grafiškai (žr. 1 diagramą). Didžiausias dėmesys vykdant Sanglaudos skatinimo veiksmų programą ir gerinant gyvenimo kokybę skirtinguose Lietuvos regionuose, bus skiriamas kokybiškoms ir lengvai prieinamoms viešosioms paslaugoms, aplinkosaugai.

1 diagrama. 2007-2013 m. ES struktūrinė parama pagal veiksmų programas



Maždaug šeštadalis Lietuvai skirtų lėšų bus panaudota techninės paramos veiksmų programai – paramos administravimui, viešinimui ir kitoms techninėms išlaidoms. Tad akivaizdu, kad dalis lėšų yra skiriama veiksmų viešinimui, gyventojų informavimui nustatytomis priemonėmis.

Europos Komisijos narė D. Hubner viename savo parengtų pranešimų pabrėžė [35]: „Dėl Europos regionams ateityje kilsiančių problemų reikia, kad politikos tikslai būtų konkurencingumo

struktūriniai veiksniai, aplinkosauga ir socialinis tvarumas. Ji turi skatinti regionų ekonomikos restruktūravimą, grindžiamą vidiniais ištekliais – fizinėmis galimybėmis, instituciniais ir žmogiškaisiais ištekliais. Dėl to reikia stiprinti visos Europos Sąjungos masto bendradarbiavimą, sprendžiant globalizacijos, klimato kaitos, energetikos saugumo, demografijos ir socialinės įtraukties keliamas problemas. Toks turi būti diskusijų dėl sanglaudos politikos ateityje kontekstas.“ Tad kaip matome iš pasisakymo, visgi didelis dėmesys ES struktūrose yra skiriamas aplinkosaugos problemoms ir jų sprendimo būdams, nes tik tausojant resursus bei diegiant apažangias technologijas ateitis nėra tokia niūri.

ES Sanglaudos fondo remiamų aplinkosauginių projektų paskutiniu metu yra vykdoma apie trisdešimt, tačiau viešinimo ir informavimo darbams atskirą finansavimą yra gavę tik keli projektai, remiantis pagal Aplinkos projektų valdymo agentūros pasirašytų sutarčių skaičių šioms programoms atlikti. Anksčiau, galima sakyti tokia parama nebuvo skiriama, bet visgi pamačius, kad ji galėtų būti naudinga, skirta pinigų ir informavimui bei viešinimui. Žinoma, svarbiausia gauti paramą tam tikrų objektų rekonstrukcijai ar kūrimui, o informavimas ir viešinimas jau yra kaip šalutinis, pridėtinis įsipareigojimas, kuriam didelės reikšmės dažnai nesuteikiama.

Apie tuos projektus, kurie tiesiogiai susiję ir ne tik su pačiais gyventojais, būtina gyventojus informuoti ir skleisti naujienas kuo įvairiausiais kanalais: spaudoje, skrajutėmis, televizijoje, radijuje. Kaip jau minėta, neretai spauda tampa viena iš pagrindinių informacijos platinimo šaltinių.

Aplinkosaugos projektams lėšų skiria ES Sanglaudos fondas, tačiau atskiriems mažesniems projektams lėšų galima gauti ir iš ES struktūrinės paramos, kur viena iš priemonių yra: aplinkos kokybės gerinimas ir žalos aplinkai prevencija. Žinoma, čia patys projektai skirti konkrečioms darbams, kur paraiškas gali teikti atskiros draugijos, asociacijos, organizacijos. Kaip antai organizacijos, matydamos gyventojų informavimo silpnumą, prašo paramos informavimo centrams, internetiniams puslapiams kurti, reklamos priemonių naudojimui, televizijos laidų kūrimui.

Čia paminėti keli projektai, kuriems dalinis finansavimas skirtas iš Europos Sąjungos Bendrojo programavimo dokumento programos, bei kurie labiausiai susiję su visuomenės informavimu aplinkosaugos tematika [30]: Šiaulių miesto informacijos apie aplinką valdymo ir sklaidos sistemos sukūrimas, Aplinkosauginė televizija internete, Visuomenės informavimo apie aplinką centro sukūrimas Kauno miesto savivaldybėje bei kitos.

Kiti šios priemonės projektai daugiau susiję su tam tikro regiono tam tikrų objektų gerinimu, kaip antai: Vandentvarkos sistemų įrengimas Adomynės kaime, Kupiškio rajone, Pasvalio rajono Tetirvinių kaimo geriamo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas, Apleistų pastatų likvidavimas bei kiti.

Vienas iš šios programos finansuojamų projektų yra Klaipėdos miesto visuomenės informavimas ir įtraukimas į atliekų tvarkymą [16], kuriam finansavimą gavo ekologinis klubas Žvejonė. Kaip teigiama projekto pagrindime, Klaipėdos miesto politikai prioritetu nelaiko aplinkosauginio visuomenės švietimo. Juk svarbu ne tik sukurti sistemą, infrastruktūrą, bet ir informuoti, įtraukti visuomenę į atliekų tvarkymo sistemos pokyčius. Tad šio projekto tikslai yra informuoti Klaipėdos miesto gyventojus apie atliekų rūšiavimo svarbą ir reorganizuojamą atliekų tvarkymo sistemą, įtraukti moksleivius ir gyventojus į atliekų tvarkymą, siekti aktyvaus visuomenės dalyvavimo. Tad kaip matome, tokiuose projektuose labiausiai stengiamasi įtraukti visuomenę į procesus, informuoti visuomenę reklaminėmis priemonėmis, rengti susitikimus, seminarus. Tačiau šiuose projektuose tradicinės žiniasklaidos priemonės, straipsniai, kaip vienos iš prioritetinių nėra nurodomos.

Dar vienas toks paremtas projektas - Visuomenės aplinkosauginis ugdymas TV laidose "Pradėk nuo savęs" [41]. Tai bene vienas sėkmingiausių visuomenės informavimo iš švietimo projektų, kuomet buvo įrengta filmavimo studija, transliuota beveik 80 laidų TV1 ir 5 kanalu, ištransliuota nemažai šių laidų anonsų, atnaujintas internetinis tinklapis.

Tagi, tokie projektai yra reikalingi ir skatina visuomenę rūpintis aplinkosauga, tačiau šiame darbe didesnis dėmesys bus skirtas įvairių aplinkosaugos projektų viešinimui spaudoje, santykiui su kitais aplinkosaugos tematika straipsniais nustatyti. Beto, kaip bus matyti atliktame tyrime, bus apsiribota straipsnių analize, plačiau neanalizuojant kitų komunikavimo priemonių.

Lyginant su ES Sanglaudos fondo projektais, kurie yra didelės apimties, ir kur kai kuriems iš jų skiriama atskira informavimo ir viešumo priemonė, čia aukščiau paminėti projektai yra smulkesni, kurie patys jau neretai yra kaip informacijos apie aplinką valdymo ir sklaidos sistemos sukūrimas. Tačiau čia naudojamos tokios priemonės kaip: sistemos parengimas, internetinio puslapio ar atskiro švietėjiško kabineto sukūrimas, seminarai, filmukų kūrimai, lankstinukų leidimas aplinkosaugos tematika. Tad čia patys projektai skirti tam tikroms priemonėms sukurti, sklaidai skatinti, bet daugiau kitomis priemonėmis, nei tradicinė žiniasklaida, t.y. spauda.

Tad visgi gilesnei ES fondų remiamų projektų analizei pasirinksiame tuos projektus, kurie yra gavę atskirą visuomenės informavimo ir viešumo programai finansavimą, bei kurie skira didenį dėmesį spaudai. Spauda yra viena iš veiksmingų priemonių informuoti visuomenę, ypač kaimiškuose regionuose [1]. Palyginsime kaip projektų viešinimas spaudoje atsispindi tarp visų su aplinkosaugos tematika susijusių straipsnių pagrindinėje Lietuvos spaudoje.

2.2. ES fondų remiamų aplinkosaugos projektų informavimo ir viešinimo programos taisyklės bei jų įtaka informavimui

Europos Sąjungos fondų, šiuo atveju Sanglaudos fondo remiamų projektų viešinimas ir informavimo programos susideda iš daugelio priemonių. Informacijos viešinimo tikslas – informuoti visuomenę, „kokią naudą Lietuvos gyventojams teikia įgyvendinami projektai, projektų grupės, projekto etapai ir techninės paramos priemonės, bendrai finansuojami iš Sanglaudos fondo ir nacionalinių lėšų, taip pat informuoti galutinius paramos gavėjus ir kitas suinteresuotas šalis apie paramos teikiamas galimybes“ [20]. Viešinimo strategijos uždavinius taip pat galima išskirti. Tai būtų:

- aiškios ir objektyvios informacijos pateikimas apie ES Sanglaudos fondo remiamus projektus;
- parodyti teikiamą fondo naudą šalies gyventojams;
- užtikrinti skaidrų ir nuoseklų projektų viešinimą;
- skatinti visuomenę įsitraukti ir domėtis teikiamomis paramomis bei palankiai priimti pokyčius, kuriuos žada projektų įgyvendintojai.

Informacijos viešinimo priemonės skirstomos į:

- privalomas;
- papildomas.

Privalomos informacijos viešinimo priemonės yra informaciniai stendai, atminimo lentos, informacija visuomenės informavimo priemonėse. Papildomos informacijos viešinimo priemonės yra reklaminiai plakatai, įvairūs leidiniai, renginiai, kitos priemonės, tokios kaip susitikimai su gyventojais ir bendravimas tiesiogiai, susitikimai su interesu grupėmis, konkursai vaikams, reklaminė atributika, lankstinukai fiziniams ir juridiniams asmenims, informaciniai lapeliai, dalyvavimas parodose, reportažai televizijoje, radijuje ir kita [20]. Taigi, informaciniai straipsniai yra tik vienas iš privalomų būdų informuoti visuomenę.

Informacijos viešinimo priemonės turi būti pasirenkamos ir naudojamos tokios apimties, kad visuomenė galėtų kuo išsamiau susipažinti su informacija apie projektus, kuriems suteikta ES Sanglaudos fondo parama. Šie kiekiai jau dažniausiai būna nustatyti programos vykdytojams, tačiau vykdymo eigoje, ar atlikus analizę šiuos planus galima koreguoti vienus pakeičiant kitais, tačiau kiekiai dažniausiai turi išlikti nepakitę.

Aplinkos ministerija kartu su projektų valdymo agentūromis yra dariusi tyrimus, dėl kitų viešumo priemonių naudingumo, po kurių informaciniai straipsniai visgi palikti prie privalomų priemonių [19], ir net apibendrintri duomenys patiekiami nutarime dėl informacijos apie Europos

Sjungos Sanglaudos fondo teikiama paramą viešinimo Lietuvoje stragerijos patvirtinimo. Šioje strategijoje prie esamos situacijos teigiama, kad institucijos ir galutiniai paramos gavėjai teikdami visuomenei informaciją apie gautos Sanglaudos fondo paramos dydį, įgyvendinimo eigą, ir kita, per mažai akcentuoja laukiamos paramos naudos suinteresuotoms visuomenės grupėmis. Kaip bus matyti iš tyrimo trečioje šio darbo dalyje, galutiniai paramos gavėjai yra suinteresuoti dažniau pelno siekimu nei kokybišku visuomenės informavimu. Taisyklių yra laikomasi tik tiek, kiek to reikalauja dokumentai, o visa kita dažniausiai pasirenkama savo nuožiūra, ir dažniausiai einama pigiausiu keliu.

Beto, pažymėtina, kad informavimo apie Sanglaudos fondo paramą funkcija institucijoms yra dar pakankamai nesena, tad jaučiamas nesusistygavimas, per silpnas institucijų bendradarbiavimas su suinteresuotomis visuomenės grupėmis. Tad tokios problemos taip pat prisideda prie ne visiškai tobulo viešinimo proceso bei taisyklių sudarymo. Tad būtina, kad atskiros institucijos susiderintų su galutiniais paramos gavėjais bei tikslingai skirtų viešinimo ir informavimo priemones, kad jos atitiktų visuomenės poreikius bei užtikrintų jų kvalifikuotą vykdymą.

Bendriniais duomenimis, gyventojai yra daugiausia informuojami bei labiausiai įsitema informaciją iš televizijos, radijo reportažų, o spauda yra trečioje vietoje. Visgi per spaudą yra labiausiai stengiamasi informuoti visuomenę, kadangi jos skaitomumas yra dar pakankamai didelis, ypač kaimiškose vietovėse.

Kalbant apie informacinius straipsnius kaip privalomą priemonę, reikia pažymėti, kad jai yra nustati keli reikalavimai:

- būtina nurodyti viešinamo projekto tikslus;
- nurodyti finansavimo šaltinius bei kiek iš kur yra skirta lėšų procentaliai;
- nurodyti projektui skirtų lėšų finansines išraiškas.

Tai yra pagrindiniai reikalavimai, be kurių nepasirodo nei vienas straipsnis. Tačiau jau dabar galima teigti, kad tokia informacija tekstą padaro „sunkų“ ir ne tokį paprastą ir lengvai suprantamą visuomenei, kuriai tie tekstai dažniausiai skirti. Žinoma, jei informacinis straipsnis yra skirtas ekspertams ar suinteresuotiems asmenims, tuomet tokia informacija yra būtina ir informatyvi. Tačiau viešinant projektus plačiai visuomenei reikėtų pažymėti, kad auditorijos supratimas ir tinkamai parinktas komunikavimo būdas yra vienas iš didžiausių privalumų pasiekiant tikslinį vartotoją. Tad sudėtinga oficiali kalba su daugybe terminų ir sutarčių numerių tik apsunkina pasiekiamumą. Beto, gyventojai dažniausiai neskiria iš kokio ES fondo ir kam yra skiriamas finansavimas. Visuomenei svarbiau pats faktas ir kokia to nauda. Kaip teigė Aplinkos projektų valdymo agentūros atstovė, gyventojai dažnai būna skeptiškai nusiteikę ir prieš pačią paramą, jos

skaidrumą. Tad Europos Sąjungos ženklai spaudoje jau iš karto neretai sukuria tam tikrą neigiamą nusistatymą.

Kitame skyriuje pateikiama straipsnių analizė aplinkosaugos tematika, bei kokį ES fondų remiamų projektų viešinimas vaidina vaidmenį tarp visų šia tematika pasirodžiusių straipsnių. Tačiau apibendrinant šį skyrelį galima pabrėžti, kad nustatytos taisyklės visuomet įtakoja informacijos kokybę, ir nebūtinai į teigiamą pusę.

III. EUROPOS SAJUNGOS FONDŲ REMIAMŲ PROJEKTŲ VIEŠINIMO ANALIZĖ

Vienos pirmųjų aplinkosaugos problemomis savo nuomonę bei susidomėjimą reiškė įvairios su tuo susijusios institucijos, kaip aplinkosaugos centrai, kitos organizacijos, kuomet siekiama perduoti žinią visuomenei.

Vienas svarbiausių aplinkosaugos komunikacijos būdų yra epksertų, specialistų turimos informacijos skleidimas visuomenei. Labai svarbu, kad informacija būtų patiktinta ir remtūsi pagrįstais faktais. Tačiau kaip bebūtų, labai svarbu perteikti informaciją tokiomis komunikavimo priemonėmis ir tokiais būdais, kokiais yra palankiausia tikslinei auditorijai. Mokslininkų straipsnius dažniausiai skaito nedidelė dalis visuomenės narių, nes ne visiems tai yra aktualu ir lengvai suprantama. Tad atėjo laikas ieškoti kitų, patrauklesnių būdų, kaip informuoti, šviesti, skatinti, ar tiesiog pateikti informaciją bei žinias plačiajai visuomenei ar tikslinėms grupėms.

Šiame skyriuje atlikta spaudos analizė aplinkosaugos tematika pasirinktuose leidiniuose. Pirmiausia aprašoma tyrimo metodologija, aptariami susisteminti šia tematika straipsniai ir galiausiai apibrėžtas Europos Sąjungos fondų remiamų aplinkosaugos projektų viešinimo vaidmuo. Skyriaus pabaigoje pateikiamos analizės išvados.

3.1. Tyrimo metodologija

Tyrimo *objektas* - straipsniai aplinkosaugos tematika.

Tyrimo *tikslas* – ištirti Europos Sąjungos fondų remiamų projektų viešinimo vaidmenį spaudoje, analizuojant aplinkosaugos tematika pasirodžiusią informaciją.

Tyrimui atlikti naudoti šie metodai:

- turinio analizė;
- struktūruoti interviu.

Kokybinė laikraščiuose spausdinamų tekstų analizė buvo atliekama analizuojant platesnį kontekstą, analizuojant nacionaliniuose ir regioniniuose laikraščiuose pasirodžiusius straipsnius. Taip pat buvo atlikti interviu su Aplinkos projektų valdybo agentūros personalo ir komunikacijų skyriaus specialiste bei Utenos regiono atliekų tvarkymo centro projektų vadove.

Tyrimo *uždaviniai*:

- ištirti, kokio pobūdžio straipsnių aplinkosaugos tema yra pasirodę spaudoje per 2007 metus;
- palyginti ES fondų remiamų projektų informacinius straipsnius su kitais aplinkosaugine tematika pasirodžiusiais straipsniais;
- išanalizuoti, koks vaidmuo tenka Europos Sąjungos fondų remiamų aplinkosauginių projektų viešinimui spaudoje.

Pasirenkant tyrimo *metodologiją* buvo analizuojama 2007 metų spauda, prieinami informacijos šaltiniai, leidžiantys suprasti esamą situaciją kontekste.

Tyrimo *intis*. Analizei buvo pasirinkta 2007 metų nacionalinė bei regioninė spauda. Pasirinkti šie leidiniai:

- Lietuvos rytas;
- Respublika;
- Kauno diena;
- Klaipėda;
- Verslo žinios;
- Vakarų ekspresas;
- Tauragiškių balsas;
- Utenos apskrities žinios.

Šie leidiniai yra pasirinkti todėl, kad jie yra nacionaliniai dienraščiai kuriuose yra pateikiama nemažai straipsnių aplinkosaugos tematika. Taip pat buvo pasirinkti ir keli regioniniai laikraščiai. ES fondų remiamų projektų viešinimui skirti straipsniai parinkti ne vien iš paminėtų laikraščių, kadangi jų būtų per mažai analizei. Kadangi tyrimas nėra kiekybinis, tad nagrinėjami tik tie pasitinktų leidinių straipsniai, kurie atspindi pagrindines aplinkosauginių straipsnių turinio tendencijas.

3.2. Spaudos analizė

Visuomenės informavimas – vienas iš svarbių būdų informuoti ir kartu įtakoti gyventojų pasirinkimą, ar nuomonę vienais ar kitais klausimais. Su aplinkosaugos problemomis susiduriama pakankamai dažnai, o paskutiniuoju metu ši tema tapo ne tik populiari, bet kiek ir madinga ne tik tarp visuomenės veikėjų ir organizacijų, bet ji dar labiau nušviečiama ir spaudoje įvairiomis formomis.

Pirmiausia reikėtų pažymėti, kad remiantis straipsnių analize aplinkosaugos temas galima būtų suskirstyti į kelias atšakas:

- Vandentvarka;
- Sąvartynai, atliekos, oro tarša;
- Krizių komunikacija: ekologinės nelaimės;
- Kitos temos: nauji ekologiški produktai, sveikata, globalizacija, kita.

Atlikus kiekybinę straipsnių analizę, peržvelgus spaudoje pasirodžiusias publikacijas, bei apibendrinus duomenis bendros tendencijos yra tokios, kad dienraštyje „Lietuvos rytas“ kas mėnesį pasirodo apie 15-25 publikacijų aplinkosaugos tematika, iš kurių tik apie 3-5 publikacijos yra apie Europos Sąjungos fondų remiamus vykdomus projektus, tad apie aplinkosaugos projektus informacijos būna dar mažiau. Kituose dienraščiuose, kaip „Respublika“, „Kauno diena“, „Klaipėda“, „Verslo žinios“, straipsnių aplinkosaugos tematika yra perpus mažiau - apie 10-15, o Europos Sąjungos fondų remiamų projektų informacinių straipsnių kiekis šiuose leidiniuose panašus ar mažesnis. Kai kuriais mėnesiais jų visai nebūna. Per mėnesį būna tik 1-3 panašaus pobūdžio užsakomieji straipsniai. tad susistenti duomenys pateikti lentelėje.

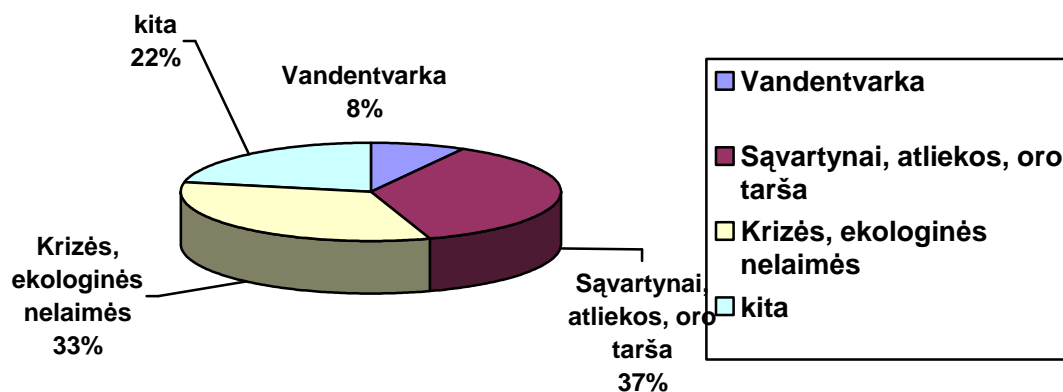
Žvelgiant į regioninę spaudą, kaip „Vakarų ekspresas“, „Tauragiškių balsas“, „Utenos apskrities žinios“, straipsnių aplinkosaugos temomis pasirodo dar mažiau. Per mėnesį jų būna dažniausiai iki dešimties. Tačiau pastebima tendencija, kad regioninėje spaudoje ES fondų remiamų straipsnių kiekis neretai būna panašus ar net pranoksta.

3 lentelė. Kiekybinė publikacijų analizė

Leidiny	Straipsnių kiekis per mėnesį	ES fondų remiamų projektų viešinimo straipsnių kiekis per mėnesį
Lietuvos rytas	15-25	<6
Respublika	10-15	<4
Kauno diena	10-15	<4
Klaipėda	10-20	<3
Verslo žinios	10-15	<4
Vakarų ekspresas	<10	<3
Tauragiškių balsas	<10	<3
Utenos apskrities žinios	<10	<3

Kandangi šio tyrimo tikslas – kokybinė straipsnių analizė, todėl lentelėje pateiktų straipsnių skaičius pateiktas intervalais. Kokybiniam tyrimui pasirinkti straipsniai yra atspindintys bendrąsias visų išskirtų aplinkosauginių tematikų straipsnių tendencijas. Temų pasiskirstymą būtų galima iliustruoti diagrama (žr. 2 diagramą).

2 diagrama. Aplinkosaugos temų pasiskirstymas dienraščiuose



Remiantis Lietuvos gyventojų nuomonės apie Europos Sąjungą tyrimu [18], matoma, kad gyventojai daugiausia norėtų, kad pateikiama informacija apie įvairius su Europos Sąjunga susijusius klausimus daugiausia būtų pateikiama informacinėse TV laidose. Tačiau kitos populiariausios priemonės yra radijo laidos bei informaciniai straipsniai respublikinėje spaudoje.

Tad čia ir pateikiama analizė, kokio turinio straipsniai pasirodo spaudoje, kokia jų reikšmė. Išnagrinėjus straipsnių turinį, pateikiami esminiai, labiausiai visą padėtį atspindintys straipsniai. Taip pat pateikiama ir ES fondų remiamų projektų viešinimo vaidmuo aplinkosaugos komunikacijoje.

3.2.1. Sąvartynai, atliekos, oro tarša

Lietuvoje yra numatyta, kad maždaug iki 2010 metų Lietuvoje bus atidaryta 11 regioninių sąvartynų, kurie pakeis dabar esančius. Tad ši tema paskutiniu metu yra intensyviai nagrinėjama, šnekama apie problemas, apie naujos sistemos naudą ar priešingai, nelankstumą. Tad paskutiniaisiais metais pastebima tendencija, kad apie sąvartynus ir atliekas pasirodantys straipsniai užima didelę dalį visų aplinkosaugos tematika pasirodančių straipsnių.

Iš tikrųjų užsimota padaryti pakankamai daug, tad spaudoje netrūksta ne tik palaikančių komentarų, bet ir aštrių replikų. Kaip antrai viena tokių – kad tokie dideli planai naujų sąvartynų

irengimui, atliekų rūšiavimui skirtų konteinerių pastatymui yra kol kas tik popieriuose ir kol bus pasiektas konkretus rezultatas, dar teks palaukti daug metų. Kaip antrai Respublikos straipsnyje „Savivaldybių nerangumas atsirūgsa“ (žr. 3 priedą), kaip tik ir analizuojama, kad neretai ne gyventojų problema yra pati svarbiausia, o savivaldybių, kuomet jos nėra aktyvios. Savivaldybės teigia, kad joms trūksta lėšų konteineriams įsigyti. Tokia problema išketa ir kituose pasirinktuose laikraščiuose, tačiau pateikiama kitokiomis foromis. Tokia pati situacija aprašyta ir Verslo žinių straipsnyje „Antrinių atliekų tvarkymas – sistemos labirinte“, kuomet matomas Aplinkos ministerijos ir savivaldybių konfliktas. Tokiuose straipsniuose yra supriešinama Aplinkos ministerija ir savivaldybės, parodomi konfliktai tarp aukšiausių institucijų. Beto pateikiami faktai, kitų institucijų atstovų komentarai apie susidariusią situaciją.

Dar viena šia tema nagrinėjama problema daugelyje straipsnių – sąvartynų vietų parinkimo tinkamumas. Ši problema matyt niekuomet nebus išspręsta taip, kad visiems būtų gerai. Lietuva nėra didelė ir sąvartynų neįmanoma padaryti dikynėse, nes pavienių gyvenviečių yra pakankamai daug, tad kas nors visuomet lieka nepatenkintas. Be to, ekspertai yra atlikę tyrimų, kurie tik įrodo vienos ar kitos konkrečios vietos parinkimo tinkamumą veiklai vykdyti. Tačiau čia svarbiausia – bendras visuomeninis interesas, rengiami ir aprašomi piketai, tačiau kaip matosi iš straipsnių sekos, jie nieko kaip ir nepasiekia, tik laikiną viešumą, ar tiesiog laikinus darbų sustabdymus. Kaip antai daugelyje nacionalinių laikraščių Kazokiškių sąvartyno klausimai buvo sprendžiami ne vieną kartą. Tai ir gyventojų nepasitenkinimas, ir piketai, ir mokesčiai. Iškėlus vieną klausimą atsiranda daugybė kitų klausimų, į kuriuos visuomenė laukia atsakymo. Verslo žinių straipsnyje „Vilnius – Kazokiškių akmuo“ (žr. 3 priedą) tai ir pateikiama, kad „vargu ar rasime šalyje bent vieną žmogų, kuris nesupratų kazokiškėnų godų“. Čia pateikta politinės ekologijos nuomonė, tad nėra pagrįsta konkrečiais faktais, o pateikiamas visuomeninis susirūpinimas. Kad naujų sąvartynų įkurimus lydi konfliktai, gyventojų protestai, matome ir kitame straipsnyje „Šiukšlių jau su kaupu“. Tačiau čia jau galima matyti nebe gyventojų keliamas aktualias problemas, bet ministerijos, kitų institucijų vykdomų veiklų strigimą. Nurodomos darbų vėlavimo priežastys, problemos, tokios kaip finansavimai, įsipareigojimų vykdymas. Esama situacija pateikiama faktiniais skaičiais, kalbinamos kelios suinteresuotos pusės, komentuojama susidariusi padėtis. Tokie straipsniai yra pakankamai dideli, su situaciją iliustruojančiomis nuotraukomis.

Dar viena problema, kuri intensyviai gvildenama, yra neįgyvendinami numatyti atliekų rūšiavimo planai, kuomet perdirbimo įmonės net pripažįsta, kad galėtų gerokai daugiau padaryti nei yra padaroma. Iš tiesų problemos yra kelios. Pasak Utenos regiono atliekų tvarkymo centro atstovės V. Seiliūtės, neretai problema yra pačių gyventojų nenoras rūpintis, rūšiuoti atliekas, bei benamiai, kurie savaip rūšiuoja konteinerių turinį. Tai atsispindi ir Lietuvos ryto straipsnyje „Miesto šiukšlininkų verslą žlugdo valkatų armija“ (žr. 3 priedą). Pavadinimai yra skambūs, tačiau

pateikiama informacija yra tiksli, iškelianti esančias problemas. Situacijos geresniam perteikimui pasitelkti žinomų aktorių komentarai, kaip V. Mainelytės, V. Paliukaičio, kurie sustiprina ir skatina tų gyventojų susidomėjimą straipsniu, kuriems žinomi kultūros atstovai daro didesnę įtaką nei politikai. Tačiau analizuojant straipsnius tiek regioninėje, tiek nacionalinėje spaudoje, galima teigti, kad tai ne vienintelės problemos. Gyventojai yra viena, tačiau įmonės, tvarkančios ir išvežančios tokias atliekas yra visai kas kita. Tame pačiame straipsnyje teigiama, kad konteinerių trūkumas yra laikina problema. Didesnė problema – gyventojų nenoras rūšiuoti. Tačiau tie, kurie tai daro, nusivilia kitu faktu – atvažiuavę išvežti šiukšlių šiukšliavežiai visas surūšiuotas atliekas pila į vieną mašiną.

Šis pavyzdys tik įrodo, kad pastangos informuoti visuomenę, šviesti ir skatinti elgtis ekologiškai nueina veltui, kuomet tam tikros institucijos pasielgia visai ne taip, kaip iš jų buvo tikimasi. Žinoma, negalime teigti, kad surūšiuotų atliekų pylimas į vieną konteinerį yra smerktinas dalykas. Po šių įvykių pasirodė žinutės teigiančios, kad tokia sistema yra žinoma, ir vykdoma sąmoningai, bei tai tikrai niekaip nekenkia aplinkai, o gyventojai ir toliau turi rūšiuoti atliekas. Čia iškeliamas kitas klausimas – kodėl gyventojams nebuvo paaiškinta tokia sistema. Galbūt jei tai būtų padaryta, nebebūtų nepasitenkinimo esama situacija. Straipsnių antplūdį sukėlė neišmanymas. O jis atsiranda negavus informacijos reikiamu laiku.

Analitiniuose straipsniuose apie atliekų problemas visuomet yra kalbinamos kelios pusės – visuomenės, valdžios atstovai, kiti suinteresuoti asmenys, neutralūs ekspertai ir tam tikrų sričių žinovai. Tačiau šalia tokių straipsnių atsiranda ir gyventojų nuomonės, skaitytojų mintys, kurios iškelia dar daugiau klausimų. Vieni jų – per retai išvežamos šiukšlės iš namų kiemų. Tokia komunikacija tik laikinai sudrausmina šiukšliavežius, problemos visai neišsprendžiamos, kadangi po kurio laiko panašaus pobūdžio straipsniai vėl kartojasi. Ypač tokių nemažai pasirodo „Lietuvos ryte“ (Skaitytojų paštas: nuomonės, pasiūlymai, klausimai“, „Į namus – perdvokiančius atliekų kalnus“, „Šiukšlių vežėjai rajoną pavertė sąvartynu“). Šioms problemoms nušviesti pateikiami nedidelės apimties straipsniai su gyventojų skundais, nepasitenkinimu. Tokių žinučių pasirodo ne viena, tačiau negalima teigti, kad straipsnių kiekis tam tikra tema gali išspręsti susidariusią problemą. Tai yra tik visuomenės sužadėjimas problemų sprendimams, tačiau jas reikia spręsti pirmaisiais kitais būdais – griežtesniais potvarkiais ir nutarimais.

Aplinkosaugos komunikacija spaudoje paliečiama ne tik tiesiogiai. Kaip antrai viena iš temų, kuri iš karto tapo aktuali po naujų regioninių sąvartynų sistemų kūrimo bei jų atidarymo jau kai kuriuose rajonuose - yra kainos ir mokesčiai. Tai bene labiausiai tiesiogiai gyventojus paliečiantis veiksnys – kainų augimas. Šiuo atveju atsiranda daug nepatenkintų gyventojų kylančiomis kainomis, tad tik tokiu atveju jie nori nenori pradeda šia nauja sistema domėtis plačiau ir kelti įvairesnius klausimus. Jie jau būna susiję ne tik su kainomis, bet ir gaunama nauda,

požiūriui, kliūtimis ir trukdžiais. Šie klausimai nėra aktualūs iki tol, kol gyventojai tiesiogiai nesusiduria su problema. Nauji dalykai sukelia daug klausimų, o kadangi procesai vyksta dideliais mastais, tad neišvengiama ir klaidų, kas paskatina žiniasklaidą rašyti apie tai iš blogosios pusės. Kaip antrai straipsniuose pateikiama, kad kainos augs ženkliai, tačiau nenurodoma kiek, o tai sukelia papildomą reakciją į straipnius. Tokiuose straipsniuose neretai kalta lieka savivalda, o visuomenės nuomonė yra ginama. Taip yra todėl, kad didelė dalis gyventojų nėra patenkinti savo socialine, ekonomine situacija, o kainų kėlimas tampa didele visuomenine problema.

Dar viena aktuali tema, kuriai skiriama nemažai vietos, ypač didžiuosiuose dienraščiuose kaip „Lietuvos rytas“, „Respublika“ – oro tarša, kuri būdinga didiesiems Lietuvos miestams. Nors tokių straipsnių pasirodo ir regioninėje spaudoje. Spauda iškelia nepasitenkinančių užterštu oro gyventojų priekaištus. Vienas tokių atvejų, kuris plačiai nuskambėjo ne tik spaudoje, bet ir kitose žiniasklaidos priemonėse, tai Vilniaus miesto Lazdynų rajono gyventojų pasipiktinimas šiame miesto dalyje statyti atliekų deginimo įmonę, šalia Termofikacinės elektrinės įrengti jėgainę, kuri degintų atliekas ir gamintų šilumą sostinei [39], „Lazdynų gyventojai priešinas oro taršai“ (žr. 3 priedą). Tad sukilusi visuomenė neliko nuošaly ir buvo išgirsta, o be to buvo pateikta palyginimų su kitomis Europos Sąjungos šalimis, kad tokių įmonių negali būti, tad gyventojų norai yra išgirsti. Žinoma, šalia gyventojų nuomonių vėlgi pasisako suinteresuoti bei neutralūs asmenys: seniūnas, Vilniaus visuomenės sveikatos saugos kontrolės skyriaus atstovas, Aplinkos apsaugos ministras. Suinteresuoti asmenys turi didesnę įtaką viso straipsnio svarbai ir jo keliamoms problemoms. Ekspertų nuomonės straipsniuose vaidina didelį vaidmenį, kadangi jie pateikia tikslius tyrimų, analizių duomenis, pagrindžia vieną ar kitą nuomonę, o gyventojai dažniausiai remiasi paviršutiniškėmis problemomis, nesusipažinę giliau su jomis.

Čia pateiktas pavyzdys rodo tik gyventojų suinteresuotumą norimu statyti objektu, tačiau spaudoje matoma ir daug kitų su esančia oro tarša susijusių straipsnių. Juose aprašomas padidėjęs teršalų kiekis ore, bei neretai tai susieta su žmonių sveikata bei teršalų patekimu į organizmą. Tiek straipsnyje „Ore tvyro teršalai“, tiek „Padidėjusi oro tarša kenkia žmonių sveikatai“ bei „Pilkšvi pavojingų teršalų debesys“ nurodo tas pačias problemas. Tik viename jų kalbinami Sveikatos apsaugos skyriaus specialistai, kituose – oro kokybės vertinimo specialistai. Tačiau tokiuose straipsniuose pateikiama žinutė yra ta pati – teršalų įtaka gyventojams. Kadangi tai tiesiogiai susiję su gyventojais, jų noru būti sveikiems, tokie straipsniai tik padidina komunikacijos efektyvumą.

3.2.2. *Krizių komunikacija: ekologinės nelaimės*

Viena iš pagrindinių aplinkosaugos komunikacijos temų – ekologinės nelaimės. Bene tai viena iš temų, kurios spaudoje pasirodo pastoviai. Vienos temos, kaip atliekų rūšiavimas spaudoje minimas tik paskutiniaisiais metais, tačiau aplinkosaugos problemų, ekologinių nelaimių negalima priskirti prie tokių temų.

Nelaimės nesirenka laiko, tačiau visgi galima tam tikras tendencijas išskirti. Pirmiausia, spaudoje itin suintensyvėja žiemą, pavasarį. Tai sezoninės aplinkosaugos nelaimės, kaip potvyniai, užlieti laukai, namai, išplautas po žiemos pajūrio smėlis. Tokios žinutės daugiausia pasirodo nacionalinėje spaudoje ir pajūrio, žemaitijos regioniniuose laikraščiuose, nes tai yra tam tikro regiono problemos. Pajūrio smėlis – tarsi tampa nacionaline problema, nes pajūris yra tik vienas, tad negalime teigti, kad ši informacija patraukti tik regionams. Nacionalinėje spaudoje pajūrio problemos sutinkamos pakankamai dažnai. Kaip antrai lyginant straipsnius „Europos pinigų skandina Baltija“, „Vėjas ir bangos niokojo Palangos paplūdimius“ pastebima, kad pirmasis straipsnis netipinis – čia pateikiama tiksli informacija, kas daroma pajūriui, kaip jį reikia gebėti ir kokių veiksmų imamas. Antrasis straipsnis yra tipinis, kokių pasitaiko ne vienas – tai tiesiog momentinis informacijos pateikimas, įvykusio fakto aprašymas, kartu pateikiant ir pajūrio savivaldos atstovų, gyventojų nuomonės ir požiūriai į vykstančius procesus. Čia beto, kad apgailestaujama dėl pačio įvykusio fakto, užsimenama ir apie tai, kad bus imtasi veiksmų, tačiau kokių konkrečiai neminima. Dažniausias valdininkų teiginys tokio pobūdžio straipsniuose – „pasitarsime su ekspertais ir bus nuspręsta, ką daryti toliau“. Tad po tokių įvykių dažnai nėra komentuojama, kas bus daroma, o apsiribojama tokio ir panašaus pobūdžio frazėmis.

Tokiuose straipsniuose neretai atsiranda ir mokomoji komunikacija. Toms problemoms, kurios aišku, kad pasikartos kasmet siūloma intensyviai ruoštis, kad būtų kuo labiau sumažinti gresiantys nepatogumai ar nuostoliai. Čia iškyla daugybė klausimų diskusijoms: kas turėjo ruoštis, kodėl turėjo ruoštis, kodėl nesiruošė ar ruošėsi per mažai tokioms nenumatytoms situacijoms. Tokie straipsniai skatina susiimti įvairių institucijų darbuotojams tikintis, kad kitą kartą taip viskas į viešumą neiškils, ar bent jau bus pasiruošta geriau. Tad pirmame skyriuje minima taisyklė „pasakyta – padaryta“, nėra taip lengvai pasiekama dėl problemų, veikiančių institucijų, sąsajų su įvairiomis sritimis kompleksiško.

Toms aplinkosaugos nelaimėms, kurių negalima nuspėti, pasiruošti iš anksto labai sunku, arba net neįmanoma. Žinoma, dėl tokių nelaimių, kaip naftos išsiliejimas, rengiami apmokymai, kas bus daroma jai nutikus ir ne tik teoriškai, bet ir praktiškai. Tad sklandant aštresnėms kalboms, spaudoje taip pat minimi ir šie faktai, kaip gynyba prieš visuomenę.

Tokiose situacijose reikėtų iš anksto pasirinkti tuos asmenis, kurie bendraus su žiniasklaida nutikus vienai ar kitai nelaimėi, ir žinoma, imtis visų imanomų priemonių, kad nelaimės neįvyktų ar jų padariniai būtų kuo mažesni. Tuomet ir straipsnių turinys atrodys daug patraukiau, kuomet nebus taip smarkiai kritikuojamos tam tikros institucijos, kurios imasi, ar turi imtis veiksmų.

Neretai gaisrų atveju, kuomet dega didesni objektai, kaip sandėliuose esančios medžiagos, informacija dažnai pateikiama tik kaip faktas. Kaip antrai straipsnyje „Šiaulių įmonės sandėlyje pleškėjo čiūžiniai“ tik nurodytas pats faktas, policijos perspėjimai gyventojams vengti dūmų, tačiau jokių kalbančiųjų asmenų čia nėra, o apie įmonę, kurioje kilo gaisras yra aprašyta tik bendrais bruožais. Šiuo atveju galbūt buvo per anksti kažką komentuoti, tačiau bet kuriuo atveju turėtų būti tam paruoštas asmuo.

Straipsnyje „Ekologinės katastrofos grėsmė vis didėja“, pateikiama ekologinės katastrofos situacija, kuomet išsiliejo didelis kiekis mazuto. Šiame straipsnyje pirmiausia pateikiamas faktas, kas įvyko, o tuomet kritinių situacijų tarybos ekspertai pateikė savo komentarus bei išvalgas dėl susidariusios situacijos. Tad lyginant šiuo du paskutinius straipsnius matoma, kad antroji problema yra žymiai rimtesnė, kadangi nuomonės pateikiamos aukščiausio rango ekspertų, o pirmajai situacijai trūko informacijos sukonkretinimo.

3.2.3. Kitos aplinkosaugos sritys ir jų sklaida

Aplinkosaugos komunikacijoje pastebimas dar vienas reiškinys. Tai verslo sąsaja su aplinkosauga. Pastaruoju metu paaštrėjęs žiniasklaidos dėmesys gamtosaugos problemoms – tai vieni pirmųjų visuomenės žingsnių, siekiant atkreipti verslo atstovų dėmesį į socialines bei aplinkosaugos problemas.

Tapti socialiai atsakingais tapo labai madinga, tad nemažai įmonių spaudoje skelbiasi tausojančios aplinką, perkančios ekologiškus automobilius, ar kitą techniką, diegiantys naujoves. Spaudoje tai ypač atsispindi. Kaip antrai vienas iš tokių pavyzdžių – ekologiškų biurų statyba Vilniuje, kurie vadinsis „Green Hall“ (liet. Žalioji visuomeninė pastatas). [14] („Ekologiški – net biurai“, žr. 3 priedą). Skelbiama, kad tai bus vienas moderniausių ir ekologiškiausių verslo centrų Baltijos šalyse, kuris išsiskirs ir gamtą tausojančiomis savybėmis. Žinoma, tokia iniciatyva yra labai skatintina, parodoma nauda, tačiau vertinant informaciją spaudoje pastebima, kad organizacijos, kuriančios tokius produktus taip kartu populiarina ir save. Tai dar labiau atsispindi atskirų organizacijų pareiškimuose apie įdiegtas ekologiškas naujoves ir tapimą atsakingais prieš gamtą ir jos išteklius. Net antraštės skelbia tai kaip ateinančią madą. „Ekologinės statybos mada“ – štai tokia

antrašte pasipuošęs straipsnis pristato statybų ir remonto parodoje vyravusią dvasią, o renginio akcentas aplinkai nekenkianti, ekologiška statyba. Tai tik dar vienas pavyzdys, kad visuomenė yra skatinama tapti atsakinga gamtos atžvilniu, tačiau tokiu būdu organizacijos nori tapti žinomos ir sulaukti didesnio visuomenės dėmesio ir pripažinimo siūlydamos išskirtinius sprendimus. Vienos jų tikrai rūpinasi tuo, kitoms tai tik įvaizdžio aspektas, nes tai pamažu tampa madinga.

Dar vienas pavyzdys - neseniai spaudoje buvo pasirodę straipsniai apie lietuvių sąmoningumą renkantis ekologiškus, o ne plastikinius maišelius. Tokios naujienos buvo pastebėtos ne tik nacionalinėje, bet ir regioninėse spaudoje. Prekybos centrai, kurie diegia naujoves skatina tai daryti gyventojus. O tie, kurie dar neįdiegę šios skatinimo sistemos, praneša, kad taip pat ruošiasi tai daryti. Kaip antrai pasak straipsnio autoriaus [32] Lietuva dar nepasiruošusi pasekti australų ir kinų pavyzdžiu, kurie nusprendė palaipti atsakyti plastikinių maišelių. Pagrindinis motyvas tai daryti – aplinkos taršos mažinimas. Tokie straipsniai yra visuomeniniai, nekeliantys didelių diskusijų, tik siūlantys atkreipti dėmesį į esamą situaciją, kur yra pasiūlytas ir priimtinesnis variantas nortint, kad lietuviai neatsiliktu savo ekologišku sąmoningumu nuo kitų pasaulio valstybių gyventojų.

Pasaulinėse naujienose taip pat nesunku pastebėti po aplinkosaugos bumu prisidengusias įžymybes, kurios taip gali dar kartą atsidurti laikraščių puslapiuose. Vienas toks pavyzdžių – straipsnis apie ekologiškas įžymybes [5], kur teigiama, kad aplinkosaugos problemos rūpi ne tik politikams, bet ir žymiausiems aktoriams, kurie siekia ekologiškiausios žvaigždės titulo. Skelbiami ne tik ekologiškai gyvenantys, bet ir aplinkosauginių filmų kūrėjai, ekologijos fondus įsteigę žinomi žmonės. Taigi, parodyti, jog rūpiniesi aplinkosauga, paskatina gyventojus gerbti tokius žmones ir leidžia jiems tapti dar populiariais nei jie buvo iki tol. Žinoma, daliai gyventojų tai gali tapti akstiniu elgtis taip pat atsakingai. Per tokius pavyzdžius paprastus straipsnius dalis tikslinės auditorijos yra pasiekama. Kaip buvo minėta, sukurtas įvaizdinis herojus, kuris ne tik šneka bet ir parodo tai savo darbais, atkreipia tam tikros visuomenės dalies dėmesį būti atsainais bei sekti tokiu pat pavyzdžiu. Panaši situacija buvo ir su atliekų rušivimu susijusiame straipsnyje, kur pašnekovai – žymūs kultūros veikėjai.

Dar viena aktuali ir nagrinėjama tema spaudoje – tai visuomenės sveikata. Tačiau pažymėtina, kad su aplinka, ekologija siejamų straipsnių daugiausia galima rasti dienraštyje „Respublika“. Šiame laikraštyje kartą per savaitę, tiksliau pirmadienio numeriuose pasirodo skiltis - „Būkime sveiki“. Šioje skiltyje be bendrųjų medicininių straipsnių labai dažnai paliečiamos ir aplinkosaugos problemų paveiktos sritys. Kaip antai rašoma apie ekologiją, jos teikiamą naudą, apie tinkamą gėrimui vandenį, bei jo būklę Lietuvoje. Tad tai vienas iš būdų, kaip ne visiškai tiesiogiai yra paliečiama aplinkosaugos, ekologijos tema. Kaip antrai straipsnyje “Patartina išsiaiškinti, koki vandenį geriate“ (žr. 3 priedą) kalbinami visuomenės sveikatos centrų darbotojai, gydytojai, kurie

verčia susimąstyti gyventojus apie naudojamus išteklius ir sveikatą. Gydytojai vis dar yra tie atstovai, kurie gali tvirtai pasisakyti tam tikromis temomis, ir jų nuomonės visuomet yra išgirstos, jos paisoma ir klausoma. Tai vėl gi susiję su visuomenės socialine padėtimi.

Kodėl ši problema svarbi? Pirmiausia šekant apie maistui naudojamą vandenį, tai galima paminėti, kad Lietuvoje beveik 1 milijonas gyventojų vis dar maistui vartoja vandenį iš šulinių. Tačiau specialistai neretai straipsniuose informuoja, kad šachtinių šulinių vandens kokybė prasta ir naudoti maisto reikmėms tokį vandenį ne tik suaugusiems, bet ir vaikams yra pavojinga. Kaip pastebima iš aplinkosaugos srities vykdomų projektų Lietuvoje, kurie gauna ES fondų paramą (žr. 1 priedą), nemažai projektų yra skirta nuotekų valymo įrenginių rekonstrukcijai, vandens ir nuotekų įrenginių tiesimui tuose regionuose, kur jų dar nėra. Čia turima omenyje daugiausia kaimiškuosius rajonus, regionus. Tad gaunamas finansavimas iš Europos Sąjungos fondų ir siekia numatytų tikslų – mažinti ekonominius ir socialinius skirtumus tarp gyventojų, konkrečiau miestų ir kaimiškų vietovių.

Aplinkosauga yra pakankamai plati sritis ir joje telpa daugybė temų, kurios yra paliečiamos spaudoje. Beto, kai kurie straipsniai atlieka šviečiamąją, mokomąją funkciją.

3.2.4. Informaciniai straipsniai

Bene paskutininė aplinkosaugos komunikacijos sritis, apie kurią rašoma spaudoje – tai visuomenės informavimas tam tikrais klausimais. Aplinkos ministerija – viena iš aktyvesnių gyventojų informuotojų šioje srityje.

Nacionalinėje spaudoje rasti septyni Aplinkos ministerijos užsakomieji straipsniai. Visi jie – su sąvartynais, pavojingomis atliekomis, ar rūšiavimu susiję straipsniai. Jei žvelgtume į jų nuoseklumą, tai galima teigti, kad pirmiausia buvo pateikta informacija apie naujų sąvartynų atidarymą ir senų uždarymą, toliau sekė apie tai, kas yra įpareigotas rūpintis naujomis sistemomis, vėliau – informacija gyventojams, kokias atliekas galima perdirbti, kokias leidžiama ar draudžiama vežti į sąvartynus. Tad jaučiamas nuoseklumo išlaikymas (straipsniai pateikti 3 priede). Taip pat straipsniuose pateikiama ne tik bendroji informacija gyventojams, bet ir iškeliamos problemos, kad savivaldybėms pavesta užtikrinti atliekų išvežimo paslauga, o jos neskuba to daryti, tad ne visiems gyventojams suteikiamos tinkamos paslaugos. Savivaldybės pačios galima pasirinkti priemones ir būdus, kaip pasiekti nubrėžtų tikslų, tačiau svarbiausia, kad paslaugos būtų prieinamos visiems gyventojams, ko dar kol kas nėra. Tad tokios problemos yra aktualios visos Lietuvos mastu, adresuojant informaciją ne tik paprastiems gyventojams, bet kartu ir savivaldybių atstovams.

Aplinkos ministerija savo straipsniais siekia įtakoti visuomenės sąmoningumą. Teigia, kad kaip antai atliekų rūšiavimas yra visos visuomenės reikalas, o valstybė privalo pasirūpinti, kad būtų sudaryta palanki teisinė aplinka atliekoms rūšiuoti ir perdirbti, savivalda – sudaryti sąlygas gyventojams rūšiuoti, organizuoti konteinerių aikštelių įrengimą ir kita [37]. Tad daug kas priklauso ir nuo gyventojų, kurie turi būti geranoriški, ir vertinti naujos sistemos naudą, tvarkytis tinkamai.

Tačiau reikėtų pažymėti ir tai, kad prieš straipsnius, kiek ankčiau, kitoje informavimo priemonėje - televizijoje, buvo galima išvysti Aplinkos ministerijos inicijuotas socialines reklamas, kurios skatino visuomenę būti atktyviai ir rūšiuoti atliekas. Tačiau tuo metu tam sudarytų sąlygų daugelyje Lietuvos vietovių dar nebuvo, tad tokia pirminė komunikacija galbūt buvo netinkamai pasirinkta. Šiuo metu, kuomet ši sritis tapo tikrai aktuali šalia straipsnių galėtų būti ir kitomis priemonėmis skleidžiama informacija. O tuo metu matyt informaciniai straipsniai apie naujas ateinančias sistemas būtų atnešę didesnę naudą. Taigi, Aplinkos ministerijos ne tik komunikuoja iš viršaus į apačią, tačiau visa tai derina ir su informavimo, švietimo priemonėmis geresniems rezultatams pasiekti. Tačiau norint efektyvesnių rezultatų reikėtų, kad ne tik ši institucija skleistų tokią aktualią visuomenei informaciją, čia turima omenyje, kad nevyriausybinių organizacijų, susibūrimai kreiptų didesnę dėmesį į gyventojų informavimą.

Pastaruoju metu ne tik pagausėjo tikslinių straipsnių bei informacijos aplinkosaugos klausimais, tačiau netgi atsirado dar viena spaudoje pasirodanti sritis – gyventojų apklausos aplinkosaugos klausimais. Pastaruoju laikotarpiu buvo matomi dveji apklausų apibendrinimai elektroninėse komunikavimo priemonėse, tačiau spaudoje buvo galima matyti vienos apklausos paskelbtus rezultatus. Vieną jų atliko Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas, apie tai, koks Europos gyventojų požiūris į taršą, o antrąją apklausą atliko Europos Sąjungos institucijos, kur buvo konstatuota, kad aplinkosauga turi būti viena iš prioritetinių sričių šalia ūkio ir socialinės politikos [6].

Tokie tyrimai leidžia susidaryti tikslenę situaciją apie gyventojų požiūrį į aplinkosaugą. Kaip antrai nurodoma, kad ES piliečiams didžiausią nerimą kelia šios aplinkosaugos problemos kaip užterštas vanduo, žmogaus veiklos sukeltos stichinės nelaimės, klimato kaita, oro tarša ir chemikalai. Tad net spaudoje pasirodantys straipsniai atitinka šiuos gyventojams svarbius aspektus, tačiau situacija rodo ir tai, kad gyventojai teigia nepakankamai gaunantys informacijos apie aplinkos problemas. Tad į tai turėtų būti atsižvelgta, bei suteikiama daugiau informacijos įvairiais kanalais, tame tarpe ir spaudoje. Nes, neretai tik parodant, kokią konkrečią naudą gali suteikti kiekvienas žmogus, leidžia tikėtis bent menkiausių rezultatų.

Apie Europos Sąjungos fondų remiamų projektų veiklą didieji šalies dienraščiai taip pat nevengia rašyti ir patys. Tačiau dažniausiai tai būna trumpos žinutės informuojančios apie naują įvykį ar esminius pasikeitimus. Taip pat dažnai nagrinėjami finansavimo, darbų vykdymo

klausimai, kaip jau prieš tai minėtuose sąvartynų tematikos straipsniuose, kur pateikiamos Aplinkos ministerijos, savivaldybių nuomonės ir kylančios problemos. Tokio pobūdžio straipsniai pasirodo tiek nacionaliniuose, tiek regioniniuose laikraščiuose, tačiau tai priklauso nuo aplinkinio konteksto, kokia yra susdariusi situacija.

Kitame poskyryje bus aptarti ES fondų paramą gaunančių projektų viešinimas, straipsnių analizė bei palyginimas su bendraisiais aplinkosaugos tematika pasirodančiais straipsniais.

3.3. Europos Sąjungos fondų remiamų projektų viešinimo spaudoje analizė

Visuomenės informuotumas – yra esminė sąlyga norint pasiekti didesnę visuomenės rūpinimąsi aplinka ir prisidėti prie Lietuvos darnaus vystymosi tikslų. Štai tokių tikslų siekiama informuojant visuomenę apie vykdomus aplinkosauginius projektus.

Remiantis straipsniais, kurie buvo išspausdinti pasirinktuose dienraščiuose, pirmiausiai į akis krinta tai, kad informacija, kurią pateikia projekto vykdytojai yra užsakomoji. Kaip antai Aplinkos projektų valdymo agentūros atstovė minėjo, kad informuoti visuomenę užsakovai yra įsipareigoję sutartimis. Kaip antai kas tam tikrą laiką išspausdinti tam tikrą kiekį publikacijų nacionalinėje ar regioninėje spaudoje. Tačiau neretai apie svarbesnius projektų įvykius parašo ir žiniasklaidos atstovai, ir pateikta informacija jau nebetampa vienašališka, nes neretai būna pakalbinta ne tik viena vykdančioji pusė, bet ir daugiau su tuo susijusių, ar neutralių asmenų. Beto, žurnalistų rašomuose straipsniuose nuomonės dažnai pateikiamos įvairios, ne tik teigiamos, ko nebūtų galima pasakyti apie užsakomuosius straipsnius. Žinoma, stebint kai kurių projektų straipsnius matyti, kad jie tampa platesni, informatyvesni. Tačiau taip yra tikrai ne su visais straipsniais.

Remiantis Lietuvos gyventojų nuomonės apie Europos Sąjungą atliktu tyrimu [18], daugiausia gyventojų pasitiki žurnalistų informacija. Beto, žurnalistų diskusijos apie ES ateitį sukeltų pasitikėjimą daugmaž trečdaliui gyventojų. Tuomet, kai informacija, susijusi su ES teikiama parama, išryškėja dvi žmonių, keliančių pasitikėjimą pusės - tai tam tikros konkrečios srities ekspertai ir žurnalistai.

Pažymėtina, kad tokie informaciniai straipsniai yra pakankamai sausi, ir informacija nebūtinai yra ta, kuri domintų gyventojus. Kalba yra sudėtinga, oficiali, su daugybe terminų, satarčių numerių. Žinoma, yra siekiama, kad paramos gavėjai informaciją teiktų kuo paprastesnėmis formomis ir tai yra akcentuojama, tačiau esama situacija rodo dar visai ką kita. Beto, šiems

informaciniais pranešimams yra nustatyti reikalavimai, kurie taip pat aptarti antrajame šio darbo skyriuje, tad vien jie jau iš dalies apriboja pateikiamos informacijos laisvumą.

Remiantis jau minėtu gyventojų nuomonės apie ES tyrimu, į klausimą kokios temos apie Europos Sąjungos paramą domina gyventojus, buvo pažymėta, kad gyventojai labiausiai domisi sėkmingai įgyvendintais projektais. Tačiau ne tiek daug asmenų domisi paramos dydžiais, o be to, penktadalis Lietuvos gyventojų visai nesidomi informacija apie ES paramą, tad tokiu atveju informavimas gali būti visai nenaudingas, atsižvelgiant į tai, kad pačių žmonių suinteresuotumo šiuo atveju nėra daug.

Tad nenuostabu, kad Lietuvos gyventojų nuomonės apie ES tyrime [18] matyti, kad beveik ketvirtadalis Lietuvos gyventojų mano, kad paramos teikimo skaidrumas nėra užtikrintas nei Europos Sąjungos, nei Lietuvos institucijose.

Toliau bus analizuojami konkretūs ES fondų remiamų projektų viešinimo pavyzdžiai išskirtose aplinkosaugos srityse: vandentvarkos projektai bei naujų sąvartynų diegimas.

3.3.1. Vandentvarkos projektai

Pirmiausia reikia paminėti tai, kad Europos Sąjungos Sanglaudos fondo finansuojami vandentvarkos projektai skirti išspręsti svarbiausias šalies vandens ūkio problemas. Gyvenvietėse įgyvendinus atskirus investicijų projektus dalinai sumažėtų aplinkos tarša, ir taip būtų siekiama darnaus ūkio vystymosi tikslų. Buvęs Aplinkos ministras Arūnas Kundrotas yra sakęs, kad pastaruoju metu vis daugiau gyventojų prijungiama prie centralizuotos geriamojo vandens ir nuotekų valymo sistemos, tad gerėja ir šių paslaugų kokybė [34].

Šią informaciją pateikia projekto rengėjai, užsakovai, tačiau straipsniai pasirodantys spaudoje ne visuomet tinkamai akcentuoja esamą naudą pasirinktoms tikslinėms grupėms. Tad pirmiausia analizei pasirinktas Lietuvos ryte pasirodęs straipsnį apie Klaipėdos vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtros projekto įgyvendinimą “Klaipėdos ir nuotekų tinklų projektas įgyvendinamas sėkmingai” (žr. 4 priedą). Pastebėtina, kad straipsnis yra užsakomasis, kaip ir visi tokio pobūdžio straipsniai. Jis yra su Europos Sąjungos Sanglaudos fondo paramą nurodančiais bei projekto vykdytojų ženklais. Šio straipsnio tekstas – informacinis, pateikta per metus nuveikta, bei bendroji informacija apie projektą. Pirmiausia nurodoma, kokia pinigų suma skirta darbams, kas bus padaryta ir kur, kas vykdo darbus, kokios sutartys pasirašytos, darbų svarba, jų pradžia ir pabaiga. Taigi, bendra informacija, kuri tiesiog supažindina su projektu. Kadangi tai yra bendrinis straipsnis nacionalinėje žiniasklaidoje, jo naudingumo, kaip abejotinu traktuoti negalime, nes jis skirtas plačiai visuomenei, nebūtinai skirtas tik to regiono, kuriame vykdomi darbai, gyventojams. Beto, straipsnis atitinka

savo turinių laikraščio rubriką, kuriame yra išspausdintas – rubrika „Ekonomika“. Reikėtų pažymėti, kad toks straipsnis jau netiktų regioninėje spaudoje, kadangi jo vertė daug sumenkėtų.

To paties projekto dienraštyje „Klaipėda“ pasirodžiusi informacija „Aptarti uostamiesčio vandentvarkos klausimai“ taip pat nėra suinteresuota pasiekti tinkamą auditoriją. Pateikiama informacija mažai kuo skiriasi nuo jau prieš tai aptarto straipsnio, tačiau čia išskirti keli klausimai, kurie buvo aptarti projekto interesų grupės susitikime. Tačiau tai su finansais ir lėšomis susiję klausimai, o tokia informacija, kaip jau pateikta anksčiau daugumos gyventojų visai nedomina. Tad tokios informacijos pateikimas neatspindi siekiamų aplinkosaugos komunikacijos tikslų. Beto, straipsnis išspausdintas reklamų skiltyje, tad net pateikimas nurodo jo abejotiną reikšmę. Pažymėtina, kad ir kiti šį projektą viešinantys straipsniai yra panašaus pobūdžio ir nevaizduoja didelės reikšmės lyginant su kitais aplinkosauginiais straipsniais.

Tokia pati situacija yra ir su kitą Nemuno žemupio baseino vandentvarkos ūkio investicinių projektą viešinančiais informaciniais straipsniais. Pateikimo principas visiškai tas pats, tačiau daugiau dėmesio skirta vykusiams interesų grupių susitikimams, ir naujoms nutartims, nurodomos projekto vėlavimo problemos. Lietuvos rytuose išspausdinta informacija „Nemuno žemupio baseino vandentvarkos ūkio investicinio projekto darbai išsibėgėja“ (žr. 4 priedą) matoma, kad ketvirtadalį viso teksto užima privalomoji informacija – projekto vertė, finansavimas, įgyvendintojai, reikšmė. Beto, tekstas sunkiai skaitomas ir eiliniam gyventojui vėl gi nesuteikiantis jokios informacijos.

Galima daryti išvadą, kad tokio pobūdžio turinys yra naudingas suinteresuotiems asmenims, kaip savivaldybės, kitos savivaldos institucijos. Tokia informacija Lietuvos mastu parodo esamą padėtį tam tikrame regione bendruoju lygmeniu, nesigilinant į smulkmenas. Taigi, čia jau ir pastebimas vienas iš skirtumų, kuo tokie tekstai skiriasi nuo žurnalistinių aplinkosaugos problemas gvildenančių tekstų.

Regioninėje spaudoje tikslinga būtų pateikti informaciją, kuri suteiktų tiesioginę naudą vietos gyventojams, kaip antai, kokiose gatvėse ir kas padaryta, kur ir kas bus daroma toliau, nurodyti asmenis, į kuriuos būtų galima kreiptis, esant neaiškumams, net tik tokiu atveju būtų galima tikėtis bent jau gyventojų dėmesio. Kaip antai žvelgiant į to paties projekto straipsnį „Pasirašyta investicinio projekto rangos sutartį“ regioninėje žiniasklaidoje (žr. 4 priedą) pastebimi ryškesni skirtumai. Nepaisant to, kad privaloma informacija užima ketvirtadalį straipsnio, pažymėtina, kad čia jau matomas aktualumas – nurodyta kokiose gatvėse bus pradėti vykdyti darbai, beto straipsnio gale yra kvietimas gyventojams, norintiems plačiau susipažinti su projektu. Jis išskirtas paryškintu šriftu, tad atkreipiamas dėmesys. Beto, po straipsniu pasirašo asmuo, šio atveju organizacijos direktorius, tad toks suasmėninimas daro tekstą ne tokį statišką. Matosi, kad straipsnis pateiktas šalia savivaldybės administracijos pateiktos informacijos, tad tai taip pat suteikia didesnę reikšmę. Pirmiausia tai temos aktualumo pritaikymas gyventojams. Žinoma, tai atsispindi

ne visuose straipsniuose, ir kai kurie iš jų niekuo nesiskiria savo turiniu nuo pasirodančių nacionalinėje spaudoje.

Tokių informacinių skelbimų, kaip matome iš analizuoto straipsnio spaudoje sutinkamas ne vienas. Kaip antrai vienas tokių „Tauragiškių balse“ pasirodžiusi infomacija, kuomet gyventojai yra kviečiami į vykdomo projekto darbų aptarimą bei klausimų atsakymą. (žr. 4 priedą) Tokie tekstai – kvietimai plačiau nebus analizuojami, tačiau pažymėtina, kad juos sudaro tik formali informacija su nurodyta susitikimo vieta bei kontaktais.

Apie minimo projekto kitus informacinius straipsnius „Interesų grupės susitikime – optimalių sprendimų paieška“, „Aptarta ES finansuojamo Pagėgių vandentvarkos projekto eiga“ didesnius skirtumus nuo jau aptartų būtų sunku ir išskirti. Šie straipsniai yra informaciniai, ne analiniai, neturintys didesnės tolimesnės nagrinėjimo sekos. Beto, trūksta dar daugiau informacijos bei aiškaus pagrindimo, kaip vykdomi darbai pagerins gyvenimo kokybę, kad kiekvienas žmogus suprastų gaunamą naudą ir jos svarbą. Čia net nėra sužadinas susidomėjimas. Kaip antrai paminėta, kad prisijungus prie įrengtų tinklų „pagerės gyventojų gyvenimo sąlygos bei bus sumažinti ekonominiai ir socialiniai skirtumai tarp Bendrijos piliečių“. Ši citata yra iš regioninio straipsnio „Aptarta ES finansuojamo Pagėgių vandentvarkos projekto eiga“. Toks naudos išskyrimas nėra tikslus, neparodoma konkreti nauda tam tikriems gyventojams. Taigi, tai vėl panašu tik į formalų tekstą, kuomet komunikacija nėra tikslinga.

Pastebima, kad didelė dalis tekstų yra šabloniniai. Tačiau pasak prižiūrinčių institucijų, kaip šiuo atveju Aplinkos projektų valdymo agentūra, stengiasi, kad tokių klaidų pasitaikytų kuo mažiau ir galiausiai jų būtų visai išvengta, nes kitu atveju galimos nuobaudos. Žinoma, priklauso viskas ir nuo to, kaip yra pateikiama informacija gyventojams šalia privalomos informacijos. Iš tiesų galima daryti išvadą, kad gyventojus domina paprasti, jiems suprantami straipsniai. Beto, dažniausiai regionuose skaitomi tie pranešimai, kurie tiesiogiai susiję su asmenų gyvenamąja vieta.

Dar vieno projekto, Nemuno vidurupio baseino, informavimas spaudoje išsiskiria savo pateikiamų informacijų straipsnių apimtimis. Čia sutinkami ir visą laikraščio puslapį apimantys straipsniai su nuotraukomis, ko prieš tai aptartuose straipsniuose visai nebuvo. Kaip antrai straipsnis „Nemuno vidurupio baseino projektas keičia mūsų aplinką“ (žr. 4 priedą), yra vienas geresnių projektus viešinančių pavyzdžių. Tačiau tai tik pirmas išpūdis, kuris analizuojant tekstą dingsta, nes pastebima, kad straipsnio apimtis šiuo atveju neturi tie daug didelės įtakos, nes pateikta informacija yra tokia pati – darbai, sumos, projekto vykdytojai. Tačiau čia sutinkama daugiau citatų, laukiamos naudos bei gyventojų prisidėjimo prie jų gyvenimo gerinimo reikšmės. Tad ši informacija yra pakankamai naudinga.

Visgi, straipsnis yra didelis savo apimtimi, o pirmoji pusė jo yra oficiali ir gyventojams ne tokia aktuali, tad neretai perskaičius straipsnio pradžią jo nebesinori skaityti toliau. Tačiau šis

pavyzdys būtų vienas iš tų, kuris atspindėtų teigiamą poveikį spaudoje. Šio projekto viešinimas išsiskiria iš kitų projektų viešinimo dar ir tuo, kad straipsnių randama ne tik vienodų, panašios struktūros, pateikiančių beveik vienodą informaciją. Apie šį projektą spaudoje rašoma ir apie naudotas kitas viešinimo priemones, kaip projekto pristatymas visuomenei, ar renginukai vaikams. Pateikiamos iliustracijos tekstą daro patrauklų, tačiau jo kokybė tikrai nėra pakankamai gera.

Kaip ten bebūtų, šis vandentvarkos projekto viešinimas yra bene vienintelis iš visų vandentvarkos projektų, kuomet informacijos pateikimo formos yra patrauklesnės skaitytojams.

Visgi pagrindinės tendencijos vyrauja tokios, kad ES fondų remiamų straipsnių informatyvumas ir auditorijos pasiekiamumas yra pakankamai menkas. Pasak Aplinkos projektų valdymo agentūros atstovės, ir patys gyventojai dažnai nėra teigiamai nusiteikę tokio pobūdžio straipsniams. Visuomet šalia teikiamos naudos jie išvelgia ir neigiamų pusių. Neretai tokie straipsniai gali kai kam pasirodyti kaip gyrimosi priemone. Tokį požiūrį įtakoja ne vien tik asmeninės pažiūros, bet neretai visa tai įtakoja ir pateikiama informacija, kuri formuoja gyventojų nuomonę.

Remiantis teorijomis, informaciniai straipsniai turi turėti adresatą, tam tikrą tikslinę grupę – tam tikro regiono gyventojai, kita. Tačiau pastebima, kad ne visuomet į tai kreipiamas dėmesys ir tekstai dažnai neatitinka reikalavimų vienai ar kitai auditorijai pasiekti. Kaip matome iš straipsnių analizės, dažnai tekstai būna tiesiog bendriniai. Beto, pastebima tendencija, kad projektų vykdytojai pasirenka lengviausią ir finansiškai optimaliausią kelią visuomenės informavimui. Tai reiškia, kad pasirenkami laikraščiai, į kuriuos dedami straipsniai, yra patys pigiausi, bei informacija yra pateikiama pigiausiose skiltyse. Tai patvirtina ir Aplinkos projektų valdymo agentūros atstovė. Tokia situacija matoma analizuojant ir straipsnius bei jų vietą leidiniuose.

3.3.2. Sąvartynų projektai

Šie aukščiau analizuoti su vandentvarkos projektais susiję pavyzdžiai yra labai panašūs į sąvartynų sistemų kūrimo projektų viešinimą. Taigi, analizuojant kito pobūdžio aplinkosaugos tematika susijusius straipsnius, šiuo atveju naujų sąvartynų kūrimas ir senųjų uždarymas, situacija yra ganėtinai panaši.

Kaip jau buvo minėta anksčiau, Lietuvoje yra numatyta, kad per kelerius metus Lietuvoje bus visiškai uždaryti senieji sąvartynai, kurių visoje Lietuvoje buvo apie 800 šimtų. Šiuolaikinę šalies atliekų tvarkymo sistemą, kuriai kurti skiriama Europos Sąjungos parama, sudarys regioninės (Alytaus, Tauragės, Šiaulių, Klaipėdos, Vilniaus, Marijampolės, Telšių, Utenos, Kauno ir Panevėžio) sistemos. Pasak buvusio Aplinkos ministro Arūno Kundroto [34], jau dabar, prasidėjus kai kurių regioninių atliekų tvarkymo sistemų statybos darbams, bei juos įkūrus, tuose regionuose

mažėja aplinkos tarša tiek komunalinėmis, tiek pavojingomis atliekomis. O taip pat kartu mažėja dirvožemio, paviršinių ir gruntinių vandenų taršos rizika [28, 40, 42].

Kalbant apie tokių projektų viešinimą spaudoje, kaip pavyzdį galima išskirti Utenos regiono atliekų tvarkymo centro (URATC) vykdomą projektą Utenos regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas. Šio projekto vykdymui parama skirta ir visuomenės informavimo ir švietimo programai. URATC duomenimis Utenos apskrityje jų buvo net 102, kurie jau uždaryti o vietoj jų atidarytas naujas regioninis sąvartynas visai šalia Utenos. Tad paskutiniaisiais metais tai viena iš labiausiai nagrinėjamų aplinkosaugos srities temų ne tik diskusijų forma, bet ir spaudoje.

Pirmiausia pastebima, kad informacija spausdinama visų Utenos apskrities rajonų laikraščiuose. Pasak Utenos regiono atliekų tvarkymo centro atstovės V. Seiliūtės, taip yra todėl, kad projektas vykdomas visame regione, tačiau esant naujienoms tik kai kuriuose rajonuose, tuomet informacija nespausdinama visuose regiono laikraščiuose, o pasirenkama tikslinė auditorija.

Vienas iš šio projekto straipsnių išspausdintų regioninėje žiniasklaidoje – „Utenos regionas nebeterš aplinkos“. Kaip ir vandentvarkos projektų, taip ir šių projektų straipsniuose matyti ES fondo ženklai. Straipsnis suskirstytas į keletą dalių, tad paantraštės sudaro struktūrą, ir matosi aiškus norimos perduoti informacijos išskirstymas. Pirmiausia, čia nėra pateikiama tiek daug privalomosios informacijos, kas daro straipsnį panašesnį į kitus laikraščio straipsnius. Beto, informacija pateikiama tarsi atsakant į gyventojų klausimus: „daugeliui kyla klausimas, tad atsakome, kad ...“, „atlikta gyventojų apklausa parodė...“ bei kita. Toks tekstas yra parašytas tikslinės auditorijos kalba. Beto, esanti pašnekovo nuotrauka tik padaro informacinį straipsnį skaitomu.

Šio projekto vykdotojai į viešinimo darbus žiūri labai atsakingai. Taip pat sutinkama su nuomone, kad dažnai straipsniai yra tarsi formalumas, tad stengiamasi viską pateikti geriau – ne tik dėl ataskaitų. Beto, pasirenkami leidiniai daugiau ne kainų principu, bet tiražais ir auditorijų pasiekiamumu.

Visuomenė informuojama yra tik tiek, kiek yra įsipareigoję išspausdinti straipsnių spaudoje. Tačiau pasak URATC atstovės, pasibaigus finansavimui tikriausiai nebus sustota ir toliau, tačiau pagrindinis gyventojų informavimas yra dabar, kuomet darbai ir procesai yra vykdomi, nes vėliau informacija nebebus tokia reikalinga, ir kitos komunikavimo priemonės teiks didesnę naudą, nei straipsniai spaudoje. Pirmiausia dėl to, kad gyventojus reikia informuoti įvairiais komunikavimo kanalais, nes vienu kanalu, kad ir kaip dažnai kartotum informaciją, visos auditorijos pasiekti neįmanoma.

Šio projekto, vykdytojų pastangos siekti geresnių visuomenės informavimo rezultatų bei tinkamas požiūris į tai įtakoja ir geresnių straipsnių kokybę. Čia matoma ne tik formalią informaciją perteikiančius tekstus, bet pastebima ir kita straipsnio forma – klausimai atsakymai, kuomet

kalbinamas konkretus asmuo apie tam tikrą naujovę. Beto, šalia tokio informacinio straipsnio pateikta ir kalbinamojo nuotrauka. Šis pasirinktas informavimo būdas yra vienas geriausių, kuomet šalia paprastesnio teksto, suskaidyto į atskirus klausimus. Toks straipsnis „ES finansuojamas atliekų tvarkymo projektas eina į pabaigą“ (žr. 4 priedą), kurio pobūdis leidžia jį lengviau skaityti. Beto, pateikta nuotrauka suasmenina straipsnį, ir matant pašnekovo veidą, bei akis informacija yra lengviau įsimenama. Visgi tokio pobūdžio straipsnis sutiktas tik kartą, tačiau tokia praktika galėtų būti taikoma ir toliau.

Turininio atžvilniu šio projekto straipsniai neapsiriboja vien tik naujovių pateikimu, kas susiję su pačiu projektu. Paminėtina ir tai, kad organizacijos organizuojami įvairūs renginiai, kaip antai vykusio vaikų piešinių konkurso aplinkosaugos tematika aprašymas taip pat išspausdintas Utenos apskrities žinių laikraštyje („Utenoje apdovanoti piešinių konkurso dalyviai“ (žr. 4 priedą)). Į projekto viešinimą pažiūrėta iš visuomenės pusės – juk per vaikus ar jiems skirtus renginius aprašančius straipsnius galima perteikti informaciją įdomiai – sudominant skaitytoją. Švietimas per vaikus – vienas iš prioritetų, tad tokiomis temomis pradedant straipsnius atkreipiamas visuomenės dėmesys ir informacija apie projektą galbūt jau yra ir įsisavinama, o ne ignoruojama.

Šiuo atveju aprašomas tik renginys ir iš kokių pinigų jis yra įvykdytas. Tačiau norint pasiekti geresnių rezultatų buvo galima paminėti ir pačio projekto, tiksliau šiuo atveju naujos sąvartyno veiklos naudą bei kaip tai siejasi su jaunąja karta, galbūt prigretinti tokį straipsnį prie jau minėtų šviečiamųjų informacinių straipsnių. Informacijos sklidimas bei įsisavinimas po konkurso šiuo atveju yra geresnis, nes šalia straipsnių vyksta ir horizontali komunikacija tarp konkurse dalyvavusių ir nedalyvavusių vaikų mokytojų, tad toks pateikimas leidžia tikėtis geresnių rezultatų.

Visgi projektų viešinimas dažnai yra giriamojo, teigiamo pobūdžio, neretai tik su menkais finansavimo ar lėšų stygiaus problemų paminėjimais. Visai kas kita, kaip buvo minėta prieš tai, žurnalistų rašomi straipsniai tomis pačiomis temomis. Vieni jų būna taip pat informaciniai – trumpi, lakoniški, naujienai paskelbti („Utenoje – naujas sąvartynas“, „Atliekas veš į vieną vietą“ (žr. 4 priedą)). Tačiau kiti – gyventojų požiūrį į esamą situaciją labiau nušviešiantys straipsniai („Naujasis Mockėnų sąvartynas – pagrindinė didelės sistemos dalis“). Visuomenė dažnai būna nepatenkinta bei tam tikri asmenys pasisako jiems aktualiomis temomis.

Remiantis straipsnių analize bei pašnekovais, Europos Sąjungos remiamų projektų viešinimas susideda iš daugelio veiksnių, kurie jau buvo paminėti ir antrame šio darbo skyriuje – tiesioginis bendravimas su gyventojais, įvairūs susitikimai, renginiai. Tad informaciniai straipsniai yra tik vienas iš būdų informuoti visuomenę.

Kuomet nėra griežtų nurodymų dėl straipsnių spalvotumo, iliustracijų kiekio, tuomet šito ir nesisistengiama daryti, nes paprasčiau, reiškia – pigiau. Visas teksto pateikimas, informacija daugiausia priklauso nuo vykdotojų. Pastarieji yra įsipareigoję paminėti tam tikrą informaciją apie

paramą, įdėti paramos teikėjų informacinius ženklus, taip pat būna nurodytas ir minimalus straipsnio dydis. Tačiau nieko nėra pasakyta apie straipsnio vietą laikraštyje, kaip antai, spausdinti prie ekonomikos naujienų, ar kokiam leidinyje tai turi pasirodyti konkrečiai. Vienintelis su tuo susijęs nurodymas – tai regioninis ar nacionalinis dienraštis.

Tad išanalizavus pasirinktus straipsnius aplinkosaugos tematika galima daryti išvadas, kuo vieni nuo kitų skiriasi, bei koks ES fondų remiamų projektų viešinimo vaidmuo aplinkosaugos komunikacijoje.

3.4. Tyrimo išvados

Remiantis atlikta straipsnių aplinkosaugos tematika spaudoje analize galima daryti keletą išvadų. Pirma, aplinkosaugos tema paskutiniaisiais metais tapo svarbi ir jai dėmesio spaudoje netrūksta. Spausdinami net tik gyventojams aktualūs straipsniai ekologijos, aplinkosaugos tematika, bet nevengiama ir populiarių, skaitomumą didinančių naujienų iš užsienio – ekologiškiausios žvaigždės, jų požiūris į ekologiją, globalinį atšilimą.

Aplinkosauginių straipsnių potėmės spaudoje yra: vandentvarkos problemos, sąvartynų, atliekų problemos, oro tarša, nenumatytos krizės, kaip pavojingų medžiagų išsiliejimai, sveikatos problemos, globalinis atšilimas, užliejimai, potyvyniai ir kita. Europos Sąjungos fondų remiamų projektų informavimas ir viešinimas susideda iš: vandentvarkos, nuotekų tinklų tvarkymo projektų, bei atliekų tvarkymo sistemų viešinimo.

ES fondų remiamų projektų viešinimas užima nedidelę dalį visų spaudoje pasirodančių straipsnių aplinkosaugos tematika. Turinio požiūriu tokie straipsniai yra oficialūs, giriamieji, parašyti bendrine kalba, ne visuomet naudingi visuomenei. Kad ir kaip būtų stengiamasi pakeisti esamą situaciją leidžiant informavimo ir viešumo programoms skirtus nurodymus, tačiau bendroji situacija keičiasi dar pakankamai palaipsniui. Straipsniuose nemaža dalis tenka privalomai informacijai, kaip finansuotojų paminėjimas, teikiama nauda, finansiniai skaičiai. Ši informacija dažnai padaro straipsnį sunkiai skaitomu, neįdomiu, nepritaikytu tikslinei grupei pasiekti. Didesnis dėmesys aktualiai informacijai pagerintų visuomenės supratimą bei požiūrį. Siūloma tokias naujienas kelti į straipsnio pradžią, taip labiau sudominant ir atkreipiant skaitytojų dėmesį.

Regioninėje spaudoje straipsniai apie ES fondų dalinai finansuojamus projektus yra labiau skirti konkrečiam regiono gyventojams nei nacionalinėje spaudoje, kur jie yra tik informaciniai, be didesnės reikšmės paties skaitytojams. Tad informacijos pateikiama kiek daugiau, tačiau dar nepakankamai.

Lyginant su kitais straipsniais, ES fondų paramą gaunančių projektų straipsniai yra daugiausia teigiamo pobūdžio, giriamieji, aprašomieji. Žurnalistų rašyti straipsniai apima daugiau pusių, pakalbinta daugiau suinteresuotų asmenų ir šalių, supriešinamos nuomonės. Tad pastarieji yra daugiau analitiniai nei aprašomieji. Tačiau neretai žurnalistiniuose straipsniuose pasigendama didesnio tikslumo, koks yra ES fondų paramą gaunančių projektų informavimo straipsniuose.

ES fondų remiamų projektų viešinimo straipsniai nėra didelės apimties, dažniausiai tik tiek, kiek reikalauja sutartys, jie spausdinami dažniausiai pigiausiuose regioniniuose laikraščiuose. Tie straipsniai, kurie yra privalomi spausdinti nacionalinėje spaudoje, dažniausiai yra talpinami pačiuose pigiausiuose puslapiuose. Pagal tematiką jie tiktų kaip antai prie ekonomikos, ar regiono naujienų, tačiau neretai atsiduria tiesiog skelbimų skiltyse, kas labai sumenkina pačio straipsnio, kaip informacijos šaltinio teisingumą ir naudą. Tačiau tokia tendencija matoma daugiau tik nacionalinėje spaudoje. Priežastis, kodėl taip yra – finansai ir skiriamos straipsniams sumos. Kiekvienas vykdytojas laikydamasis taisyklių viską daro minimaliomis sąnaudomis. Žinoma, yra išimčių, tačiau tendencija vyrauja tokia. Tad tokių straipsnių vertė jau iš karto krinta ir jie negali lygintis su žurnalistų rašytais analitiniais straipsniais. Beto, informavimui ir viešinimo programai skirtos lėšos dažnai būna prieš kelis metus, tad tai nebepatenkina dabartinių finansinių poreikių – kainos už kiekvieną kvadratinį centimetrą spaudoje labai išaugo. Visgi agentūros, prižiūrinčios vykdomą veiklą netoleruoja pasitaikančių tokių klaidų, bet jų spaudoje viska dar matoma.

Dauguma ES fondų remiamų projektų viešinimo straipsniai naudingi tik ataskaitoms, kurias vykdytojai turi pateikti kontroliuojančioms institucijoms. Beto, šie straipsniai sudaro tik nedidelę dalį visų temų, pasirodančių spaudoje.

Lyginant straipsnius aplinkosaugos tematika su ES fondų remiamų aplinkosauginių projektų viešinimui skirtais straipsniais, matyti, kad pirmiausia skirasi pati rašymo esmė bei turinys. Pirmieji daugiau keliantys klausimus, supriešinantys visuomenę, yra daugiau analitiniai, paremti ekspertų nuomone straipsniai. O antrieji – biurokратиški, sunkia kalba parašyti, bei terminų pilni informaciniai straipsniai, kurie suteikia tik statišką informaciją, kuri ne visuomet naudinga visuomenei. Pastebėtina, kad kai kurių projektų viešinimas vyksta sklandžiau ir kreipiamas dėmesys į matomas čia išdėstytas problemas, apimtys didėja, turinys taip pat labiau pritaikomas prie gyventojų poreikių.

Lyginant straipsnius matoma, kad projektai padeda gyventojams kurdami ir diegdami naujoves, kas straipsniuose ir atsispindi – nauda gyventojams, tačiau žurnalistų rašyti straipsniai parodo gyventojų nuomones, pasipiktinimus. Tad užsakomieji straipsniai su Europos Sąjungos ženklais jau iš karto neigiamai nuteikia kai kuriuos visuomenės narius. Taip gali būti todėl kad, visuomenė nėra patenkinta savo esama situacija – nėra išspręstos socialiai jautrios problemos kaip sveikatos apsauga, pensijos, tad pinigų skyrimas kitoms sritims dažnai sutinkamas neigiamai. Čia

tarsi poreikių piramidė – kol nepatenkinti žemiausieji poreikiai, tol nėra teigiamų reakcinų į kitas gyvenimo gerinimo sritis. Dar viena priežastis, kodėl matomas toks susipriešinimas – tai ES fondų remiamų projektų informavimo straipsniuose tinkamai nenurodyta nauda visuomenei. Gyventojai turi patys jausti ne tik bendrą naudą, bet ir tam tikrą pagalbą sau bei savo gyvenimo kokybei.

Esant tokiai situacijai bei išvadoms siūlymas būtų atidžiau rašyti informacinius straipsnius į spaudą, bei juos derinti kartu su kitomis informavimo priemonėmis. Remiantis išdėstytais argumentais juos tikslingiau nukreipti tikslinei auditorijai pasiekti. Pirmiausia, teksto turinys turi būti lengvai skaitomas, neperkrautas bereikalinga informacija ir skaičiais. Taip pat jis turėtų būti apie konkrečias problemas, naujoves ir kita, kas aktualu gyventojams bei tai, kokią žinią nori perduoti žinutės siuntėjas. Tai ypač turėtų atsispindėti regioninėje spaudoje. Beto, reikėtų rinktis tuos leidinius, kurie būtų tikslingesni gyventojams, o ne informacijos skleidėjams. Nacionaliniuose laikraščiuose informacija pateikiama formaliai, čia informuojama apie padarytus darbus platesnei auditorijai, tačiau čia reikėtų daugiau dėmesio skirti straipsnio vietai pačiame leidinyje. Informacija turėtų būti pateikta ne skelbimų skiltyse, kaip dabar dažnai matoma, o tose rubrikose, kur jai tinka pagal savo turinio tematiką.

Žinoma, žurnalistiniai straipsniai aplinkosagos tematika yra visai kita sritis, o čia straipsniai yra informuojamojo pobūdžio, tačiau nereikėtų vengti daugiau specialistų komentarų juose, taip dar labiau sukuriant jo vertę, nes kaip buvo minėta, gyventojai labiausiai pasitiki ekspertais bei žurnalistais.

IŠVADOS

Globaliame pasaulyje aplinkosaugos komunikacija tapo kaip niekada svarbi. Ši sritis dar visai neseniai nebuvo tokia aktuali, tačiau pastaruoju metu ja domimasi jau ne tik kaip moksline sritimi, bet jaučiamas susidomėjimas ir įvairiuose gyventojų sluoksniuose pradedant mokslininkais, politikais, įmonių atstovais, gyventojais.

Šiame trijų dalių darbe buvo analizuota aplinkosaugos komunikacijos sritis, jai būdingi bruožai, modeliai. Aptarta Europos Sąjungos fondų remiamų projektų viešinimo taisyklių įtaka informavimui. Taip pat atlikta straipsnių aplinkosaugos tematika analizė, kur išskirtas Europos Sąjungos fondų remiamų aplinkosauginių projektų vaidmuo lyginant su kitais aplinkosaugos tematika išspausdintais straipsniais aplinkosaugos komunikacijoje.

Aplinkosaugos komunikacijos sritis plačiau nagrinėti pradėta tik 20 amžiaus antrojoje pusėje. Aplinkosaugos komunikacija daugeliu atvejų yra masinės komunikacijos dalis bei glaudžiai persipina su kitomis sritimis ir temomis kaip ekonomika, politika, socialinė, krizių komunikacija.

Aplinkosaugos komunikacijos modeliai yra du: vertikalusis ir horizontalusis. Remiantis moksliniais straipsniais prieita prie išvados, kad šie modeliai nėra veiksmingi dėl kelių priežasčių, kaip aplinkosaugos komunikacijos kompleksiskumas, tikslinių grupių gilus neišanalizavimas, didaktinių priemonių neveiknumas, sąsajos tarp žinojimo ir veiksmų silpnumas. Vadinasi, norint pasiekti laukiamų rezultatų reikia įdėti pakankamai daug pastangų ir remtis ne tik formaliais modeliais. Taip pat prieita prie išvados, kad vertikalusis ir horizontalusis modeliai vienas kitą papildo.

Aplinkosaugos komunikacija yra informacijos skleidimas aplinkosaugos temomis, ir paskutiniu metu vis labiau skatinamas tokios informacijos skleidimas įvairiais kanalais.

Aplinkosaugos komunikacijos terminus dažniausiai galima aptikti socialinės komunikacijos, rizikos, nelaimių sektoriuose. Vienas iš ekologinės komunikacijos tyrimo būdų yra pažvelgti kaip praktiškai, kokiomis priemonėmis yra perduodamos žinios aplinkosaugine tematika visuomenei, su kokiomis kitomis komunikacijos priemonėmis tai siejasi.

Antrame skyriuje pateikta ES fondų remiamų projektų viešinimo taisyklių įkanta. Pažymėtina, kad taisyklių buvimas ne tik drausmina, bet ir riboja tinkamą informacijos pateikimą, iš anksto užprogramuoja informavimo priemonės pobūdį.

Atlikus spaudos analizę aplinkosaugos tematika matomi skirtumai tarp aplinkosauginių projektų informacinių straipsnių bei tarp kitos su aplinkosauga susijusios informacijos.

Informacija nacionalinėje ir regioninėje žiniasklaidoje pateikiama skirtinga. Vienur – bendresnė informacija, nagrinėjanti regionines ar nacionalines problemas, kitur – konkrečios vietovės problemas. Regioninėje spaudoje pateikiama informacija šiek tiek konkretesnė ir naudingesnė visuomenei savo pateikiama informacija ir turiniu.

ES fondų remiamų projektų viešinimas užima nedidelę dalį visų spaudoje pasirodančių straipsnių aplinkosaugos tematika, kurie išsiskiria oficialumu. Jie yra giriamieji, parašyti bendrine kalba, ne visuomet pataikoma į tikslinę auditoriją. Tiksliau susidaro vaizdas, kad net netaikoma pasiekti tikslinės auditorijos.

Bendroji aplinkosaugos tematika pasirodanti informacija nacionalinėje ir regioninėje spaudoje apima platesnį temų spektrą. Pateikiama informacija ne tik vandentvarkos, sąvartynų, atliekų tematika, kokia vykdomi projektai iš ES fondų paramos, bet oro taršos, sveikatos, krizių, nelaimių bei kita tematika.

Iškelta hipotezė, kad Europos Sąjungos fondų remiamų projektų viešinimas ir informavimas spaudoje yra formalus ir nevaidina svarbaus vaidmens aplinkosaugos komunikacijoje dalinai pasitvirtina. Pirma, dėl savo specifikos siaurumo, antra, dėl turinio pobūdžio ir formalumo, trečia, dėl suinteresuotų asmenų komentarų straipsniuose trūkumo. Taip pat dėl neišsamumo, informacijos nepritaikomumo, jos pateikimo formalia kalba su daugybe skaičių ir finansinių išraiškų, institucijų ir sutarčių numerių, dėl pasirinktų leidinių, kuriuose informacija talpinama bei vietos juose. Žinoma, situacija gerėja ir dalis straipsnių jau yra naudingi bei atlieka savo paskirtį, tad vienareišmiai teigti straipsnių nenaudingumo negalima. Remiantis pašnekovais taip pat matoma, kad straipsniai yra skaitomi ir nagrinėjami daug intensyviau nei anksčiau, tad pamažu siekiama geresnės jų kokybės turinio atžvilgiu.

Ši situacija neatsirado iš niekur. Parama projektų viešinimui dažnai suprantama kaip formalumas, pasipelnymas. Įvairios institucijos yra numačiusios daugybę taisyklių ir sankcijų už jų tinkamą nevykdymą. Tačiau visuomet ramdama būdų, kaip taisykles apeiti. Prižiūrinčios institucijos dažniausiai sukontroliuoja informoutumo kiekį, tačiau turinys dažnai likdavo ne taip atidžiai analizuojamas.

Dar vis vyrauja situacija - „mums nesvarbu“, kurią reikia keisti į visiškai priešingą. Labai daug kas šneka apie aplinkosaugą, ekologiją, kylančias problemas, ar padarytus naudingus visuomenei darbus, tačiau neretai tai tampa tik kalbomis, ar minimaliu formaliu darbų vykdymu. Tad tokių darbų viešinimui, informavimui spaudoje ir kitose žiniasklaidos priemonėse reikia skirti dideles pajėgas ir dėmesį, kad visuomenė suvoktų jos svarbą.

Toliau analizuojant aplinkosaugos komunikaciją reikėtų labiau atsižvelgti į jos dabartinį aktualumą bei problematiką, dar daugiau dėmesio skirti sociopolitinei realybei, kreipti dėmesį į globalius aplinkosaugos komunikacijos poreikius. O taip pat reikėtų dar labiau sieti aplinkosaugos

komunikaciją ir su technologijomis, globalizacija, žinių ekonomika ir kita, norint ją plačiau suprasti ir analizuoti. Spaudos analizė yra tik vienas iš būdų siekiant suprasti esamą aplinkosaugos komunikacijos situaciją.

BIBLIOGRAFINIŲ NUORODŲ SĄRAŠAS

1. BANKAUSKAITĖ, Dalia; ir ŽILINSKAS, Arvydas. Narystės Europos Sąjungoje turi siekti informuota visuomenė. Iš *Integracijos žinios*, 2000 04 Nr. 4 (13). ISSN 1392-7361
2. BENSTEM, Anke; STOCK Marion; ir SCHULTE Martin. Environmental communications at Kronsberg, Hannover concept and praxis in the context of sustainable urban developement. Iš *Communicating sustainability*. Frankfurt: Peter Lang Europa inher Verlag der Wissenschaften, 2000, p. 135-140. ISBN 3-631-37174-8
3. CAMPBELL, Andrew. Crisis management. Iš FAULKNER, David; ir Campbell, Andrew. *The Oxford handbook of strategy*. Oxford university press, 2003. p. 745-788. ISBN 0-19-927521-1
4. ČERĖŠKA, Bronislavas. *Reklama: teorija ir praktika*. Vilnius: Homo liber, 2004, 363 p. ISMN 9955-449-75-6
5. *Ekologiškiausios įžymybės. Vilniaus diena*, 2008 04 24.
6. Europiečių nuomone, politikams aplinkos apsauga turi būti ne mažiau svarbi nei ūkio ir socialinė politika. [interaktyvus] [žiūrėta 2007 m. gruodžio 29 d.]. Prieiga per internetą: < <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/513&format=HTML&aged=0&language=LT&guiLanguage=en> >.
7. *Europos Sąjungos struktūrinė parama*. [interaktyvus] [žiūrėta 2007 m. gruodžio 29 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.esparama.lt/>
8. FILHO, W. Communicating sustainability: some internationa considerations and challenges. Iš FILHO, W. *Communicating sustainability*. Frankfurt M: Peter Lang Europeinher verlag der Wissunhoften, 2000, ISBN 3-631-37174-8
9. FOULGER, David. *An ecological model of the communication process*. [interaktyvus]. 2004, [žiūrėta 2007 m. gruodžio 12 d.]. Prieiga per internetą: < <http://foulger.info/davis/papers/ecologicalModelOfCommunication.htm> >
10. GIESECHE, Michael. *Literature as product and medium of ecological communication* [interaktyvus]. 2002, [žiūrėta 2007 m. gruodžio 15 d.]. Prieiga per internetą: < <http://muse.jhu.edu/login?uri=/journals/configurations/v010/10.1giesecke.html> >.
11. GOMIS, A.; and HESSELINK, F. *Communication: an instrument of environmental policy*. Commision on Education and Communication. IUCN, p. 3-10.

12. HAMACHER, Winfried. Sustainable development as a guiding principle. Iš OEOPEN, Manfred; HAMACHER, Winfred. *Communicating the environment*. Frankfurt IM: Peter Lang Europeinher verlag der Wissunhoften, 2000, p. 41-90, ISBN 3-631-36815-1
13. HSU Yi-Hsuan; and HEIMLICH, Joe. *Ecologocal communications: the need to address the educational challenges to natural resource management*. [interaktyvus]. 2002, Taiwan [žiūrėta 2007 m. gruodžio 12 d.]. Prieiga per internetą: < <http://www.cnps.org.tw/park-03/WPC-EA4-2002/5%20Poster%20Session/PT04.pdf> >.
14. JONUŠAITĖ, Aurelija. *Ekologiški net biurai*. Lietuvos rytas, 2008 04 24, Vilnius.
15. KATKEVIČIUS, Aurelijus. *Skęstančiųjų gelbėjimas - pačių skęstančiųjų reikalas. Ar tikrai?* [interaktyvus]. [Vilnius]. [žiūrėta 2007 m. gruodžio 14 d.]. Prieiga per internetą: < http://seminarai.bns.lt/031002/partneriai/katkevicius_summary.doc >.
16. *Klaipėdos miesto visuomenės informavimas ir įtraukimas į atliekų tvarkymą* [interaktyvus] [Vilnius]. [žiūrėta 2008 m. kovo 30 d.]. Prieiga per internetą: < <http://www.esparama.lt/lt/bpd/zemelapis/zemelapis/?id=6554> >
17. LAMANAUSKAITĖ, Rasa. Atsakingas verslas – būdas išvengti grėsmės, ar pasinaudoti naujomis galimybėmis? Iš *Ozonas*, 2007/3, 2007.
18. Lietuvos gyventojų nuomonės apie ES tyrimas. [Interaktyvus] Europos Sąjuga Lietuvoje, 2007 spalio [žiūrėta 2008 m. vasario 15 d.] Prieiga per internetą < http://ec.europa.eu/lietuva/news_hp/news/visuomenes_nuomone_apie_es_2007_spalis.lt.htm >
19. Lietuvos Respublikos nutarimas dėl Informacijos apie Europos Sąjungos Sąnglaudos fondo teikiamą paramą viešinimo Lietuvoje strategijos patvirtinimo. [interaktyvus] Vilnius [žiūrėta 2007 m. lapkričio 15 d.]. Prieiga per internetą: < http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=285699&p_query=&p_tr2= >
20. Lietuvos Respublikos nutarimas dėl Informacijos apie Europos Sąjungos Sąnglaudos fondo teikiamą paramą viešinimo taisyklių patvirtinimo. [interaktyvus] [Vilnius]. [žiūrėta 2007 m. lapkričio 15 d.]. Prieiga per internetą: < http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=285163&p_query=&p_tr2= >
21. LUHMANN, Niklas. *Ecological communication*. Great Britain, 1989, 181 p. ISBN 0-226-49651-1
22. MATHUR, Piyush. Neither cited nor foundational: Niklas Luhmann's ecological communication. A critical exegesis and some theoretical suggestions for the future of a field. Iš *The communication review* [interaktyvus]. 2005, [nr.] 8:3 [žiūrėta 2007 m. gruodžio 12 d.]. Prieiga per internetą: < <http://www.informaworld.com/smpp/content~content=a725620884~jumptype=rss> >.

23. MICHAEL Frome. Environmental movement and the media. Iš JOHNSTON, Daniel D. *Encyclopedia of international media and communication. Columbia university, New York, 2003, p. 543-552 ISBN 0-12-387671-0*
24. NEVINSKAITĖ, Laima. Reklama ir kultūra: kutūros įtaka reklamai – reklamos įtaka kultūrai. Iš *tarptautinės komunikacijos aspektai: magistrų darbų rinkinys*, Vilnius, 1999, p. 83-99.
25. NITZ, Michael. The media as a tool for communication on the environment and sustainability. Iš *Communicating sustainability*. Frankfurt: Peter Lang Europa in her Verlag der Wissenschaften, 2000, p. 45-66.. ISBN 3-631-37174-8
26. NORTON G. Bryan. Improving ecological communication: the role of ecologists in environmental policy formation. Iš *Ecological Applications Vol.8, No.2,1998*, p. 350-364
27. OEPEN, Manfred. Environmental communication in a context. Iš OEPEN, Manfred; HAMACHER, Winfred. *Communicating the environment*. Frankfurt IM: Peter Lang Europeinher verlag der Wissunhoften, 2000, p. 41-90, ISBN 3-631-36815-1.
28. *Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras* [interaktyvus]. 2007 [žiūrėta 2007 m. sausio 5 d.]. Prieiga per internetą: < <http://www.pratc.lt/?s=k2&lang=en> >.
29. PLEASANT, Andrew; SHANAHAN, James; COHEN, Brad; and GOOD Jennifer. *The literature of the environmental communication* [interaktyvus]. 2001, UK [žiūrėta 2007 m. gruodžio 15 d.]. Prieiga per internetą: < www.esf.edu/ecn/downloads/Pleasant.rtf >.
30. *Projektų žemėlapis* [interaktyvus] [Vilnius]. [žiūrėta 2008 m. kovo 30 d.]. Prieiga per internetą:<http://www.esparama.lt/lt/bpd/zemelapis/zemelapis/?p=3&s=1&f_measure=15&f_date_from=2004-01-01&f_date_to=2008-12-31 >
31. PRUSKUS, Valdas. *Multikultūrinė komunikacija ir vadyba*. Vilnius: Villiaus teisės ir vesrslo kolegija, 2004, 237 p.
32. RAZMYTĖ, Janina. *Prekybos plastikiniai maišeliais neribos* [interaktyvus]. 2008, Vilnius [žiūrėta 2008 m. sausio 11 d.]. Prieiga per internetą: < <http://www.lrt.lt/news.php?strid=5082&id=4270563> >.
33. SAKALAS, A.; ir SAVANEVIČIENĖ, A.. *Įmonės krizių vadyba*. Kaunas: Technologija, 2003, 201 p. ISBN 9955-09-458-3
34. *Sanglaudos fondas – realūs pokyčiai į gera*. [interaktyvus] [Vilnius]. [žiūrėta 2008 m. kovo 30 d.]. Prieiga per internetą: < http://www.esparama.lt/ES_Paramam/sanglaudos_fondo_medis/informacijos_viesinimo_priemones/files/final_LT.pdf >
35. *Sanglaudos politika po 2013 metų*. [interaktyvus]. [Vilnius]. [žiūrėta 2008 m. balandžio 8 d.]. Prieiga per internetą: < <http://www.apva.lt/naujiena.php?id=1207587461> >.

36. STERN, Eric; ir NOHRSTEDT Daniel. *Crisis management in Estonia*. Stockholm, 1999. p.279 ISBN 91-87136-86-4
37. SUTKUS, Tomas. Naujoji ES parama: žmogaus gerovei ir šalies ekonomikai. Kauno diena, 2008 kovo 14, 3 p.
38. *Šeštoji aplinkos apsaugos veiksmų programa. "2001-2010 m.: kokios aplinkos apsaugos politikos siekiame?"* [interaktyvus]. 2004 [žiūrėta 2007 m. gruodžio 11 d.]. Prieiga per internetą: < http://www.epp-ed.eu/Policies/pkeynotes/42environment-action-prog_lt.asp >.
39. ŠULCAITĖ, Kamilė. *Lazdynų gyventojai priešinosi oro taršai*. Respublika, 2007 11 14.
40. *Telšių regiono atliekų tvarkymo centras* [interaktyvus]. 2007 [žiūrėta 2007 m. sausio 5 d.]. Prieiga per internetą: < <http://www.tratc.lt/index.php> >.
41. *TV veikla ekologijos priemonėmis* [interaktyvus]. 2007 [žiūrėta 2008 m. sausio 30 d.]. Prieiga per internetą: < http://www.etp.lt/tv/pradek_nuo_saves.php >
42. *Utenos regiono atliekų tvarkymo centras* [interaktyvus]. 2007 [žiūrėta 2007 m. gruodžio 11 d.]. Prieiga per internetą: < <http://www.uratc.lt/> >.

SUMMARY

Vilnius University, Faculty of Communications, Information and Communication Department. Vilnius, 2008

THE ROLE OF PUBLICIZING ENVIRONMENTAL PROJECTS SUPPORTED BY EUROPEAN UNION FUNDS IN ENVIRONMENTAL COMMUNICATION/ ČEPAITĖ ŽIVILĖ

In this global world environmental issues and communication are one of the priorities these days. Environmental communication is the planned and strategic use of communication processes and media products to support effective policy making, public participation and project implementation geared towards environmental sustainability.

The object of the present paper is the information and publicity of the environmental projects supported by European Union Funds.

The goal of this paper is to analyze the conception of environmental communication, to discuss the institutions that are related to ES funds and environmental objects. Also to make the analysis and research what is the role of the articles that shows the use of the environmental projects supported by ES Funds in Lithuanian newspapers.

The main goals of this paper are to discuss the show what the environmental communication is, what it is common to it, analyze its models. Also to discuss programs and the rules for information and publicity measures concerning the activities of the ES Funds, to make the analysis of the articles of the environmental issues in newspapers, compare it with the articles that are written to inform about environmental projects that are supported by ES funds.

According to the articles and documents analysis, results showed that environmental communication is very complex and its vertical and horizontal models should be used in a relation to each other to achieve better results.

Article analyses showed that articles that are written to inform people about projects that are supported by ES funds mostly are written not for target group. They are not analytical, just formal and a little bit informative. They are full of numbers, amounts, statistics, hard reading. People don't get enough information that they should read. Information in regional and national newspapers are different, and they should be different. The role of these articles compared with the other articles that are written about environmental issues are not so strong. Environmental

articles in newspapers that are written by journalists are more analytical, where we can find comments of experts, users, and others. They are not so static and formal.

This paper could be useful for those who are interested in environmental communication and its situation in Lithuania. The analysis could be useful for making the information and publicity of the projects that are supported by ES Funds better.

PRIEDAI

1 priedas. Aplinkos projektų agentūros skelbiami šiuo metu vykdomi aplinkosaugos projektai, kuriuos iš dalies finansuoja Europos Sąjunga.

- Alytaus regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas
- Aplinkos ministerijos institucinis stiprinimas, administruojant ES finansinius instrumentus
- Druskininkų vandenvalos sistemos modernizavimas ir rekonstrukcija
- Jonavos miesto nuotekų valymo įrenginių rekonstravimas, nuotekų tinklų išplėtimas ir vandentiekio tinklų renovacija
- Kauno nuotekų valymo įrenginių išplėtimas, įdiegiant biologinio valymo grandį, bei tinklų išplėtimas
- Kauno regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas
- Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas
- Klaipėdos vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtra
- Kėdainių nuotekų valymo įrenginių rekonstrukcija, nuotekų ir vandens tiekimo tinklų išplėtimas
- Lietuvos pavojingų atliekų tvarkymas
- Marijampolės regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas
- Mažeikių miesto vandenvalos įrenginių statyba
- Nemuno aukštupio baseino 1 paketo 1 etapas
- Nemuno vidurupio baseino 1 paketas
- Nemuno žemupio baseino valdymas
- Neries baseino investicinės programos I etapas (Vilniaus miestas ir rajonas)
- Neries baseino investicinės programos I etapas (Zarasų, Visagino, Utenos, Ignalinos, Molėtų, Ukmergės, Širvintų, Švenčionių savivaldybės)
- Neringos miesto geriamo vandens ir nuotekų valymo sistemų išplėtimas
- Panevėžio regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas
- Parama Sanglaudos fondo aplinkos apsaugos projektų parengimui, vykdomam Lietuvos Respublikoje

- Plungės nuotekų valymo įrenginių rekonstravimas, nuotekų tinklų išplėtimas ir vandentiekio tinklų renovacija
- Radviliškio miesto vandenvalos įrenginių rekonstrukcija, nuotekų ir vandens tiekimo tinklų išplėtimas
- Tauragės regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas
- Telšių regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas
- Utenos regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas
- Ventos - Lielupės baseino investicinės programos I etapas
- Vilniaus regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas
- Vilniaus vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo sistemų atnaujinimas ir plėtra
- Šiaulių regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas

2 priedas. Interviu klausimai ekspertams

Klausimai Aplinkos projektų valdymo agentūros personalo ir komunikacijų skyriaus vyriausiai specialistei. Bei pateikti atsakymai.

1. Kiek per paskutiniuosius 5 metus yra paremta aplinkosaugos projektų?

Projektų sąrašas pakankamai ilgas, pagrindinius projektus bei pasirašytas sutartis galima apžvelgti Aplinkos projektų valdymo agentūros interenetiniame puslapyje. (taip pat projektų sąrašas pateikiamas 1 priede).

2. Kiek iš jų yra gavę paramą ir informavimo bei viešinimo darbams?

Paramą informavimo ir viešinimo darbams yra gavę ne visi projektai. Dabar vykdomi yra Nemuno žemupio investicinio projekto, Nemuno vidurupio baseino informavimo ir viešinimo darbai, Klaipėdos vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtros projekto Utenos regiono atliekų tvarkymo istemos sukūrimo, Panevėžio regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo, Telšių regiono buitinių atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo viešinimo darbai, keletas kitų.

3. Kokios nurodomos pagrindinės priemonės, viešinant informaciją?

Yra taisyklės, kuriose nurodoma kokios priemonės yra privalomos ar neprivalomos. O nurodoma yra pasitarus su programos rengėjais. Tai dažiausiai būna: informaciniai standai, straipsniai regioninėje ir nacionalinėje spaudoje, susitikimai su interesų grupėmis bei bendruomenėmis, informacinė dalomoji medžiaga kaip lankstinukai, plakatai, seminų organizavimas, konkursai vaikams, reportažai televizijoje ir radijuje, kitos priemonės.

4. Kokia svarba yra skiriama straipsniams spaudoje?

Straipsniai spaudoje būna regioniniuose ir respublikiniuose leidiniuose. Kas kažkurį laikotarpį pateikiama informacija apie vykdomą projektą, jo naudą. Informavimas spaudoje yra vienas iš pagrindinių būdų informuoti visuomenę.

5. Ar jaučiamas poveikis viešinant projektų vykdomą veiklą spaudoje? Ar gyventojai pakankamai informuojami?

Dažnai gyventojai informuojami pakankamai, tačiau neretai straipsniai stokoja didesnio sąryšio su tiksline auditorija. Dažnai straipsniai būna labai oficialūs ir ne tokie naudingi patiems gyventojams. Beto, pasirenkama pigiausia spauda, nebūtinai ta, kuri būtų

naudingesnė tikslinei auditorijai pasiekti. Tokią situaciją stengiamasi keisti naudojant sankcijas – neužskaitant įvykdytų darbų.

6. Kuriuose laikraščiuose pasirodo daugiau straipsnių: nacionalinėje spaudoje, ar regioninėje?

Didesnė dalis straipsnių pasirodo regioninėje spaudoje. Nes taip neretai nurodo informavimo ir viešinimo planai. Tačiau kiek daugiau pasirodo regioninėje nei nacionalinėje sunku pasakyti. Tai priklauso nuo projektų.

7. Kurių regionų spaudoje yra daugiausia informuojami gyventojai apie Europos Sąjungos vykdomus aplinkosauginius projektus?

Tai priklauso nuo to, kuriuose regionuose vykdomi projektai. Iš nacionalinių dienraščių daugiausia pasirenkamas Lietuvos rytas, o regioniniuose dabar daugiausia projektai vykdomi žemaitijoje, pajūryje, Šiaulių, Panevėžio, Utenos apskrityse, tad tų regionų spaudoje ir pasirodo straipsniai.

Klausimai Utenos regiono atliekų tvarkymo centro projektų vadovėi. Bei pateikti atsakymai

1. Koks dėmesys yra skiriamas projektų viešinimui spaudoje?

Pagrindinis dėmesys yra skiriamas informavimui per spaudą, televiziją bei susitikimams su gyventojais. Kabelinę televiziją ne visi žiūri, tad stengiamasi informuoti regioninėje spaudoje. Jei tai svarbu visai apskričiai, tuomet straipsniai dedami į Utenos apskrities visų rajonų bent vieną laikraštį. Jei informacija yra aktuali tik trimis rajonais, tad į tų rajonų laikraščius ir talpinama informacija.

2. Kokiuose laikraščiuose yra spausdinama informacija?

Pasirinkti septyni laikraščiai: po vieną iš šešių rajonų, bei vienas apimantis visus rajonus. Taip informacija tikrai pasieks daugiau gyventojų.

3. Kodėl pasirenkami vieni, o ne kiti leidiniai informacijai skleisti?

Taip, viename rajone dažnai būna ne vienas laikraštis, dažniausiai du. Tačiau laikraščiai pasirenkami pagal jų tiražą ir populiarumą tarp gyventojų. Žiūrima, kuris yra

labiau skaitomas. Tam buvo vykdyta nedidėnė pažyztamų regiono gyventojų apklausa, kad būtų pasirinkta teisingai.

4. Kaip dažnai rašote straipsnius į spaudą su aplinkosaugos projektais susijusiais klausimais?

Straipsniai rašomi pagal numatytus grafikus, bet iš tiesų labiausiai remiamasi vykdomais darbais. Jei įvyko kažkas, apie ką reikėtų informuoti visuomenę, tad ir informuojama. Dažniausiai tai būna kartą per du mėnesius. Žinoma, kartais dažniau, kartais rečiau, priklauso nuo darbų.

5. Kokios naujienos rašomos straipsniuose?

Rašomos su projektu susijusios naujienos, kaip sąvartyno atidarymas, ES parama, projekto nauda. Taip pat informuojama ir apie vykdomus konkursus vaikams aplinkosaugos tematika ir panašiai.

6. Kiek privaloma informacija užima vietos visame straipsnyje?

Privaloma informacija, tokia kaip ES Sanglaudos fondo ženklai, paramos skyrimas, tikslai, užima vieną, o kartais ir dvi pastraipas. Jei straipsnis didelės apimties, tuomet tai neatrodo daug, tačiau jei jie neilgas, tai tokia informacija gali užimti ir trečdalį viso ploto.

7. Ar spausdinama informacija yra naudinga gyventojams?

Gyventojams įdomu susipažinti su vykdoma veikla. Galbūt ne visi skaito ir ne visi domisi, tačiau pasikeitimai, kurie palies gyventojus yra svarbūs. Kviečiant per spaudą į susitikimus ar atviras duris gyventojų, kad ir nedaug, ateina. Vadinasi informacija yra matoma, tik klausimas kaip ji suprantama. Beto, buvo atliktas tyrimas, ar gyventojai žino apie naują atliekų tvarkymo sistemą, bei kokiais kanalais jie norėtų būti informuoti. Tad dauguma nurodė spaudą kaip priimtinausią informavimo priemonę.

8. Ar sulaukiama gyventojų susidomėjimo po straipsnių?

Kaip jau minėta, jei organizuojami susitikimai su gyventojais ir informacija pateikiama spaudoje, jie ateina, vadinasi domisi. Tai kas tiesiogiai ar konkrečiai susiję su pačiu gyventoju, tuomet domimasi. O jei tai bendrinė informacija, kuri jų dažniausiai neliečia, tuomet susidomėjimas būna menkesnis – jo tiesiog nepastebėta.

3 priedas. Dalis straipsnių aplinkosaugos tematika

Šiuokšlių vežėjai rajoną pavertė sąvartynu



Daug mažesnių Pakupinių kaimo namų jau tapo šiurkšni.

Vytautas Štikonis

Kaityties taisyklėse, kad ir paskelbiamas, bet trauka pagaliau turi būti... – pakopose Pakupinių kaimo gyvenamieji namai tampa šiurkšniais.

Vakar išrašyta pagalba kaimo gyventojams apsaugoti aplinkos švarumą.

Į papiktus šiuokšlių kaimus suvežti gabalai, kuriuos gyvenamieji namai užkerta, atliekų vamzdžius dangantys.

Pastarąsias metų šiuokšlių kaimus apibūdina šis Pakupinių kaimo žemėlapis, kurį paruošė...

Pakupinių kaimo žemėlapis, kurį paruošė...

...išvengti šiurkšnių kaimų, kad nepasidarytų šiurkšnių kaimų, – pabrėžia R. Štikonis.

Ir nurodo, apie užrašytą žemėlapis, kuris rodo, kur šiuokšlių kaimai yra.

Prie namų sienų krentančių plastikai, popieriai, atliekų pakopos, automobilių padangos, suvežta daugybė šiurkšnių, sunkių vežimėlių, šuklės.

Už atliekų, šiurkšnių kaimų būna atsakinga bendrovė „Fabeta“, kurios vilkaciu įvežama košeje gyvenamieji šiurkšni ir atliekai. Pakupinių kaimo žemėlapis...

Vagis sugundė aukso papuošalų blizges

MELBIS KURČIŲKAI

„Sėdintis“ kompozicija

Aukso papuošalai – tarsi blizgantys vagis sugundė aukso papuošalų blizges, todėl jis nuolat stebi įvykių serijai.

Užrašyti vagis įvežė į Karaliaučiaus prospektą esančią juvelinierių parduotuvę „Auksas auksas“.

Tam pačiam vakarui praradęs parduotuvę, vagis kėlė kėbulo ir nuvežė į namus, kur išvežė įvežtus daiktus parduotuvės laisvą įvežimą per priemonės vėlavimą.

Vagis sukle namais, kėlė kėbulo ir nuvežė į namus, kur išvežė įvežtus daiktus parduotuvės laisvą įvežimą per priemonės vėlavimą.

Kiek papuošalų pagauta ir kėbulą suvežė, parduotuvės savininkai policijai kėlė komandą.

Parduotuvės darbuotojai teigė, kad pagauta įvežti papuošalai, bet bevisiškai jais kaimas abejotų, užrašyti vagis.

Praktinis Centrinio universiteto parduotuvė esanti parduotuvė, kurioje...



Į parduotuvę „Auksas auksas“ vakar įvežti papuošalai.

Vytautas Štikonis

...pagauti ir įvežti daiktus parduotuvė, išvežti vagis kėlė kėbulą ir nuvežė į namus, kur išvežė įvežtus daiktus parduotuvės laisvą įvežimą per priemonės vėlavimą.

Įvežti vagis kėlė kėbulą ir nuvežė į namus, kur išvežė įvežtus daiktus parduotuvės laisvą įvežimą per priemonės vėlavimą.

...pagauti ir įvežti daiktus parduotuvė, išvežti vagis kėlė kėbulą ir nuvežė į namus, kur išvežė įvežtus daiktus parduotuvės laisvą įvežimą per priemonės vėlavimą.

Medikai įspėja: užterštumas kelia pav



Pavojingai teršiamas kaimas mieste gali sukelti rimtą sveikatos sutrikimą.

Atšalta ir la...

...išvežti vagis kėlė kėbulą ir nuvežė į namus, kur išvežė įvežtus daiktus parduotuvės laisvą įvežimą per priemonės vėlavimą.

...išvežti vagis kėlė kėbulą ir nuvežė į namus, kur išvežė įvežtus daiktus parduotuvės laisvą įvežimą per priemonės vėlavimą.

...išvežti vagis kėlė kėbulą ir nuvežė į namus, kur išvežė įvežtus daiktus parduotuvės laisvą įvežimą per priemonės vėlavimą.

...išvežti vagis kėlė kėbulą ir nuvežė į namus, kur išvežė įvežtus daiktus parduotuvės laisvą įvežimą per priemonės vėlavimą.

Vilniečius kviečia tapti donorais

BARBARA TRINKUNAITĖ

„Sėdintis“ kompozicija

Nacionalinėje kraujo centrinėje tarnyboje šiuo metu vyksta akcija, kurioje kviečiami tapti donorais.

Prieš Nacionalinės kraujo centrinės tarnybos Vilniaus skyriaus, kurioje vyksta akcija, pildyti anketą.

Centrinė kraujo centrinė tarnyba ir šiuo metu vyksta akcija, kurioje kviečiami tapti donorais.

Prieš Nacionalinės kraujo centrinės tarnybos Vilniaus skyriaus, kurioje vyksta akcija, pildyti anketą.

Nacionalinėje kraujo centrinėje tarnyboje šiuo metu vyksta akcija, kurioje kviečiami tapti donorais.

Prieš Nacionalinės kraujo centrinės tarnybos Vilniaus skyriaus, kurioje vyksta akcija, pildyti anketą.

Miestas kyla į kovą su pažeidėjais

Vilniaus miesto savivaldybės administracija šiuo metu vyksta kovą su pažeidėjais.

Administracija šiuo metu vyksta kovą su pažeidėjais.

Vilniaus miesto savivaldybės administracija šiuo metu vyksta kovą su pažeidėjais.

Administracija šiuo metu vyksta kovą su pažeidėjais.

Vilniaus miesto savivaldybės administracija šiuo metu vyksta kovą su pažeidėjais.

Administracija šiuo metu vyksta kovą su pažeidėjais.

Policija praneša

Statistika, kovo 27 d. Vilniaus miesto policija praneša, kad šiuo metu vyksta kovą su pažeidėjais.

Statistika, kovo 27 d. Vilniaus miesto policija praneša, kad šiuo metu vyksta kovą su pažeidėjais.

Statistika, kovo 27 d. Vilniaus miesto policija praneša, kad šiuo metu vyksta kovą su pažeidėjais.

hansgrohe
Genialios idėjos vonios kambariui

RELAX FM
RADIJOSTOTIS

pristato:

DVIGUBAS
BLIUZO IR POKERPOLO
SMŪGIS

EVA EASTWOOD & the Major Keys + Tommy Castro Band

2007 m. balandžio 10 d. 10 val.

Lazdynų gyventojai priešinas oro taršai

Vilniaus miesto Lazdynų rajono gyventojai yra pasipikinę ketinimu šioje miesto dalyje statyti atliekų deginimo įmonę. Šalia Termofikacinės elektrinės planuojama įrengti įėjainį, kuri degintų atliekas ir gamintų šilumą šiluminėms.

Kamilė ŠULCAITĖ

Paveiks miesto aplinką

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Lazdynų seniūnas Algis Streikšnas teigia, kad planuojama statyti UAE Regioninių komunalinių atliekų deginimo gamyklą sukėlė didelį Lazdynų bendruomenės nepasitenkinimą. Pasak jo, įmonė kasmet sudegintų apie 250 tūkst. tonų buitinių atliekų, kurių šiluminę dujų poveikis aplinkai būtų nepaprastai žalingas.

"Tokia įėjainė pakenkė ne tik Lazdynų ir aplinkiniams rajonams, bet ir pačiam Vilniaus miestui, nes į orą išmetama teršalų kiekis per savaitę priklauso nuo vėjo krypties. Nors aplinkos vertintojai teigia, kad trijų kilometrų atstumu nuo gyvenamos teritorijos yra pakankamas, pamirškama tai, kad visai šalia tos vietos, kur turima statyti atliekų deginimo įmonę, yra pakūrusi Garišų prekybos vieta. Taigi ten dirbantiems žmonėms poveikis sveikatai tikrai bus neigiamas", - susirūpinimo neslepia seniūnas.

A. Streikšnas pasakoja, jog bus baubiamas surinkti iki 5 tūkst. gyven-



GRĖSMĖ. Lazdynų gyventojai bugitauja, kad pastačius buitinių atliekų deginimo gamyklą netoli Vilniaus termofikacinės elektrinės nuodingos dujos pasieks miestą

tojų paraišų, kad būtų atnaujinama tokio projekto, nes Europos Sąjungos šalyse tokios įmonės jau seniai yra naikinamos. Pasak jo, gyventojai ocenurina, kol nebus užtikrinta visiškai jų sveikatos apsauga.

Nertikslinga veikla

Lazdynų seniūnijos visuomeninės tarybos pirmininkas Viktoras Kisieliovas sako, kad gyventojai visiškai nera supažindinti su būsimą įmonės veikla, jos poveikiu aplinkai, puta projektas visiškai nestuderintas.

Pirmininkas sako, kad kitos ES

šalys jau seniai atsisakė tokių įėjainių ne tik dėl pavojaus aplinkai, bet dėl būtinybės perdirbti ir rūšiuoti antrines žaliavas.

"Gyventojai jau ir taip kenčia nuolat iš nuotekų valymo įrenginių skleidžiamų išlykštų dumblo kvapų, taigi papildomo oro teršimo jie tikrai neieša", - sako V. Kisieliovas.

Specialistai neįvelgia problemos

Vilniaus visuomenės sveikatos namų kontrolės skyriaus vedėja Asta Razmienė nėra linkusi sutikti, kad tokiu atliekų degini-

mo įmonė turės žalingą poveikį gyventojams.

Vedėja teigia, kad Lietuva ir taip yra viena iš tų šalių, kuriose buitines atliekas vis dar labiaja tvirtinuose, esančiuose ES jau seniai perėjo prie aukštesnio lygio - buitinių atliekų deginimo.

Pasak jos, dabartinės technologijos yra gan aukšto lygio, todėl pastačius tokią įmonę poveikis aplinkai tikrai nebus kenksmingas, o 3 kilometrų atstumu esančios tikros sąlytos.

Ji yra patikimi, kad filtri, kurie yra įrengiami tokiose deginimo ka-

Komentaras



Arūnas KUNDROTAS
Aplinkos apsaugos ministras

Kol nėra atlikti visi reikiami tyrimai, negaliu vertinti. Tačiau tokios atliekų deginimo įmonės vis dar reikalingos Lietuvai, nes tai yra geriausias kaupti buitines atliekas sąveikintuose. Atlikti reikėtų atkreipti daugiau dėmesio į jų rūšlavimą bei perdirbimą. O šiuo konkrečiu atveju iš medžiagų deginimo bus dar gaunama ir energija.

minimus, aplinkui nuo teršalų apsaugo 99,9 proc., todėl nei ir esant vėjo krypčiai gyvenvietės link dujos pasieks vos trijų kilometrų atstumu.

Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus Rolando Masilevičiaus teigia, kad gyventojams nerūpėtų pulti į paniką. Pasak jo, bus imtasi visų sąngis priemonių, kad dujos, išsiskiriančios deginant buitines atliekas, nelenkėtų žmonių sveikatai.

Daugiau patikimes, kad aplinkos vertinimo procesas bus gerai atliktas ir gaminės veikla nekeletrių metų Vilniaus miestui.

Ore esantys teršalai patenka į žmogų organizmą. Tai gali sukelti įvairių ligų

Ore tvyro teršalai

Posakį „einu pakvėpuoti šviežiu oru“ vilniečiai kuriam laikui turėtų pamiršti. Nuo praėjusios savaitės teršalų kiekis ore nuolat viršija leistiną normą.

Sandra TRINKŪNAITĖ
„Sostinė“ korespondentė

Dėl nepalankių orų sąlygų teršalai sunkiai sklaidosi jau nuo pradžios penktadienio.

Savaitgalį, mieste sumažėjus automobilių ešraiui, teršalų kiekis ore buvo sumažėjęs, tačiau savaitės pradžioje pakilo vėl. Vidutinė paros kietųjų dalelių koncentracija mieste viršijo ribinę vertę.

Reikia valyti ir plauti

Aplinkos apsaugos agentūros Oro kokybės vertinimo skyriaus vedėja Žita Šilienė tvirtina, kad prie oro užterštumo priideda ir po žiemos neišvalytos gatvės.

Per burną įkvepti teršalai gali patekti netgi iki bronchų opačio, plaučių.

„Kad gatvės neišvarius, ypač gerai matosi šeštadienį.

Aplinkos ministerijos atstovai suvaldybę informavo, kad greičiau pradėtų valyti gatves.

Pavasarij ir vasarą jos nuolat turi būti valomos ir plautomos, nes pravažiaujantys automobiliai ir vėjo gūsiai kelia į orą dulkes, smulki“, – teigė Ž.Šilienė.

Be nevalytų gatvių, automobilių išmetamųjų teršalų, prie oro užterštumo prisideda ir pramonės įmonės, mieste vykstančių atstatybų. Iš pastarųjų nuolat kyla dulkių debesys.

Labiausiai mieste užterštas oras šalia pagrindinių ir įdriųjų gatvių.

Viskas patenka į organizmą

Oro užterštumą mieste matuoja net keturios stotys: Žirmūnuose, Kareivių gatvėje, Savonarų prospekte, Senamiestyje ir Lazdynuose.

Aplinkos apsaugos agentūros specialistai tikisi, kad pasitvirtins sinoptikų prognozės ir šiomis dienomis iškris lietus, kuris nuoplautų dulkių debesį.

Kietosiomis dalelėmis užterštas oras – tai oro esančių dalelių ir skysčių lašelių mišinys, į kurio sudėtį gali patekti ir rūgštūs, sulfatai, nitratai, organiniai junginiai, metalai, dirvožemio dalelės, dulksės ir smulki.

Visi šie elementai patenka į žmogaus organizmą.

Sušvelia įvairias ligas

Kietosiomis dalelėmis užterštas oras kenkia vilniečių sveikatai.

Stambesnės dalelės nusėda ant viršutinio kvėpavimo takų, smulkesnės patenka net į plaučius.

Per burną įkvepti teršalai gali patekti netgi iki bronchų opačio, plaučių.

Teršalai organizme gali išbūti net iki vienerių metų ir sukelti įvairių kvėpavimo takų sutrikimų ar su jais susijusių ligų: laringitą, bronchitą, plaučių uždegimą, išprovokuoja bronchinės astmos priepuolius, taip pat gali suprastėti plaučių veikla.

SIENŲ ŠILTINIMAS
užpildant oro tarpus
termoputa „Mipora“
thermo-lun
www.thermos.lt
ernina
(8-687) 8 54 63
Džiūnėnų miestas
Lietuva
Atliekama darbu teritorijose, atstatymai

Mokslas
KURSAI
Buhalterija
ŽINJOS MC kviečia ĮBUHALTERINĖS APSKAITOS, PRADEGANČIEMS, BILDUZETININKAMS, AUDITORIAMS kursus. Tel. 262 7824, www.zinija.lt
Kompiuteriai
ŽINJOS MC kviečia ĮKOMPIUTERIŲ (VARTOTOJAMS, SPECIALIŠTUOTUS) KURSUS. Tel. 262 7824, www.zinija.lt

Įvairūs
„ŽINJOS MC kviečia ĮGITAROS KURSUS: VAIKUS, JAUNIMA, SUAUGUSIUSIUS.“ Tel.: 262 8021, (8 600) 22 530, www.zinija.lt

ih INTERNATIONAL
MOKSLAS
NAUJIENA
PASAUKYBĖS TIRIMAS: NUSIŠTA ANDŽO 2.0
KALBŲ KURSAI SUAUGUSIESIEMS IR VAIKAMS – anglų, japonų, prancūzų, italių, vokiečių, švedų, norvegų, portugalų, kinų, japonų, lietuvių, latvių kalbų
RENGIMAS EGZAMINAMS IR TESTAMS – 12 klases, FCE, GAE, CPE, BEC, IELTS egzaminams ir TOEFL, GMAT, SAT testams
KALBŲ STUDIJOS, VIDURINIS IR AUKŠTASIS MOKSLAS UŽSIENYJE

patenka į žmogų organizmą. Tai gali sukelti įvairių ligų. Viskas patenka į organizmą. Ore esantys teršalai patenka į žmogų organizmą. Tai gali sukelti įvairių ligų.

Vilniaus m. 2-oji apylinkės teisėnų (Laisvės pr. 79A, Vilnius) teisėnų A.Želickis išleido civilinę bylą pagal ieškovo UAB „Energo“ ieškinį atsakovei Jūrai Ragašai (gim. 1932 01 02) dėl 3839,01 Lt skolos, 292,99 Lt delspinigių ir bylinėjimosi išlaidų priteisimo. Atsakove per 14 dienų nuo šio skaitimo pasiektos teisėnų Vilniaus m. 2-oji apylinkės teisėnų apskaitoje ir ieškinyje.

Vilniaus m. 2-oji apylinkės teisėnų pagal ieškovo UAB „Vilniaus energija“ (į. k.: 111760803) ieškinį atsakovei Jūrai Ragašai (gim. 1932 01 02) dėl 3839,01 Lt skolos, 292,99 Lt delspinigių ir bylinėjimosi išlaidų priteisimo. Atsakove per 14 dienų nuo šio skaitimo pasiektos teisėnų Vilniaus m. 2-oji apylinkės teisėnų apskaitoje ir ieškinyje.

Vilniaus m. 2-oji apylinkės teisėnų yra išleista civilinė byla Nr. 2-2152-155/06 pagal ieškovo Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikio biuro pareikštą ieškinį atsakovei Minsker šiemėnų dėl nuostolių atlyginimo regresu teise. Teisėnų gavė išleisk prokurui dokumentus įklausyti į teismą nuo šio skaitimo pasiektos teisėnų.

Vilniaus m. 2-oji apylinkės teisėnų yra išleista civilinė byla Nr. 2-2152-155/06 pagal ieškovo Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikio biuro pareikštą ieškinį atsakovei Minsker šiemėnų dėl nuostolių atlyginimo regresu teise. Teisėnų gavė išleisk prokurui dokumentus įklausyti į teismą nuo šio skaitimo pasiektos teisėnų.

Andėja Celencienė, Remigijus Celencius, Marija Vocietovska, Inesa Jermučenko ir Vilniaus m. savivaldybė įstaigė detekto teritorijai pareikštą ieškinį atsakovei Minsker šiemėnų dėl nuostolių atlyginimo regresu teise. Teisėnų gavė išleisk prokurui dokumentus įklausyti į teismą nuo šio skaitimo pasiektos teisėnų.

Sostinė Reklama Vilniuje priimama kasdien nuo 8 iki 18 val.
„Lietuvos ryto“ redakcijos patalpose, Gedimino pr. 12A



SOSTINĖ

2007 METŲ
Kovo 28 D.

TREČIADENIS,
Nr. 34 (2999)

MARTONAS
automobilių grupė

**Automobilių kėbulų
remontas ir dažymas**

Tel. (8-698) 44 616

„LITUVOS RITŲ“ PIRMAIS VILNIEČIAMS, IŠVYLKITEJŲ LEIDIMO METAI, REDAKCIJE DALIA MUSTEIKYTE

to – pilkšvi pavojingų teršalų debesis ekis ore viršija leistiną normą, tačiau neskubama valyti nešvarumų



19 gruodį pamačiusi vyras nuotrauką smogą
Vilniaus mieste

SANDRA TRINKĖNAITĖ
„SOSTINĖ“ KORESPONDENTĖ

Kenkia gyventojų sveikatai

Vilniūnų pastebėjimas svais-
toms ir švarioms vis labiau užteršta
ora. Sakant teršalų kiekis jau gana
didelis viršija normą.

Gyventojai pūka užkli gaisro
pamatinį mieste net ir saulėtų die-
nių troyuotį smogą.

Medikai papieja, kad kvėpuojanti
dūšimas užterbtas ora kenkia vi-
lniečių sveikatai. Stambesni debes-
ys musėta ant viešųjų kėbulų
nuo tiki, smulkesnės patinka net į
plaučius.

Specialistai su nerimu žveli nu-
valytas miesto gatves ir kėbuluose
išsiskleidus, bet esant dūšiam smėtis
bei kėbulų kvėpavim, kuriam nuolat
sklando orų gamtini ir pramoniniai
teršalai netvarkingai. Tai pagrindinis oru
teršoj kaltinis mieste.

Kita teršalo paplitimo prie-
žastis – atitiktis oru susijusi su pa-
vairo sąlygomis. Ši juo į miesto orų kėbul
debese dūškia.

Dūšiai debese įspūdingi nebent
šiemis, tačiau sutapimai atsitaukus
sąsta juo miršta.

Ūriu ne viską, ką galėtū

Sveikataj tur atkreiptumas vė-
ronis, Aplinkos apsaugos agentūra
duomenimis, buvo nustatytes, kad
vakar juo sėdi esantj leistiną ribą.

„Jogū gatvės linki eikvėlytis ir
grosian rūšimies, tikio išsiskleidus
neapdairas“, – sako Aplinkos ap-
saugos agentūros troy kėbulas ter-
šalimo skiriamas tyrimamsj spėsi-
lėte Zita Siliene.

Arketė 1,2 ju.

KAUPK, KYLIŲGA
tikio mėsą pilsa sveikatai

Kilimor
KILIMOR
Rinkamos naujos šokolėčių
grupės. Firmoj pamoka
RENCEKMAI!

Skaitmenas pr. 22, Vilnius
Tel. +370 41 44 457 www.kilimor.lt

Vakar ir šiandien

Oras. Šiandien Vilniuje netis, ties
saulėta. Auščiavaia temperatūra
diena 13–15 laipsnių šilumos.

Akcija. Konstitucijos projektas,
Europos akcija, bendri bus su-
rengti akcija „Pasiekti vėdinimo die-
ni“, Lenkijoj specialiai mikro-
kėbuluose gaisr apsaugos elyotūrij
apie vėdinis ir namams juo valdy-
mo pėkyčios, apsaugos apsaugos sce-
narijus primis acie vėdinis vėdinis
gamtis ir žmogų, papasakos, kokie
sveikats apsaugos spūstims Vilniaus
mieste ir apylinkis. Mikroakcija bus
Europos akcija dūšimas nuo 11 iki 14
valandis.

Pakvėlimai. Turimų gatvėse del
gėlykėlytis viešuko remonius nuo
trečiadienio kėbul 8 ojo medžiaga. Že-
mės Pavasio medžiaga ir 3-ojo medžiaga
Sniuti. Žemės Pavasio kėbulas dūšimas
tikimj, dūšimas traukis ir smėtis tur-
karščiui.

Eismas. Del dūšimj pėlytis re-
monis dūšimas kėbul 28 iki ragėly-
tis ir dūšis bus dūšimies dūšis
miesto pėlytis pėlytis kėbul dūšimas
ir Gaisro kėbulas dūšimas. Apdairis
bus galėta dūšimas ir Gaisro del
Gaisro dūšimas.

Sostinės telefonai. Apie juo
kėbulas dūšimas pėlytis pėlytis
telefonas 274 36 13, 274 36 18, 274
36 50, 274 37 06.

Traukas. Su „Sostine“ numeris
traukas – 16 961, apsaugos.

mirusiųjų – lygesni už lygius

monistalio pėlytis kėbulas.
Iš mieste smėtis dūšimas pėlytis
pėlytis pėlytis kėbulas traukis.

Vienas iš informacinių sky-
rius specialus Viktorija Česny-
tis pėlytis. Kad kėbulas apsaugos
smėtis, Vilniaus savivaldybės
skėri vėlytis Antakalnis kėbulas
pėlytis dar 2003 metais.

Pėlytis smėtis apsaugos
pėlytis skėri pėlytis pėlytis
pėlytis Antakalnis kėbulas ir kėbul
pėlytis pėlytis pėlytis skėri
pėlytis smėtis kėbulas apsaugos
pėlytis pėlytis kėbulas.

Dūšimas kėbulas pėlytis pėlytis
pėlytis pėlytis.

Pėlytis V. Česnytis, kėbulas
smėtis kėbulas pėlytis pėlytis pėlytis.

Kėbulas pėlytis kėbulas vėlytis
pėlytis, kėbulas apsaugos kėbulas.

Oru dūšimas, – kėbulas kėbulas
smėtis smėtis.

Jam autėmis ir J. Liliūnė, sm-
kydamas, kad miris vėlytis smėtis.
Bet tikėlis traukis, skėrimas
smėtis kėbulas kėbulas kėbulas kėbulas.
Iš kėbulas vėlytis dūšimas dūšimas
smėtis kėbulas kėbulas kėbulas kėbulas.

Šalis – tenka, vėlytis

10 kėbulas pėlytis, kėbulas
smėtis smėtis smėtis smėtis
ir kėbulas dūšimas smėtis
dūšimas dūšimas vėlytis specialus
kėbulas dūšimas dūšimas dūšimas.
Tas dūšimas dūšimas kėbulas kėbulas
dūšimas, kėbulas smėtis pėlytis.
Tas – smėtis.

Filmo kūrėjai miške paliko netikro sniego



19 gruodį pamačiusi vyras nuotrauką smogą Vilniaus mieste

...klausyti, kaip...
...klausyti, kaip...
...klausyti, kaip...

Neblaiyvūs chuliganai daužė mokyklos langus

ALDONA VITKĖ

„Lietuvos rytas“ anksčiau

...klausyti, kaip...
...klausyti, kaip...
...klausyti, kaip...

...klausyti, kaip...
...klausyti, kaip...
...klausyti, kaip...

Šiaulių įmonės sandėlyje pleškėjo čiužiniai

GENTARAS ŠUPARYS

„Lietuvos rytas“ anksčiau

...klausyti, kaip...
...klausyti, kaip...
...klausyti, kaip...

...klausyti, kaip...
...klausyti, kaip...
...klausyti, kaip...

Šimtametis slėps savo amžių nuo mot

VIRGINIJA PETRAŠKVIČIŲ

„Lietuvos rytas“ anksčiau

...klausyti, kaip...
...klausyti, kaip...
...klausyti, kaip...



Už svar gyvenimo nuopelnus Lietuvos teatro padėkos „Fortūnos“ (iš kairės: aktorius M. B. ...)

Neringos ugniagesiai stiprins savo pajėgas

ALDONA VITKĖ

„Lietuvos rytas“ anksčiau

...klausyti, kaip...
...klausyti, kaip...
...klausyti, kaip...

Už uždary durų – mįslinga senolio mi

ALDONA JANKAUSKIENĖ

„Lietuvos rytas“ anksčiau

...klausyti, kaip...
...klausyti, kaip...
...klausyti, kaip...

Už svar gyvenimo nuopelnus Lietuvos teatro padėkos „Fortūnos“

VIRGINIJA PETRAŠKVIČIŲ

„Lietuvos rytas“ anksčiau

...klausyti, kaip...
...klausyti, kaip...
...klausyti, kaip...



Geležies plokštės „Prevlina“ sandėlyje ugniagesiai sulaukė nerimą keltusių rūdintų.



Šimtametis J. Petraškvičiūtė juokiasi, kad gyvenimą pradėjo 1900 m. ir vis dar mėgiasi vaikais.

...klausyti, kaip...
...klausyti, kaip...
...klausyti, kaip...

...klausyti, kaip...
...klausyti, kaip...
...klausyti, kaip...

Ekologinės katastrofos grėsmė vis didėja

Per savaitgalį Juodojoje ir Azovo jūrose slautanti aundra Helleijus daugiau nei 2 tūkst. tonų mazuto ekspertai vis garbiau kalba apie didžiausią iki tol buvusią ekologinę katastrofą regione.

Tonos teršalų jūroje

Pliati mazuto dėmė jau tapo daugybės paukščių žūties priežastimi pakrantės ruoše netoli Rusijos sienos su Ukraina, ir tai dar tik katastrofos pradžia.

Naujausias duomenimis, 13 jūrreivijų pavyko išsugelbėti, 3 jūrreivijų kilmės išnetė jūra, o viltis rasti dingimus penkis – blėžta. Iš viso iki šiol pascenama jau apie 10 suskenduusių laivų.

Jūrą išsilejo ne tik per 2 tūkst. tonų mazuto, bet ir apie 7150 tonų sieros. "Užklausos dvi pagrindinės mazuto išmetimo į krantą vietos", – sako Rusijos nepaprastųjų situacijų ministerijos Pietų regiono centro spaudos tarnybos atstovas. Vienoje vietoje mazuto dėmės ilgis skrantėje siekia maždaug 800 metrų. Ekspertai tirią galimą sieros šovėlių aplinką.

Rūgščių lietu pavojus

Aleksėjus Žukovinas, Rusijos rimųjų situacijų tarybos Pietų regione ekspertas teigia, kad tai netolia didesnės grėsmės regionui,



PYLIMAS. Gelbėtojai bando užkirsti kelią plinti mazuto dėmei į Azovo jūrą, ji jau pasiglemžė per 30 000 paukščių ir nesuskaičiuojamą daugybę žuvų

tačiau Olegas Mitvola, ekologijos ir gamtinių išteklių naudojimo priežiūros federalinės tarnybos vadovas, sako, esą neatmetama rūgš-

čių lietu galimybė Kerčės regione. Pasivertinus tokiam pasveju apie tai nedelsiant žadama informuoti gyventojus.

Vakar ryte buvo atsaujinti gelbėjimo ir valymo darbai Kerčės siauryje. Taip pat statomas pylimas, kuris turėtų užkirsti kelią ma-

zuto dėmei plinti į Azovo jūrą. Avarijos vietoje dirba gelbėtojai. Mazutą renka ir jūrų pėstininkai.

"Žala tokia didelė, kad net sunku ją įvertinti. Tai tolygu ekologinei katastrofai, – teigė Rusijos Krasnodaro krašto gubernatorius Aleksandras Tkačovanas. – Žuvo per trisdešimt tūkstančių paukščių, o nugalėjusių žuvų suskaičiuoti neįmanoma".

Nuplovė statomą olimpinį miestelį

Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas nurodė ministro pirmininkui Viktorui Zubkovui nedelsiant vykti į avarijos vietą ir įvertinti situaciją. Vakar premjeras aplankė oostą "Kaukazas" ir surengė pasitarimą.

Urugvano Sočyje peltriniais priverė susimastyti ir žiemos olimpiados, kuri turėtų vykti 2014 metais, objektų projektavimas: didžiulės bangos nuplovė paplūdimyje buvusius įrenginius, kurie turėjo būti panaudojami olimpinio kaimelio ir ledo komplekso statybai. Uosto kapitonai teigimu, didžiuliais betoniniais blokais, skirti uostui apsaugoti net nuo 8 balų audros, buvo išmėtyti po teritoriją ir deginukų dėžutės.

"Raspblikas",
CAN ir "Novosti" ag.

ISKADINGUMAS. Naujasis kompleksas naudos tik saulės energiją

Ekologiški – net biurai

Dangoraižių nusėtą Neris pakrantę jau kitais metais papildys dar vienas šiuolaikiškas verslo centras „Green Hall“. Tačiau jis bus išskirtinis.

Aurelija JONUŠAITĖ
„Sostinės“ korespondentė

Dvylikos aukštų, 10 tūkstančių kvadratinį metrų pločio verslo centras iškils netoli jau esamų kitų verslo centrų Neris pakrantėje.

Tačiau Upės gatvėje statomas „A plus“ biuro patalpų dangoraižis bus vienas moderniausių ir ekologiškiausių verslo centrų Baltijos šalyse.

Norintieji per pietų pertrauką atsikvėpti galės pailsėti žaliajame lauko parke šalia Neris upės, kur veiks bevielis interneto ryšys.

Daugiau nei 100 milijonų litų kainuosiantį „Green Hall“ projektą, bendradarbiaudama su bendrove „Vilniaus Archprojektas“, parengė viena didžiausių Danijos architektų kompanijų „PLH arkitekter“.

Įkinkys saulės energiją

Šio centro projektuotojai žada pateikti nemažai novatoriškų idėjų. „Green Hall“ iš kitų verslo centrų statinių išsiskirs ne tik naujoviška architektūra, bet ir gamtą tausojančiomis savybėmis.

Elipsės formos biuro pastatą „Green Hall“ dengs dvigubi stiklai su soliariniu efektu fasadai, tarp kurių bus įrengtos auto-

matškai valdomos žaliosės.

Ši architektūrinė naujovė leis ypač veiksmingai naudoti saulės energiją patalpoms šildyti ir apšviesti.

Situacija metų periodu atveriami didžiuliai vidinio fasado langai ir automatinės žaliosės veiks kaip natūrali patalpų vėdinimo, vėsinimo ir šilumos reguliavimo sistema.

Energijai taupyti kiekviename aukšte bus įrengtos ir autonominės šildymo, vėsinimo ir vėdinimo sistemos.

Įranga – aukščiausio lygio

Patalpas šiame verslo centre nuosejančios nekilnojamojo turto bendrovės „Re&Solution“ projektų vadovas Martynas Ivinskas taip pat džiaugėsi, jog „Green Hall“ bus vienas ekologiškiausių centrų Vilniuje.

„Iš patirties žinome, kad daug būsimų klientų yra užsibrėžę siekti didesnes gamtos aplinkos saugojimo.“

Todėl malonu, kad „Green Hall“ yra pirmasis energijos taupymo pavyzdys komercinių pastatų sektoriuje“, – teigė M. Ivinskas.

Naujajame biuro pastate bus įrengti įvairios kvadraturės biurai su itin kokybiška apdaila, bus keturi modernūs greitaijudantys liftai.

Kiekviename aukšte – atskira serverio patalpa, didelio pralaidumo kompiuteriniai tinklai, aukščiausio lygio inžinerinė įranga.

Verslo centre „Green Hall“ suplanuotos ir ypač erdvios, vi-

Verslo centrų daugėja

Artimiausiu laiku Vilniuje daris atsvers še nauji verslo centrai.

- „Trapecija“, statoma Nilotės prospekte prie Spaudos rūmų. 7 aukštų, 2,6 tūkst. kv. m pločio pastatų baigti statyti ketinama 2009 m. pradžioje.
- „Vilniaus verslo oazis“ (biuras šalia jau esamo verslo centro „Europa“, Konstitucijos prospekte. Dviejų korpusų centras bus 17 ir 24 aukštų. Statybas baigti planuojama iki šių metų rugpjūčio mėnesio).
- Piesis ir „Verslo tinkampis“, esantis A. Gaštauto ir Geležinio Vilko gatvių sankirtroje. Šalia jau esamų pastatų ketinama pastatyti dar vieno 20 tūkst. kv. m pločio pastatą. Jo statybas turėtų būti baigtas kitais metais.

niais „A plus“ klasės biuro standartus atitinkančios, požeminės ir antžeminės automobilių stovėjimo aikštelės.

Šalia bus ir parkas

Čia taip pat bus įrengtos sandėliavimo, archyvuojimo ir kitos patalpos.

Norintieji per pietų pertrauką atsikvėpti galės pailsėti žaliajame lauko parke šalia Neris upės, kur veiks bevielis interneto ryšys.

Vienas moderniausių ir ekologiškiausių verslo Neris upės krantinėje centrų Baltijos šalyse duris atverti planuoja antrąjį 2009-ųjų ketvirtį.



Vilniuje vykstančios parodos „Resta“ lankytojus iš tolo pasitinka kranų ir ekskavatorių strėlės.

Ekologinės statybos mada

Šiųmetėje statybų ir remonto parodoje, be kitų eksponatų, galima išvysti šiaudinių namų arba iš kanapių pagamintų izoliacinių medžiagų.

Aušra POCIENĖ
LR korespondentė

Nors šalies statybų sektorius šioo metu išgyvena ne geriausius laikus, penkioliktoji statybų ir remonto paroda „Resta“, vakar prasidėjusi Lietuvos parodų centre „Litexpo“ Vilniuje, – vėl rekordinė.

Tai didžiausia statybų paroda Baltijos šalyse ir apskritai didžiausia paroda Lietuvoje.

Šiemet parodos plotas siekia 36 tūkstančius kvadratinų metrų, joje dalyvauja 652 bendrovės iš 14 pasaulio šalių.

Parodos lankytojus iš tolo pasitinka kranų strėlės ir kita statybų technika, kurios šiemet ypač gausu. Kaip ir tradicinių rąstinių namų, kalto metalo dirbinių.

Langai, durys, statybinės medžiagos ir įrankiai, vėdinimo ir šildymo įrenginiai, interjero detalės, stogų dangos ir apdailos

medžiagos, želdiniai ir lauko baldai – tokia šios parodos tematika.

Tačiau pagrindinė šių metų parodos tema ir akcentas – ekologiška statyba.

Energiją taupančias medžiagas, sprendimus parodoje pristato daugiau kaip 50 bendrovių iš Lietuvos, Latvijos, Lenkijos, kitų šalių.

Pavyzdžiui, lenkų bendrovė „Steico“ parodoje pristato ekologiškas izoliacines medžiagas, gaminamas iš kanapių.

Parodoje dalyvauja ir Lietuvos šiaudinių namų statytojų asociacija, lankytojams siūlanti išskirtinius namus.



■ Nuopelnas: aktorius L.DiCaprio nusipirko butą šiame ekologiškame, ant Hudsono upės kranto pastatytame name „Scanpix“ nuotr.

Ekologiškiausios įžymybės

Aplinkosaugos problemos rūpi ne tik politikams. Ekologija madinga ir Holivude, kurio žvaigždės netgi varžosi dėl ekologiškiausio aktoriaus titulo.

Pirmą vietą reitinge, kurį sudarė Amerikos žurnals „US Magazine“, atiteko Leonardo DiCaprio. Neseniai jis įsigijo butą Niujorko kvartale, kur namai yra šildomi saulės energija. Be to, aktorius įsteigė ekologijos fondą ir sukūrė filmą apie aplinkosaugą „Vienuo-liktą valanda“.

Pagerbta ir gražuolė Cameron Diaz. Ji nusipelnė antros vietos

už dalyvavimą ekologijos kampanijoje „Act Green“. Be to, ji važinėja hibridiniu automobiliu „Toyota Prius“. „Jis gelbsti mane nuo baudių, – prisipažino aktorė. – Mėgstu važinėti greitai, o tai – ne „Porsche“.

Trečioje vietoje – buvęs JAV viceprezidentas Alas Gore'as. Jo dokumentinis filmas „Nepatogi tiesa“ yra gavęs „Oskarą“, o pats politikas už savo veiklą tapo Nobelio premijos laureatu. A.Gore'as mano, kad visuotinis atšilimas yra rimčiausias iššūkis pasauliui. Savo dainas įrašantis ekologiško-

je, saulės energiją naudojančioje studijoje Jackas Jacksonas atsidūrė ketvirtoje vietoje. Vasarą dainininkas išvyks į gastroles, per kurias taip pat propaguos aplinkos apsaugą. Savo gerbėjams jis siūlys įsigyti ekologiškų prekių ir keliaus per šalį ekologiška mašina.

Į penketuką pateko ir Bradas Pittas, pagal kurio projektą „Global Green USA Holy Cross“ uragano „Katrina“ nuniokotame Naujajame Orleane statomi ekologiški namai. „Tai buvo žmogaus veiklos sukelta katastrofa“, – įsitikinęs aktorius.

s šokiravo valdininkus

Priglaudę iš savo žmonas. O štai šiuo metu valdininkai ir mokesčių šerifai išsivadavo iš savo namų. - verslo V. Jankaus.

Notariai atidengė įėjimą
Iš pradžių „daktar“ pildėsi iš savo išlaidų, kad ir kaip būtų, o štai „Daktaras“ pildėsi iš savo išlaidų.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Pradėti šerifai pavykė
Iš pradžių, ir UKT atstovai dar pabėgė, bet šerifai pradėjo pavykėti. - verslo V. Jankaus.

Miesto šiukšlininkų verslą žlugdo valkatų armija

Atėjo ir p...
pripildyti, kad nėra mokesčių ir anksčiau buvo mokesčiai už atliekas. - verslo V. Jankaus.

Kiek tiksi šukšlininkai...
Kiek tiksi šukšlininkai, tiek tiksi šukšlininkai. - verslo V. Jankaus.

Vilki reiki perėjimai...
Vilki reiki perėjimai, vilki reiki perėjimai. - verslo V. Jankaus.

Vilki reiki perėjimai...
Vilki reiki perėjimai, vilki reiki perėjimai. - verslo V. Jankaus.

Vilki reiki perėjimai...
Vilki reiki perėjimai, vilki reiki perėjimai. - verslo V. Jankaus.



Pradėti atlikti darbus / Nėra šerifai, bet šerifai pavykė.

Prie namų nėra konsultacijų...
Prie namų nėra konsultacijų, prie namų nėra konsultacijų. - verslo V. Jankaus.

Vilki reiki perėjimai...
Vilki reiki perėjimai, vilki reiki perėjimai. - verslo V. Jankaus.

Vilki reiki perėjimai...
Vilki reiki perėjimai, vilki reiki perėjimai. - verslo V. Jankaus.

Vilki reiki perėjimai...
Vilki reiki perėjimai, vilki reiki perėjimai. - verslo V. Jankaus.



Pradėti atlikti darbus / Nėra šerifai, bet šerifai pavykė.

astuntinatio
fungtynės
18.45 val.
ens Arena

4 priedas. Dalis ES fondų remiamų aplinkosauginių projektų viešinimo straipnių



sanglaudos
fondas



Europos Sąjungos Sanglaudos fondas: žingsnis į mūsų gerovę

Pastaraisiais metais atliekais tvarkyti Lietuvoje skirama daug dėmesio, sparčiai plėtojamas atliekų surinkimas, perdėmimas ir šalinimas. Atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą skatina Europos Sąjungos finansinė parama, gamintojų ir importuotojų atsakomybės už atliekų tvarkymą nustatymas.

Lietuvos darnaus vystymosi prioritetai – gamtos išteklių naudojimo efektyvumo didinimas, atliekų mažinimas, racionalus tvarkymas ir pakartotinis naudojimas – įgyvendinami toliau pagal Valstybinį strateginį atliekų tvarkymo planą.

Dabartinė pavojingų atliekų tvarkymo sistema Lietuvoje pagrįsta gamintojo atsakomybės ir „teršėjas moka“ principais, ji apima pavojingų gamybos atliekų ir pavojingų buities atliekų, susidarancių namų ūkiuose ir mažose įmonėse, surinkimą ir tvarkymą.

Įgyvendinant 1999–2003 metų Valstybinę pavojingų atliekų tvarkymo programą buvo įkurtos 4 regioninės pavojingų atliekų tvarkymo aikštelės (Šiauliuose, Alytuje, Klaipėdoje ir Vilniuje), kurios 2004 metais sujungtos į vieną valstybės kontroliuojamą įmonę – uždarytą akcinę bendrovę „Toksika“ su padaliniais Vilniuje, Alytuje, Klaipėdoje ir Šiauliuose. Šiai įmonei patikėta sukurti pavojingų atliekų tvarkymo sistemą Lietuvoje.

2003 metais buvo parengta pavojingų atliekų tvarkymo Lietuvos projekto galimybių studija ir Europos Komisijai pateikta paraiška gauti ISPA/Sanglaudos fondo finansavimą. Europos Komisija šį projektą pripažino finansuoti, pasirašydama finansinį memorandumą Nr. 2003/LT/16/P/PE/. Bendra projekto vertė – per 28 milijonus eurų, iš kurių 73 proc. sudaro ES parama.

Šis projektas yra ilgalaikis (20 metų) pavojingų atliekų tvarkymo programos Lietuvoje dalis, kurią sudaro šie pagrindiniai komponentai:

- pavojingų atliekų deginimo įrenginio statyba,
- pavojingų atliekų sąvartynų statyba,
- odų pramonės atliekų sąvartyno uždarymas (šiuo metu jau vyksta uždarymo darbai).

Projekto metu, panaudojus Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos biudžeto lėšas, bus pastatytas universalus pavojingų

PAVOJINGAS ATLIEKAS LIETUVA TVARKYS PAŽANGIAI

atliekų deginimo įrenginį su efektyvia degimo dujų valymo sistema, kuriai, pagal ES direktyvas, nustatytos griežtos išmetamų teršalų ribinės vertės net keletą kartų yra mažesnės nei deginant skystąjį kurą šiluminėse elektrinėse. Planuojama, kad deginimo įrenginys per metus sudegins 8000 tonų pavojingų atliekų ir bus eksploatuojamas 20 metų.

Šalia deginimo įrenginio bus įrengtas modernus, Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos aplinkosauginius reikalavimus atitinkantis pavojingų atliekų sąvartynas, su specialiai įrengtomis paviršinio ir požeminio drenažo sistemomis, dviguba membrana, stebimų gręžinių tinklu ir kitais inžineriniais įrenginiais, kurių paskirtis – maksimaliai sumažinti teršalų prasiskverbimo į aplinką pavojų. Sąvartynė bus saugomos stabilizuotos pavojingos atliekos, deginimo pelenai, šlakas iš pavojingų atliekų deginimo įrenginio. Šalinimas sąvartynė yra neišvengiamas klekvienos atliekų tvarkymo sistemos elementas. Tad pagrindinis uždavinys – kad toks šalinimas poveikio visuomenės sveikatos ir aplinkosaugos požiriu būtų saugus ir ilgalaikis.

Šis pavojingų atliekų tvarkymo kompleksas bus pastatytas UAB „Toksika“ Šiaulių filialo teritorijoje, Aukštakriuose, Šiaulių r. Šioje vietoje jau veikia keletas aplinkos apsaugos infrastruktūros objektų – naujieji Šiaulių nuotekų valymo įrenginiai, nuotekų valymo įrenginių dumblo aikštelės, naujas Šiaulių regiono komunalinių atliekų sąvartynas.

Sąlyje dar nebaigtos tvarkyti pesticidų atliekos, bankrutavusiose įmonėse nesutvarkyta apie 2 tūkst. tonų pavojingų atliekų, todėl buvo pateikta projekto „Pavojingų atliekų tvarkymas Lietuvoje“ Sanglaudos fondo paraiška modifikacija. Po Europos Komisijos 2006-06-29 sprendimo CCI20036/LT/16/P/PE/017 šio projekto paraiška papildyta ketvirtuoju komponentu „Praeities taršos sutvarkymas“, kurio tikslai – surinkti ir sutvarkyti pesticidus, keliančius pavojų aplinkai; sutvarkyti užterštas teritorijas ir sandėlius, darančius neigiamą poveikį požeminiam vandeniui ir juos supančioms teritorijoms; sutvarkyti pavojingas atliekas bankrutavusiose įmonėse.

Projektas „Pavojingų atliekų tvarkymas Lietuvoje“, apimantis

visus keturis išvardintus komponentus, yra Valstybinės pavojingų atliekų tvarkymo programos dalis.

Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą, tapo privalu laikytis visų aplinkosaugos reikalavimų, kurie ES šalyje yra itin griežti. Šie reikalavimai išreikšti ES direktyvose, reglamentuose, nustatančiuose bendrą atliekų tvarkymo politiką, tiek atskirų atliekų srautų tarp jų ir pavojingų atliekų. Šiuos dokumentus vykdyti privalo ir Lietuva, todėl reikia skubiai išmokyti kvalifikuotai tvarkyti atliekas ir tai atlikti per keletus metų, nors kitos ES šalys tam turėjo dešimtmetį. Komunalinių, tarp jų ir pavojingų, atliekų tvarkymo sistemai įdiegti Lietuva gauna ES paramą.

Efektiviai pavojingų atliekų tvarkymo sistemai įgyvendinti pirmiausia būtina supažindinti savivaldybių ir valstybės institucijų darbuotojus, pavojingų atliekų tvarkymo specialistus, pramonės įmonių darbuotojus su ES ir Lietuvos Respublikos teisine baze, reglamentuojančia pavojingų atliekų tvarkymą, bei kuriama pavojingų atliekų tvarkymo sistema, naudojant modernius pavojingų atliekų tvarkymo būdus.

Šiuos nepaprastai svarbius, atsakingus darbus gerai gali atlikti tik kvalifikuoti darbuotojai. Šių darbuotojų kvalifikaciją kelti padės dabar įgyvendinamas projektas „Pavojingų atliekų tvarkymas Lietuvoje: pavojingų atliekų tvarkymo sistemos įdiegimo mokymai“.

Jis skirtas UAB „Toksika“ pagrindines įmones ir jos filijų filialų, Lietuvos Respublikos savivaldybių ir apskrčių viršminkų administracijų, regioninių aplinkos apsaugos departamentų bei aplinkos apsaugos agentūrų, pramonės įmonių ir organizacijų darbuotojų, atsakingų už pavojingų atliekų tvarkymą, mokymui ir kvalifikacijos kėlimui. Jo dalyviai bus supažindinami su Lietuvoje diegiama pavojingų atliekų tvarkymo sistema. Tai padės formuoti teigiamą supratimą apie pavojingų atliekų tvarkymą, diegti tikslinių grupių nariams pavojingų atliekų tvarkymo ir šalinimo praktinius įgūdžius.

Numatyta ir daugiau renginių, skirtų visuomenės, pramonės įmonių specialistų mokymui, susivietai pavojingų atliekų tvarkymo klausimais.

Šiukšlės – į sąvartynus ar perdirbti?

Suvalgomie jogurta – indelis keikėja į šiukšlų dėžę, išgeriamie piene – pakuotė „nutūpa“ ten pat. Šalia maisto ir kitos atliekos – bulvių lupenos, maisto atliekos, senos kavinės, konservų dėžutės. Visas jas išmetame į artimiausią konteinerį, o iš šio atliekas gabenamasis tiesiai į sąvartynus. Ir trūnija: popierius 2 metus, plastikas 200, o stiklo gaminiai net 900 metų. O kur atliekas patekiu, jei jas rūšiuoju?

Ateitis – gyvenimas šalia šiukšlynių?

Pasak Aplinkos ministerijos specialistų, kuo aukštesnis pragyvenimo lygis šalyje, tuo daugiau atliekų gyventojai „pagamina“. Tam, kad tuo paliumume, reikia pažvelgti į mūsų šiukšlų kibirų turinį ir išmetamų atliekų kiekį.

Išmetant vis daugiau pakuočių ir kitų atliekų, didėja ne tik jų kiekiai sąvartynuose, bet ir sąvartynų skaičius. Sąvartynams įrengti reikalingi nauji žemių plotai. „Parenkant vietas sąvartynams susiduriama su visuomenės pasipriešinimu, niekas nenori gyventi šalia nosies ir moderniai įrengtų sąvartynų, todėl būtent ta pati visuomenė ir turėtų išstengti, kad susidarytų kuo mažiau atliekų, o didžioji dalis jų būtų atiduodama perdirbtai ar kitaip panaudoti“, – tvirtino R.Radavičienė. Šie to, trūkumai įrengtų sąvartynų naudojimas yra brangus, mat siekiant, kad kentsmingos medžiagos nepatektų į aplinką, būtina brangiai karsuojanti įranga.

Gyventojams – specializuoti konteineriai ir švietimas

Vis dėlto daugelis šalies gyventojų nesiryžę rūšiuoti atliekas, dar nuolatandžia, kas jų nėra kur mesti – nėra pakankamai specializuotų kon-

teinerių. Pasak R.Radavičienės, gyventojų sąmoningumo ugdymas negali pasiekti su realiomis galimybėmis rūšiuoti atliekas. „Lietuvai, ypač didžiųjų miestų gyventojai, pamazu įpranta rūšiuoti – ten, kur jau ilgą laiką stovi specializuoti konteineriai, gyventojai rūšiuoja vis aktyviau“, – tvirtino specialistė. Todėl statant specializuotus konteinerius būtina gyventojus ir informuoti – paaiškinti jiems, kokias tokio atliekų tvarkymo naudą, kur nukeliauja ir kaip panaudojamos išrūšiuotos atliekos.

Atliekų panaudojimas – atokvėpis gamtai

Jogurto indelis – į specializuotą konteinerį plastikui, pieno pakelis – į konteinerį popierius, buteliai – taip pat perdirbtumui ir tik tos butinės atliekos, kurių neįmanoma perdirbti, turėtų būti metamos į bendrą konteinerį. Vienos atliekos – perdirbamos ir iš jų gaunama tokia pat produkcija: iš stiklo – stiklas, iš popieriaus – popierius arba kartonas, iš plastiko – plastikas. Kitos atliekos gali būti deginamos, iš jų gaunama energija elektrai gaminti arba šildymui, taip taupant gamtos išteklius – maškas, naftą, gamtines dujas. Taip mažėtų ne tik atliekų kiekis sąvartynuose, būtų mažiau teršiama gamta, bet ir taupomi gamtos ištekliai. Būtent tokia ir yra atliekų perdirbimo bei panaudojimo prasmė.

Pasak Pakuočių ir elektronikos atliekų tvarkytojų asociacijos prezidento Aloyzo Gaudučio, iš atliekų gaunama žaliava, kuri panaudojama gamyboje. „Iš rūšiuojamų atliekų – popieriaus, stiklo, plastiko, metalo – nesunkiai galima pagaminti analogišką produkciją, tačiau Lietuvoje iš antrinių žaliavų pagamintą produkciją kol kas sunku realizuoti, – pasakojo A.Gaudučis.

Rūšiuojamos atliekos – naujos produkcijos žaliava

Pirmoji ir svarbiausioji atliekų rūšavimo grandis – patys gyventojai. Kiek atliekų jie išmeta į specializuotus konteinerius popierius, plastikui, stiklui, tiek atliekų ir gali būti perdirbama. Tiesa, sunkias atliekas dar perdirbujuoja atliekų rūšavimo įmonės. Iš specializuotų konteinerių rūšiuotos atliekos gabenamasis į atliekų rūšavimo įmones, kur jos perdiršuojamos antrą kartą. „Atliekų perdiršavimo įmonėse popierius ir plastikas rūšiuojami į š skirtingus porūšius. Mat iš skirtingų plastmasės ir popieriaus rūšių gaunama skirtinga antrinė žaliava, o iš jos galima gaminti vis kitokią produkciją. Parengta antrinė žaliava patenka jau į perdirbtųjų rankas“, – pasakojo A.Gaudučis.

Atliekas rūšiuojantys gyventojai turėtų atkreipti dėmesį, kokias atliekas galima mesti į specializuotus konteinerius, o kurių nerekomenduojama, nes neįmanoma perdirbti. „Ypač norėčiau atkreipti dėmesį į tuščius aliejaus butelius, tepaluotas talpyklas ar sviestinių popierių, mat, jei šių pakuočių atliekos patenka į antrinių žaliavų konteinerį, tenka į šiukšlyną išmesti didžiąją dalį jame sukauptų plastmasės ar popieriaus atliekų vien dėl to, kad atlejuotos antrinės žaliavos technologikai perdirbti netinka“, – įspėjo A.Gaudučis.

Pakuočių ir elektronikos atliekų tvarkytojų asociacijos prezidento tvirtinimu, maždaug 80 proc gyventojų rūšiuotų atliekų paverčiamos antrine žaliava. „Paprastai atliekas rūšiuojantys gyventojai tai daro sąmoningai ir tik iki 20 proc. visų specializuotus atliekų konteinerius patenkančių atliekų netinkamos perdirbti, todėl lygiau į sąvartynus“, – sakė pašnešėjas.

Kokias atliekas mesti į specializuotus konteinerius?

	Toliau perdirbti	Netinkami perdirbti
Konteineris popierius	Leidiniai Žurnalai Kvi spaudiniai Švarūs popieriniai paketai Kartonas ir gofruotas kartonas Kartoniškas gerinų paketai	Servetinės Popierinės ruošinės Tigetai Plois dėžės Trūkusių paketai
Konteineris plastikui	Gerinų buteliai Dažų ir akrilinių tona išplovai pakuotės indeliai ir švarūs aliejaus buteliai Šampūno pakuotės Stiklinių pakuotės Vidinių pakuotės Žardiniai Indai Pievele	Topakų buteliai Ploisliniai indeliai ir netipiniai pakuotės indai Maigalams, prietaisams, odai: aliejaus indeliai
Konteineris stiklui	Stikliniai nekilni nuomi indai Kamščius ir jų dėžutės Stikliniai Stiklo buteliai Stikliniai indai	Kristalai Keramika Ampulės Akinių stiklai Automobilių stiklai Vidiniai Elektriniai lemputės Porcelianai
Metalo gaminių (metalo) konteineris stiklui	Konservų dėžutės Gerinų skardinės Gariniai gerinų, aliejaus, vandens metaliniai skardinės Anonimo laukiniai ir kiti metaliniai daiktai Metaliniai daiktai, dėžutės ir kt.	Aparatūros šaldiniai Pavojingų daiktų medžiagos Dujos skardinės dėžutės

Visos į specializuotus konteinerius metamos atliekos turi būti švarios ir saunos, pakutos ir plastmasiniai buteliai išlaikyti arba suspausti, kad neužimtų daug vietos.

Pavojingų atliekų mesti į sąvartyną nevalia

Naudoti nebetinkami elektros ir elektroniniai prietaisai – seni šaldytuvai, kompiuteriai, mikrobangų krosnelės ar televizoriai – yra laikomi pavojingomis atliekomis. Prie pavojingų atliekų priklaikintos ir kitos būtyje susidarantios atliekos, kurių sudėtyje yra sunkiųjų metalų, lakiųjų ar kitų kenksmingų medžiagų. Todėl aplinkosaugos specialistai rekomenduoja šių atliekų nemesti į buitinių atliekų kontenerius, o atiduoti atliekų tvarkytojams. Jei tokios galimybės nėra – nuvežti į didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę. Informaciją apie būtyje susidaranti pavojingų atliekų tvarkymą konkrečioje vietoje turėtų suteikti savivaldybių aplinkos apsaugos specialistai.

Seną elektroniką derėtų atiduoti perdirbėjams

Didžiąsą dalį pavojingų atliekų, kurias išmeta gyventojai, sudaro nebeuždujami buitiniai elektros ir elektroniniai prietaisai. Jų sudėtyje yra pavojingų medžiagų, kurios gali patekti į aplinką ir pakenkti žmonių sveikatai.

Pavyzdžiui, šaldytuvuose esantis freonas, atliekantis šaldymo funkciją, ardo ozono sluoksnį. Nors šiuolaikinių šaldytuvų gamyboje ši medžiaga nebenaudojama, tačiau es yra visuose senesniuose prietaisuose. Kitame buitiniuose prietaisuose gali būti chromo, kuris sukelti kvėpavimo takų ligas, arseno ar nikelio, galinčių sukelti vėmimo ligas, bei kitų itin pavojingų medžiagų. Šios medžiagos išsiskiria tuomet, kai senas prietaisas pradeda irti.

„Je ne naudoti nebetinkami elektros ir elektroniniai prietaisai atiduoti sąvartyną ar gamtą, visos kenksmingos medžiagos, pabrėžiant metalus, rūgštis ir bėgiant pavojoms toksinėms medžiagoms, gali patekti į aplinką. Jis gali užteršti dirvožemį, vandens, o tai daro pavojų ir žmonių sveikatai. Todėl senus buitinius prietaisus būtina atiduoti perdirbėjams“, – pasakojo Aplinkos apsaugos Užuovijų tarnybos ir atliekų sky-

riaus specialistė Gintarė Gulbinienė.

Šiuo metu visus elektros ir elektroninius prietaisus galima išmesti į specialius kontenerius, kurie yra pastatyti prie kai kurių didžiųjų prekybos centrų, arba atiduoti įmonėi, iš kurios gyventojas įsigijo naują buitinių prietaisą. Pavyzdžiui, nusipirkus naują šaldytuvą, pardavėjas galima atiduoti seną.

Senus buitinius elektros ir elektroninius prietaisus galima nemokamai palikti ir didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse, kurios yra visuose didžiųjų miestuose ir kai kuriuose rajonų centruose. Be to, kai kuriose vietovėse savivaldybės organizuoja didžiųjų atliekų surinkimą – gyventojai paskirtoje vietoje tam tikru laiku gali atiduoti atliekų tvarkytojams senus baldus, naudotą buitinę techniką, padangas, akumulatorius ir panašias atliekas.

Dalis buitinių prietaisų vis dar patenka į sąvartynus

Lietuvoje nemaža dalis nebeuždujamų buitinių prietaisų vis dar patenka į sąvartynus.

G Gulbinienė tvirtina, kad šiuo metu Lietuvoje kuriami elektros ir elektroninių atliekų surinkimo sistema. Joje itin aktyvus vaidmuo tenka verslininkams, gaminantiems ar importuojantiems elektros ir elektroninę įrangą, bei savivaldyboms, kurios organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemas. Tokiu būdu gyventojams pasiūlomi net keli nebeuždujamų elektros ir elektroninių prietaisų tvarkymo būdai.

„Šiuo metu gyventojai gali pasirinkti, kur nugabenti senus elektros ir elektroninius prietaisus. Pasenusią buitinę techniką surinkia ir specializuotos atliekų tvarkymo įmonės. Todėl labai svarbu, kad gyventojai, užot palikdami senus prietaisus šalia buitinių atliekų kontenerių, pasinaudotų esančiomis galimybėmis ir pasidominti, kad atliekos pasiektų atliekų tvarkytojus. Taip pavojingos medžiagos netenktų aplinkos, o dauguma vertingų medžiagų būtų panaudo-

ojamos dar kartą, taip išvengtume ne tik žalos gamtai ir sveikatai, bet ir tausotume gamtos išteklius“, – sakė G. Gulbinienė.

Pavojingų atliekų yra ir daugiau

Pavojingomis atliekomis laikomi ne tik seni buitiniai prietaisai, bet ir kitokios būtyje susidarantios atliekos – baterijos, akumulatoriai, pasenę vaistai, dezinfekcijos skysčiai, įvairių valiklių, baliklių atliekos, lakių, dažų, skiediklių likučiai, panaudoti tepalai ir tapalų filtrai, cheminėmis medžiagomis užteršti pakuotės, gyvsidabrių likučiai turinčios atliekos, taip pat pasenusio nagų lako ar lako valiklio buteliukai, plaukų lako flakonai ir sudužę termometrai.

Specialistės tvirtinimu, visos šios pavojingos atliekos išdamos išskiriamiems atliekams, todėl jų negalima išmesti kartu su kitomis atliekomis.

„Nė vienos pavojų keliančios atliekos negalima mesti į bendrus šiukšlių kontenerius, iš kurių atliekos gabenamos į sąvartynus. Jas tiek gyventojai, tiek įmonės turėtų atskirti nuo bendro buitinių atliekų srauto ir atiduoti tokių atliekų tvarkytojams“, – pasakojo G. Gulbinienė. Jei pavojingos atliekos išmetamos į sąvartyną, o pavojingi skysčiai išpilami į kanalizaciją, padidėja pavojus, kad šios kenksmingos medžiagos patektų į aplinką ir ją užteršt.

Atsakingos – savivaldybės

Kai kas sunku įvertinti, kiek būtyje susidaranti pavojingų atliekų, nors ir naidideliu kiekiu, į sąvartynus išmeta gyventojai. Vn dėlto kol kas vyraujanti tendencija rodo, kad gyventojai nėra linkę atskirti pavojingų atliekų nuo bendro buitinių atliekų srauto.

„Deja, dauguma gyventojų nužudo pavojingas atliekas paprasčiausiai neturi sąlygų. Išmesti – tik elektros ir elektroniniai prietaisai bei baterijos.

„Teisės aktai humato, kad būtent savivaldybės turėtų sudaryti sąlygas gyventojams šalinti būtyje susidaranti pavojin-

gas atliekas tam skirtose langvai priemonėse vietose, pavyzdžiui, pastatydamas specialius kontenerius šalia kitų buitinių atliekų rūšiavimo skirtų kontenerių. Tačiau šiuo metu daugumoje savivaldybių gyventojai pavojingas atliekas gali palikti tik didžiųjų atliekų surinkimo aikštelėse“, – pasakojo G. Gulbinienė.

Vn dėlto specialistai pripažįsta, kad dažnai gyventojai tiesiog nežino, kas yra pavojingos atliekos, kokį pavojų jos kelia ir kaip jas reikėtų tvarkyti.

Šalinamos atskirai

Pavojingos atliekos skiriamos pagal įvairias savybes – tiek pagal jose esančias medžiagas, tiek pagal kenksmingus junginius, kuriuos išskiria ir damos. Be to, skiriamos ir pavojingų atliekų gabaritai bei konsistencija – pavojingos yra tiek automobilų alyvos, tiek baterijos, tiek seni dažai.

Pagal pobūdį pavojingos atliekos yra skirstomos į tam tikras grupes, kurios yra tvarkomos skirtingai.

Kai kurios pavojingos atliekos yra deginamos, kitos apdorojamos įvairiais cheminiais ar fizikiniais būdais arba saugomos spe-

cialiuose sąvartynuose.

Yra ir tokių pavojingomis laikomų atliekų, kurios gali būti perdirbamos.

„Vis dėlto ne visas pavojingas atliekas galima perdirbti – dalis jų yra sudėtinamos ar saugomos specialiuose sąvartynuose. Vieni iš tokių atliekų – netinkami naudoti vaistai. Pasenę vaistai turėtų būti sudėtinami“, – sakė G. Gulbinienė.

Taip tvarkant pavojingas atliekas, vyksta išvengti pavojus, kurį jos keltų aplinkai, jei būtų išmetamos į sąvartynus.

Kai kurių atliekų galima išvengti

Šiuolaikinėje visuomenėje pavojingų atliekų susidarymo išvengti neįmanoma. Vis dėlto kai kurias produktus galėtume pakeisti mažiau pavojingais, nekenkiančiais sveikatai ir aplinkai.

„Vlato dažų, kurie skiedžiami skiedikliu, galima naudoti skiedžiamus vandeniu dažus. Oro gaivinimui rinktis ne aerosolius, o įvairius gyvų ar dirvoje augalų mišinius. Mums taip įvairius valiklius galima pakeisti soda, citrinos rūgštimi, actu. Šios medžiagos aplinkai visiškai nekenkia“, – vardiję G. Gulbinienė.



Nebetinkami naudoti elektros ir elektroniniai prietaisai – senai šaldytuvai, kompiuteriai, mikrobangų krosnelės ar televizoriai – reikiu atiduoti elektroninių atliekų tvarkytojams.

G. Gulbinienė nuotr. / Aplinkosaugos Užuovijų tarnyba Nr. 0023-08

Elektros tiltas į Lenkiją bus trumpesnis

ŽYDRŪNAS DAMAUSKAS
„Lietuvos žiniasklaidos centras“

Linija – tarp Alytaus ir Elko

Ilga planuojama elektra perdavimo linija tarp Lietuvos ir Lenkijos projekto bus paprastesnis ir trumpesnis.

Pagal ankstesnę projektą linija bus metalinės srovės tarpuriu turėjusi driektis iki Alytaus į Lenkijos miestą Elką, o iš jo turėjo būti nutiesti du atšakavimai – į Olsztyną, Alką – į Białystoką.

Dabar Lenkijos energetikai nusprendė, kad projektas turi apsiriboti tik linijos bėgimu tarp Elko ir Alytaus. Nuo Elko lenkai elektrą tinku pletros reikalus sprenstų patys – bus 220 kilovoltų įtampos iki 400 kilovoltų stiprumo jau esanti linija į Ostrołęką.

Kaip sakė Energetikos agentūros vadovas pavarųdejuojas Jonas Kazlauskas, šis šio planuojamo projekto vertė sudarė net 1,35 mlrd. litų. Tas tarpų linijos statyba tik tarp Elko ir Alytaus bus kur kas pigesnė – tam numatyta 577 mln. litų.

Ju nuomone, lenkai renkami Ostrołękos variantu, nes tai geriausias bei artimiausias lenkai tiktai



Elektras linijos statybos tik tarp Elko ir Alytaus gali atpiginti iki maždaug 577 mln. litų.

elektras energija į Vokietiją. Be to, linija į Ostrołęką jau yra, todėl darbių netrukdytų ligos ir sudėtingos žemės išpirkimo procedūros.

Bendroji įmonė – Lietuvoje

Šiomis metų Lenkijos ir Lietuvos energetikai yra sudarę darbo grupę, kurios rūpina statyti dėl bendros tūto statybos įmonės steigimo. Ji turėtų būti parengta balandį.

Pasak „Lietuvos energijos“ vadovo Rymanto Juozaičio, Lenkijos energetikai bendrovė PSE iš tiesų ketina prisidėti atsakomybę už elektrą tinku pletros savu sąlyje, todėl elektrą tūto tarp lėdų projekto tampa labiau komercinis ir jis kainuos pigiau.

Įmonė linijai tiesiti turėtų būti steigiama Lietuvoje, nes mūsų šalis yra projekto iniciatorė.

Be to, kadangi projektui finansuoti turi būti gauta ES lėšų iš igalinos atominės elektrinės uždarymo fondo, jas lietuviams lėšų lengviau panaudoti.

Sisio prisidėti ir kaimynams

Lenkai 2006 metų pabaigoje pagaliau sukilo įgyvendinti Lietuvos

svarbių Lietuvos ir Lenkijos energetikos tinklų sąjungimo projekto, kai mūsų šalies valdžiai suteikiu ir nauki kampanijai šalių atsakomybę elektrinės statybos projektą.

Pasak J. Kazlausko, įsteigti statybos bendrąją įmonę, vėliau į jos dalininkus gali būti įtraukti kiti investuotojai. Seniai projektu dūmsta Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas, o Lietuvos premjeras Gediminas Kirkišas prie jo jungia yra paūnėjęs kitoms Baltijos šalims.

Elektras linija, sujungianti Lenkiją ir Lietuvos energetikos sistemas, turėtų pradėti veikti 2011 metais. Ji bus 400 kilovoltų įtampos ir 1000 megavatų galios.

Prinirietas – nauja elektrinė

Lietuvoje dabar aktyviai rengiamas atominės elektrinės statybos įstatymo projektas. Pagal jį elektrinė statys trijų Baltijos valstybių ir Lenkijos energetikos bendrovės.

Projekte numatyta, kad Lietuvos valdys 34 proc. atominės elektrinės akcijų. Visiems partneriams suteiks 10 proc. elektrinės akcijų gali būti patikėta investuotojai, atitinkančiam Lietuvos tarptautines integracijos kriterijoms.



R. Juozaitis: „Lenkijos energetikai ketina prisidėti atsakomybę už elektrą tinku pletros savo sąlyje“.

P. Vaitiekaitis nuotr.

sąjaučios fondas

KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS

KLAIPĖDOS RAJONO SAVIVALDYBĖS

KLAIPĖDOS APSKRITYS SAVIVALDYBĖS

Klaipėdos vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtros projektas įgyvendinamas sėkmingai

Klaipėdos vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtros projektas, kurio pirmieji vertė 75,1 mln. litų, yra vienas sėkmingiausiai vykdomų investicinių vandentvarkos projektų Lietuvoje. Pagal šį projektą per artimiausius 2,5 metų numatyta modernizuoti Klaipėdos miesto nuotekų valyklą bei rekonstruoti magistralinę nuotekų liniją, Klaipėdos rajone išplėsti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklus. Atskiri projekto darbai vykdomi Klaipėdos mieste, Gargžduose ir Priekulėje.

Klaipėdos miestas

2006 m. pavasarį Klaipėdoje pradėti pirmieji darbai – rekonstruojama magistralinė slėginė nuotekų linija, kurios ilgis 8 kilometrai. Statybų rangos darbus atlieka UAB „Hidrostatyba“. Atliktu rekonstrukcija padidins šios linijos patikimumą, sutruošs sąvairių ir aplinkos teršimo nevalstyboms nutekoms grėsmę. Naująją trasą ketinama baigti statyti jau šiais metais.

Praėjusių metų pabaigoje pasirašytos dar dvi statybų rangos sutartys. 2006 m. gruodžio 22 d. AB „Klaipėdos vanduo“, Aplinkos projektų valdymo agentūra ir UAB „Hidrostatyba“ pasirašė rangos sutartį Nr. V/2006/K44 „Dumblio valymo ir valdymo įrenginiai Klaipėdos nuotekų valymo įrenginiuose“, kurios vertė 48,052 mln. litų.

Klaipėdos nuotekų valyklai dumblo apdorojimo įrenginių modernizavimas – vienas svarbiausių viso projekto darbų dalių. Jo metu bus rekonstruoti da nebaigti statyti metanizai, kuriuose dumblas bus pūdomas. Pūvimo ir rūgimo proceso metu išskiriamos dujos bus naudojamos elektrai ir šilumai gaminti. Modernizavus Dumbliose esančios nuotekų valyklai dumblo apdorojimo įrenginius, gyventojų nebeklausos iš jos sklindantis nemaloni kvapas, nen apdorojami nuotekų dumbli metantankuose, jis stabilizuojasi. Šiuos darbus pabaigti numatoma 2009 m. birželio mėnesį.

Klaipėdos rajonas

Klaipėdos rajone vis dar nemažai gyventojų neturi centralizuotos vandentiekio ir kanalizacijos sistemos. Šiai problemai apyri Priekulėje planuojama imtiisi apie 26 km nuotekų ir apie 13 km vandentiekio tinklų, jos nuotekų tinklai bus prijungti prie Klaipėdos miesto valymo įrenginių Dumbliose.

2006 m. gruodžio 15 d. AB „Klaipėdos vanduo“, Aplinkos projektų valdymo agentūra ir UAB „KRS“ pasirašė 7,456 mln. litų vertės rangos sutartį Nr. D6243 „Priekulės slėginės linijos ir pagrindinės nuotekų siurblių statyba“, kuriai įgyvendinus bus pastatyti Priekulės nuotekų slėginė linija, kurios ilgis 9,9 km. Ji užbaigti planuojama 2008 m. birželio mėnesį.

Gargžduose, kur nuotekų tinklų sistema jau yra prijungta prie Klaipėdos nuotekų valyklai, bus mtiesta apie 21 km nuotekų ir apie 13 km vandentiekio tinklų, rekonstruota 3,3 km nuotekų tinklų. Kartu Gargžduose ir Priekulėje iš viso bus įrengta 12 siurblių. Šiuo metu vyksta Gargždų vandentiekio ir nuotekų tinklų statybos pirmo etapo rangovo parinkimo procedūras.

Ekonominiai rodikliai

Klaipėdos vandentvarkos projekto įgyvendinimui skirta 75,1 mln. litų, 63 proc. reikalingų lėšų skiria Europos Sąjungos Sąjaučios fondas. Lietuvos Vyriausybė padengia 15 proc., AB „Klaipėdos vanduo“ – 22 proc. reikiamos sumas.

Magistralinės slėginės nuotekų linijos, naujų tinklų statybos bei nuotekų valyklai modernizavimo darbių techninę priežiūrą vykdo viena didžiausių Lietuvoje aplinkos inžinerijos bendrovių UAB „SWECCO BKO“.

Šis vandentvarkos projektas pagerins Klaipėdos regione vidutai vandens ekologinę būklę. Kar kas didesnę dalis šio rajono gyventojų turės galimybę naudotis centralizuota vandentiekio ir nuotekų tvarkymo sistema. Projektas padės sumažinti ekonominius ir socialinius skirtumus tarp Europos Sąjungos piliečių.

L.Š. 2006 m. 04

VASAROS STOVYKLOS VAIKAMS

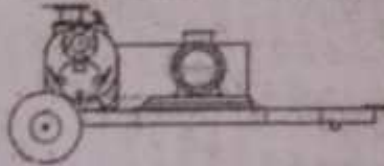
Šilutė nuo 800 Lt kvieta, nuo 1740 Lt Turija, nuo 1900 Lt
 Telšiai nuo 1200 Lt Graičiūs nuo 1800 Lt Ispanija nuo 2200 Lt

Klaipėda, Danės g. 21, tel.: (46) 411 458, 411 459

UAB "MK laivyba" teikia didelių kiekių skysčio perpumpavimo paslaugas didelio galingumo mobiliuoju siurbliu.

Šiuo siurbliu pumpuojame įvairius skysčius, taip pat ir užterštus kietosiomis dalelėmis.

Dėl informacijos ir užsakymų kreipkitės:
 Tel. (46) 410 514
 info@seatrtransport.lt



tel. 39 77 11

KVIEČIAME REKLAMUOTIS
 www.klaipeda.daily.lt
INTERNETO SVETAINĖJE
 Tel. 39 77 11



sanglaudos fondas



Klaipėdos miesto savivaldybė



ARCIŲ REKOMENDUOJAMA KLAIPEDOS SAVIVALDYBĖ

Aptarti uostamiesčio vandentvarkos klausimai

Pradžiai svarbi: Krievijos rajone įvyko Klaipėdos vandentiekio ir nuotekų tinklų pietros projekto istoriją įspūdiškai susiliekiančios, kuriame dalyvavo Klaipėdos miesto ir rajono valdžios, Aplinkos apsaugos ministerijos, Aplinkos projektų valdymo agentūros (APVA) atstovai bei projekto techninę priežiūrą vykdančios UAB „SWECO BKG“ specialistai.

Pagrindinis susitikimo tikslas – aptarti projekto darbų eigą, šiose svarbiausi klausimai, kuriuose aptariama susirinkusieji, lėšų stygius bei vandentvarkos problemų sprendimo būdai. Paskaičiuota, kad viso vandentvarkos šio projekto vertė dėl išaugusių rinkos kainų viršija planuotus 75 mln. Lt ir siekia apie 121 mln. Lt oha. Lėšų poreikis yra didesnis, negu numatyta Europos Komisijos sprendimu. Vien tik Klaipėdos miesto planuoto biudžeto deficitus viršija 14 mln. Lt. Klaipėdos vandentvarkos projekto įgyvendinimui 63 proc. reikalinga lėšų skiria Europos Sąjungos Sanglaudos fondas. Lietuvos Vyriausybė padengia 15 proc., AB „Klaipėdos vandenys“ – 22 proc. mokamos sumos.

Pastarieji Krievijos rajone išnagrinuota, kad nors lėšų vandentvarkos objektams atitinka, tačiau būtina teikti konstruktyvius sprendimus. Anot APVA direktoriaus Kastylio Tuminio, atitiktas lėšų lėšomis kreiptis į šalies Vyriausybę, o jo paskaitose nurodo šio nutarimo darbu prioritetiskumas.

AB „Klaipėdos vandenys“ generalinio direktoriaus Leonas Makštas tikina, kad svarbi faktoriai yra ir pasijungusių prie

centralizuotų tinklų žmonių skaičius. Aplinkos ministerijos sekretoriaus Inosio Kikičio teigimu, darbai galėtų būti papildomai finansuojami ten, kur atsiranda koefinansuoti, kurie bus vandentvarkos įmonė klientai – pirkė vandentvarkos ir atitinkame žvairini būtinose suinteresuota.

Nepaisant iškilusių sudėtingų nesėkmingų, pažymėtina, kad Klaipėdos vandentiekio ir nuotekų tinklų pietros projektas yra bene sėkmingiausiai vykdomas investicinis vandentvarkos projektas Lietuvoje. Pagal šį projektą per artimiausias 2,5 metų numatyta modernizuoti Klaipėdos miesto nuotekų valyklą bei rekonstruoti magistralinę nuotekų liniją, Klaipėdos rajone išplėsti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklus. Atskiri projektai dirbti vyks ir Klaipėdos mieste, Gaiglynuose ir Priekulėje.

Pastarą projekto darbų techninę priežiūrą vykdančios stovios dūlėjusių Lietuvos aplinkos apsaugos ministerijos bendrovės UAB „SWECO BKG“ viceprezidento Vitošo Devosiaus, bene pagrindinis šio vandentvarkos projekto tikslas – iki 2010 m. padidinti prisijungusių prie vandentiekio ir nuotekų tinklų gyventojų skaičių iki 90 proc. Siekiant pagerinti Klaipėdos regiono vidaus vandentvarkos, vienas prioritetinių darbų – vandentvarkos įrangos modernizavimas bus Dūpųpiloje.

Šis projektas, kurio dalį finansuoja Europos Sąjunga, padeda sumažinti ekonominis ir socialinius skirtumus tarp Sąjungos piliečių.

ŽA
 RC
 MA
 PLA
 LAN
 • PC 78
 T. 304 01
 PC 878
 Tel. 18

JIMAS
KLIJA PRANCUZIJA
Sri Lanka
Meksika
L. BILGALU, GIBBU
ilandas
Sri Lanka
Meksika
L. BILGALU, GIBBU
VALS
KLYNE

EUS
NKA
JUS

SLIDINE JIMAS
www.galvierskelionas.lt

Kauno taryba 1994 m. buvo suformuota civilinė byla Nr. 2-16206-742/2006 pagal pareiškimo AB „Lietuvos dujas“ Kauno filialo (toliau kodas 123963016), pareiškimo turinio neatitinkančiam Kauno miesto savivaldybei (toliau kodas 180754967) dėl atsakomybės bei šios įgyvendinimo pagal įgyvendinimo sąlygų faktų nustatymą į esantį slėgio dujų tinklą, esančius Tikiškų g. 28, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 34a, 36, Saichovos g. 20, Kaune, kurių bendras ilgis yra 448,53 m. Suinteresuotoms asmenims suteikiama per 14 dienų nuo šio pranešimo paskelbimo dienos kognity su pareiškimo į teismą (L. Guodis g. 12, Kaunas) dėl jų įtraukimo dalyvauti procese.

Vilniaus miesto 3-iasis apylinkės teismas priėmė UAB „Vilniaus energija“ reikšmingą ataskaitą A Razumio individualiai įnešai „Mėnuo“ dėl 09.07.11 skaito ir dempingo pagal kainų sąlygų šilumos energijos pirkimo sandorio sąlygų pakeitimo. Ataskaitoje per 14 dienų nuo pranešimo paskelbimo pradedama priimti pareiškimo atšaukimą, atšaukimą, turinčių formos ar turinio ypatybių, galinčių įtakoti sprendimo išdėstymą.
120. 7026. 47

Vilniaus miesto 2-iasis apylinkės teismas Lietuvos pr. 75A, 205 skaito 2007 m. vasario 1 d. 13.10 sk. dėl nagrinėjama civilinė byla pagal pareiškimo UAB „Vilniaus energija“ reikšmingą ataskaitą A Razumio individualiai įnešai „Mėnuo“ dėl 09.07.11 skaito ir dempingo pagal kainų sąlygų šilumos energijos pirkimo. Informuojama, kad ataskaitoje per 14 dienų nuo šio pranešimo paskelbimo pradedama priimti pareiškimo atšaukimą, atšaukimą, turinčių formos ar turinio ypatybių, galinčių įtakoti sprendimo išdėstymą.
120. 7026. 47

rašymu, dėl sutarčių turinio. Procesiniai dokumentai atsakomybės faktams patikrinami apskaitoje paskelbimo dieną. Ataskaitos nustatomas 14 dienų terminas nuo pranešimo paskelbimo pradžios dienos patvirtinti ataskaitą, atskaitą CPN 111 sk. ir 142 sk. 2 dalies nuostatomis, pagal kuriuos tai būtų papildomas turinčių, atskaita ar nesutinka su patvirtintais; nesutikimo motyvai, įrodymai, kuriais yra grindžiami nesutikimo motyvai. Ataskaitoje Nijolė Makauskaitė išskaita į parengiamąjį teismo posėdį.

pasauliniai	pirma klasė	perbūrimas
kliegos	431,02	422 300
brvyrai		Vilnius + sen.
valgydai	310,66	Pastovus k.
lydinių audinių	8,76	

Pasienio produktai iškomplektuoti kartu su juose esančiu įrengiu ir baldais.
Prie patalpas įrengti komplekti informacijos L. B. šilumos atšaukimą (nuomina terminas iki 2007.12.01).

Objektas pritaikytas įvairių pramonės, kaimo turizmo reikalių organizavimui.

Papildoma informacija teikiama UAB Įmonių bankrotų administravimas ir teisiųjų paslaugų biuras, Jonavos g. 16 A, Kaunas, tel. (0-698) 2 58 82, faksas (0-37) 308948.

Parduodamo turto apžiūra organizuojama darbo dienomis, iš anksto susitarus.

TARAU-3

anglaudis fondas

Nemuno žemupio baseino vandentvarkos ūkio investicinio projekto darbai įsibėgėja

Pratęsimas metas Lietuvoje pradėtas įgyvendinti Nemuno žemupio baseino vandentvarkos ūkio investicinio projekto, kurio vertė viršija 130 mln. Lt. Iš jų 90 proc. skiria Europos Sąjungos Sanglaudos fondas, o likusias 20 proc. – Lietuvos Vyriausybė.

Projekto įgyvendinimo situacijoms Žemaitijos savivaldybėms padeda Aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra (APVA) bei viena didžiausių Lietuvos aplinkos inžinerijos bendrovių UAB „SWECO BKG“.

Įgyvendimas pirmąjį šio projekto etapą iki 2008 m. vidurio bus atitaujanti arba naujai pastatyti 7 nuotekų valymo ir 2 vandens gerinimo įrenginiai Žemaitijos miestuose ir gyvenvietėse. Nuteisus apie 250 km vandentiekio ir nuotekų vamzdynų, daugiau nei 32 tūkst. Žemaitijos gyventojų bus suteikti galimybė naudotis centralizuotą vandentiekio ir nuotekų tinklų sistema paslaugomis. Be to, prognozuojama, kad įgyvendinus šį projektą pagerės Nemuno žemupio itakų bei kitų laisvose regiono esančių upių vandens kokybė.

Lapkričio mėn. vykusiose šio vandentvarkos projekto interesų grupės susitikime dalyvavo Aplinkos ministerijos, Aplinkos projektų valdymo agentūros, visų atitinkamų (Kėdainiai, Palanga, Pagėgiai, Rietavas, Skuodas, Šilalė, Šilutė, Tauragės) projektą dalyvaujančių savivaldybių atstovai, vandentvarkos įmonės vadovai. Susitikusieji aptarė jau atliktus vandentvarkos objektų projektavimo ir pokitimo dokumentų rengimo bei artimiausių metų pradžios etapų darbų vykdymą.

Pasak SWECO BKG projekto vadovo Egidijaus Kunevičiaus, šiuo metu įsibėgėja visose savivaldybėse vykdomas projekto I etapo įgyvendinimas. Jau pasiektas pirmosios vandentvarkos objekto statybos darbų sutartis su rangovu ir greitai prasidės statybos darbai.

Nesė projektavimo darbai dėl didžiulio darbų masto užtruko šiek tiek ilgiau negu buvo numatyta, pirmojo etapo darbus vis dėlto planuojama baigti kaip ir planuota – 2008 metų pirmąjį pusįjį.

Daugumos statybos darbų kainos padidino ir viso projekto vertė nuo 130 mln. Lt iki 245 mln. Lt, kadangi reikia didesniais kėlimis įsigyti naujus planuojama projektui pradžioje. Problemas sprendžia dabar Aplinkos ministerija darbu su Vyriausybe. Finansai numatyti dėl papildomų 116 milijonų finansuoti, nes šio vandentvarkos ūkio projektas svarbiai visai Lietuvai. Jis turės teigiamą įtaką Vakarų Lietuvoje upių ekologinei būklei ir didesnę dalį šio regiono gyventojų apytarpo kokybišką vandens bei centralizuotą vandentiekio sistemą.

Ula 70988-6

Ar. Alksnis, 1994 m. buvo suformuota civilinė byla Nr. 2-16206-742/2006 pagal pareiškimo AB „Lietuvos dujas“ Kauno filialo (toliau kodas 123963016), pareiškimo turinio neatitinkančiam Kauno miesto savivaldybei (toliau kodas 180754967) dėl atsakomybės bei šios įgyvendinimo pagal įgyvendinimo sąlygų faktų nustatymą į esantį slėgio dujų tinklą, esančius Tikiškų g. 28, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 34a, 36, Saichovos g. 20, Kaune, kurių bendras ilgis yra 448,53 m. Suinteresuotoms asmenims suteikiama per 14 dienų nuo šio pranešimo paskelbimo dienos kognity su pareiškimo į teismą (L. Guodis g. 12, Kaunas) dėl jų įtraukimo dalyvauti procese.

Vaikai – gyv.



S. Gasiūtė su sūneliu Mikulajumi.

Duktė gimė neigali

Dveji metų Miglė nekaltai, neliaukūžė, pati neigali net apsišverė. Mergaitė būgale mato ir girdi, įrankius netgi žaidžia. Du pirmuosius savo gyvenimo mėnesius Miglė praleidė Vilniaus universitetinė vaikų ligoninėje nusijusių neonatologijos skyriuje.

Pasakoję, kad dar motinos pūcus vaikas buvo užbėręs o-terregais virusu, kuris glaudžio motinos organizme. Tęsiama, kad šį virusą turi iki 80 procentų visų moterų.

Tačiau tik medikams jų duktė virusą perukodė vaiku.

Apsie tai bus perskaityti šį vakarų bendrovių „Sveikatos in-



sanglaudos
fondas



Šilutės rajono savivaldybė

Pasirašyta investicinio projekto rangos sutartis

Šilutėje vykdomas Nemuno žemupio baseino vandentvarkos ūkio investicinis projektas įgyja pagreitį. 2006 m. gruodžio pabaigoje Šilutės rajono savivaldybė, Aplinkos projektų valdymo agentūra ir AB „Prospero Polius“ pasirašė rangos sutartį dėl vandentvarkos ir nuotekų tinklų plėtros statybos darbų Šilutės rajono savivaldybėje.

Pagal šią sutartį, kurios darbų vertė be PVM yra beveik 17 mln. litų, bus vykdomi inžinerinių tinklų tiesimo darbai Šilutės Darbininkų ir Naujakurių kvartaluose bei Švėkšnoje. Rangovas, vykdydamas savo sutartinius įsipareigojimus per dvejus metus turės nutiesti 3,74 km vandentvarkos ir 17,1 km nuotekų tinklų bei pastatyti 6 nuotekų siurblines.

Ši sutartis apima pirmąją dali darbų, numatytą atlikti Šilutės rajono savivaldybėje įgyvendinant Nemuno žemupio baseino vandentvarkos investicinio projekto I-ąjį etapą. Iš viso pirmajame etape Šilutėje ir Švėkšnoje turės būti nutiesta 5,9 km naujų vandentvarkos ir 29,4 km nuotekų tinklų, pastatyta nauja nuotekų valykla Švėkšnoje bei rekonstruota Šilutės nuotekų valyklos pirmųjų sėsintyvu grandis. Likusiems darbams rangos sutartis numatoma pasirašyti jau šių metų pirmąjį pusmetį. Techninė vandentvarkos priežiūrą vykdys viena didžiausių Lietuvoje aplinkos inžinerijos bendrovių UAB „SWECO BKG“.

Is projektui įgyvendinti skirtų 20,00 mln. litų, 80 proc. lėšų skiria Europos Sąjungos Sanglaudos fondas, o 20 proc. – Lietuvos Respublikos Vyriausybė bei Šilutės rajono savivaldybė. Šio projekto atnešti pokyčiai turėtų pagerinti Šilutės rajono žmonių gyvenimo sąlygas, priartinti jas prie Europos Sąjungos standartų ir tokiu būdu prisidėti prie ekonominių ir socialinių skirtumų tarp Bendrijos piliečių mažinimo.

Noredami su šiuo projektu supažindinti Šilutės rajono gyventojus, Šilutės rajono savivaldybė ir UAB „Šilutės vandenys“ kviečia rajono bendruomenės narius į susitikimus vasario 20 dieną antradienį 11.00 val. Švėkšnos seniūnijos patalpose ir 13.00 val. Šilutės miesto seniūnijos patalpose Lietuviniukų g. 17. Papildoma informacija tel. 8-441 62266.

UAB „Šilutės vandenys“ direktorius A. Markavičius

Informuojame, kad pradedamas rengti sklypo, kurio kadastrinis numeris Nr. 8857/0011:80, Šilutės r. sav., Saugų sen., Traksėdžių k., detalusis planas (Šilutės r. sav. administracijos direktoriaus 2005 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. A1-1142).

Planavimo tikslas - žemės ūkio paskirties žemės sklypo pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties keitimas | kita paskirtį žemės sklypo apstatymo reglamentu nustatymas, specialią žemės naudojimo sąlygų, servitutų tikslinimas, keitimas arba papildymas.

Planavimo organizatorius - Šilutės r. sav. administracija

Informuojame, kad pradedamas rengti sklypo, kurio kadastrinis numeris Nr. 8867/0006:4, Šilutės r. sav., Šilutės m., Pramonės g. 1, detalusis planas (Šilutės r. sav. administracijos direktoriaus 2006 m. lapkričio 10 d. įsakymu Nr. A1-1010).

Planavimo tikslas - žemės sklypo atidalijimas, suformuojant sklypus pagal nuosavybės teisę priklausančius pastatus, užstatymo reglamentų nustatymas, specialią žemės naudojimo sąlygų, servitutų tikslinimas, keitimas arba papildymas.

Planavimo organizatorius - Šarūnas Gaizauskas, V. Kudimėnų g. 25, Šilutė

Informuojame, kad pradedamas rengti sklypo, kurio kadastrinis numeris Nr. 8840/0002:423, Šilutės r. sav., Šilutės sen., Pagrynių k., detalusis planas (Šilutės r. sav. administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 17 d. įsakymu Nr. A1-29).

Planavimo tikslas - žemės ūkio paskirties žemės sklypo pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties keitimas | kita paskirtį žemės sklypo apstatymo reglamentu nustatymas, specialią žemės naudojimo sąlygų, servitutų tikslinimas, keitimas arba papildymas.


Planavimo organizatorius - Reihaldas Kislinkas, Lais-

MINTYS BALSU "MINTYS BALSU" MINTYS BALSU E

pus 500
ly, ma-
ešmeis
pasta-
ir geri,
Gali
ame vi-
ir pri-
l. Ir ka
evalia
kuoti,
as.
sas"
ank.lt
1994

Jonas Paulukaitis:
- Nors pats esu Jonas, bet Joninių šventėje dalyvauti neteko. Ta proga su draugais savaitgalį nusprendėme praleisti prie Balsų užtvankos. Manau, kad šiemet Joninėms sutapus su Tauragės jubiliejumi, Joninių šventė farsl ir nublanko.
Fotografavo Benjaminas POCIUS

pašalin. Turincius
nedidelę patirtį
apmokome.
Atlyginimas labai
geras. Mokame už
paras ir laiką.
Klaipėda, tel.
+37046 344846,
+3700652 84274.

 sanglaudos
fondas 


Tauragės rajono savivaldybė

„Tauragės vandenys“ ir Tauragės rajono savivaldybė kviečia bendruomenės narius į susitikimą

Per artimiausius dvejus metus, panaudojant Europos Sąjungos Sanglaudos fondo paramą, Tauragės rajone numatyta renovuoti geriamojo vandens ir nuotekų tinklus bei pastatyti naujus nuotekų valymo įrenginius. Įgyvendinant Nemuno žemupio baseino vandentvarkos ūkio investicinio projekto I-ąjį etapą, rajone planuojama nutiesti daugiau kaip 31,8 km naujų nuotekų ir 15,5 km vandentiekio tinklų bei renovuoti 9 km esamų tinklų.

Norėdami aptarti projekto eigos klausimus su Tauragės miesto ir rajono gyventojais, Tauragės rajono savivaldybė ir UAB „Tauragės vandenys“ kviečia bendruomenės narius į susitikimą birželio 29 dieną penktadienį 11.30 val. Tauragės rajono savivaldybėje Respublikos g. 2. *Papildoma informacija (8-446) 61174.*

UAB „Tauragės vandenys“ direktorius Rimantas Veizas

S - geras DRAUGAS. Skaityk TAURAGIŠKIŲ BALSĄ!

„Tauragiškių balsas“ 2007 m. birželio 26 d. Nr. 71 (2190)
Priedas Nr. 1.3



sanvlausdos
fondas



Pagėgių savivaldybė

Aptarta ES finansuojamo Pagėgių vandentvarkos projekto eiga

Birželio 29 d. Pagėgiuose vyko Nemuno žemupio baseino vandentvarkos ūkio investicinį projektą įgyvendinančių atstovų susitikimas su miesto bendruomene. Susitikime aptarti aktualūs su projekto darbais susiję klausimai, gyventojai supažindinti su laikiniais ekonominiais ir socialiniais rezultatais.

Pasak UAB „Pagėgių komunalinis ūkis“ direktoriaus Broniaus Vaitkaus, vandentvarkos projekto eigą apsunkino itin didelio kruopštumo parikalavę ir dėl to gerokai užsitęsę projektavimo darbai. Tačiau bene didžiausias stabdis – ženkliai pabrangę statybos darbai bei medžiagos. Jau dabar aišku, kad dar šio projekto pradžioje skirtų beveik 6,7 mln. litų, iš kurių 80 proc. skiria Europos Sąjungos

Sanvlausdos fondas, o 20 proc. LR Vyriausybė, neužteks. Lėšų trūkumas trukdo atlikti visus planuotus darbus, kai ko laikinai tenka atsisakyti. Nepaisant to, susitikime buvo išreikšta viltis, kad visi suplanuoti darbai turėtų būti įgyvendinti, nes pagal Nemuno žemupio baseino vandentvarkos ūkio investicinio projekto sutartį LR Vyriausybė yra įsipareigojusi Europos Sąjungai tai padaryti.

Šio metu sutartis su rangovais dar nėra pasirašytos, vyksta rangos darbų pirkimo procedūros. Rangos sutartis pasirašyta tik valymo įrenginių statybai. Pirmiausia vandentiekio ir nuotekų tinklus planuojama plėsti Rambynų, Vytauto gatvių kvartaluose. Iš viso mieste planuojama nutiesti daugiau kaip 12 km nau-

jų nuotekų ir 5,6 km vandentiekio tinklų, renovuoti 2 km esamų linijų bei pastatyti naujus nuotekų valymo įrenginius. Rangos darbų techninę priežiūrą vykdys UAB „CrownBaltic“.

Susitikime gyventojams taip pat patarta ilgai nodelsti ir jungtis prie tiesiamu inžinerinių tinklų, nes tai santykinai nėra brangu. Be to, nekilnojamojo turto su patogumais vertė gerokai išauga. Įgyvendinus visą projektą turėtų pagerėti Pagėgių gyventojų gyvenimo sąlygos, jos priartėtų prie Europos Sąjungos standartų ir tokiu būdu sumažėtų ekonominiai ir socialiniai skirtumai tarp Bendrijos piliečių.

Papildoma informacija: UAB „Pagėgių komunalinis ūkis“, tel. 8-441-57260.

TIC saskaičiavo metu buvo pristatyti ir projekto "Vilnius – Europos kultūros sostinė" renginiai, projektas "Baltijos kelionių maratonas", Pasaulio turizmo or-

veik pusė (48 proc.) buvo turistai iš užsienio. Palyginu su 2005 metais, bendras lankytojų skaičius informacijos centruose išaugo 34,0 proc. Lietuvos gyvento-

pėsi 2,6 karto daugiau turistų. **Živilė PAKALNIŠKYTĖ, Šilutės TVIC turizmo vadybininkė**

sanglaudos fondas



Interesų grupės susitikime – optimalių sprendimų paieška

Šių metų gegužės mėn. pabaigoje Kretingos rajone, įvyko Nemuno žemupio baseino vandentvarkos ūkio investicinio projekto interesų grupės susitikimas. Kuriam dalyvavo Aplinkos ministerijos bei Aplinkos projektų valdymo agentūros (APVA) atstovai, visuose astunuose projekte dalyvaujančių savivaldybių (Kretingos, Palangos, Pagėgių, Rietavo, Skuodo, Šilalės, Šilutės, Tauragės) darbuotojai, vandens ūkio direktoriai, projekto techninę priežiūrą vykdančios UAB "SWECO BKG" specialistai.

Pagrindinis susitikimo tikslas – aptarti, kaip vykdomi šio projekto pirmojo etapo darbai, kaip planuojamas antrasis etapas. Bene svarbiausi klausimai, kuriuos aptarė susitikusieji, lėšų stygius bei susidariusių problemų sprendimo būdai. Paskaičiuota, kad viso vandentvarkos ūkio projekto vertė dėl išaugusių rinkos kainų viršija planuotus 130 mln. Lt ir siekia jau 289 mln. Lt ribą. Lėšų poreikis yra 128 proc. didesnis, negu numatyta Europos Komisijos sprendime – 80 proc. šios sumos skiria ES Sanglaudos fondas, o likusius 20 proc. – Lietuvos Vyriausybė.

Pasitarime Kretingos rajone konstatuota, kad nors ir lėšų vandentvarkos objektams stinga, tačiau būna įteikiama konstruktyvių sprendimų. Anot APVA atstovo Kastyčio Tumino, trūkstantį lėšų ketinama kreiptis į Šilalės Vyriausybę, o jų paskirstymu turės būti nustatomas projekto prioritetumas. Vienas lemiamų veiksnių šiuo atveju papildomą finansavimą ar ne, galėtų būti – ar tam tikri projekto etapai turi teisingumą. Tokiems darbams turėtų būti išdėgta žalia knyga.

Aplinkos ministerijos sekretorius Inesis Kiškis pabrėžė, kad savivaldybės turėtų įteikti galimybių atlikti darbus finansuoti ir savo lėšomis.

Susitikime dalyvavusių savivaldybių bei vandentvarkos ūkio vadovai akcentavo, kad svarbus faktorius yra ir pasijungusių prie centralizuotų tinklų žmonių skaičius. Jų stygiu, darbai galėtų būti papildomai finansuojami ten, kur atsiranda koofinansuotojai, kurie bus vandentvarkos ūkio klientai – pirkis vandenį ir atiduos švarintą buitines nuotekas.

Pasitarimo dalyviai, kaip vieną galimų variantų taupyti lėšas, minėjo kelio dangų atstatymo darbų atsisakymą. Mat kai kuriuose rajonuose kelių sutvarkymo darbai vykdomi paraleliai gaunant lėšų ir iš Lietuvos automobilių kelių direkcijos. Tai leistų žymiai sutaupyti projektui skirtų lėšų.

Apibendrinamas viso projekto eiga, SWECO BKG projekto vadovas Egidijus Kunevičius teigė, kad sklandžiusiai projekto I-ojo etapo įgyvendinimas vykdomas Palangos miesto, Pagėgių, Rietavo, Kretingos raj., Skuodo raj. savivaldybėse. Čia jau pasirašytos pirmosios vandentvarkos objektų statybos darbų sutartys su rangovais ir pradėti statybos darbai.

Įgyvendinus pirmąjį šio projekto etapą iki 2008 m. vidurio bus atnaujinti arba naujai pastatyti 7 nuotekų valymo ir 2 vandens gerinimo renginiai Žemaitijos miestuose ir gyvenvietėse. Nutiesus apie 250 km vandentvarkos ir nuotekų vartymų, daugiau nei 32 tūkst. Žemaitijos gyventojų bus suteikta galimybė naudotis centralizuotų vandentvarkos ir nuotekų tinklų sistemų paslaugomis. Be to, prognozuojama, kad įgyvendinus šį projektą pagerės Nemuno žemupio intakų bei kitų Šiame regione esančių upių vandens kokybė.

Į seminarą kviešti seniūnijų darbuotojai, sodybų savininkai, gyventojai, besidomintys želdinių projektavimu ir kraštovaizdžio kūrimu.

Botanikos sodas įgyvendina projektą "Kraštovaizdžio derinama: turizmo objektų aplinkos kokybės formavimas želdiniais". Projekto tikslas - vykdyti apskrities ir Kaliningrado srities institucijų bendradarbiavimą mokslo ir tyrimų srityje, siekiant

Sveikintas seniūnijos ir ekolo-

gerinti viešųjų tu kraštovaizdžio kokybę patrauklumą turistams, tinti ekologinio turizmo užtikrinti optimalios procesus.

Sveikintos seniūnijos darbuotojai šio projekto pakviesta ir Sveikatos bendruomenė.

Pirmąjį tokio minarą Sveikatos do specialistai rudenį Sveikatos re, kaip skoningai želdinius, iš savinukų pasodino t

Ketvirtadienį tyti 5 pranešimų niūnas Alfonsas vo turizmo ištek Kilo klausimų ir po pranešimo " želdinių projekta kurį skaitė pranešė. Rekomenduoto parkų aplink R. Daubarėnė.



(EMP)



Recycling

NEMOKAMAI IŠVEŽAME
VISĄ SENĄ BUITINĘ TECHNIKĄ
IR ELEKTROS PRIETAISUS!



Registruokitės nemokama linija
8 800 10108
arba www.emp.eu
ir gaukite nuolaidas
naujai technikai pirkti!

SVIESTA

Nemuno vidurupio baseino projektas keičia mūsų aplinką



sanglaudos fondas

Gyvendami prie Nemuno net nepastebime, koki jis įspūdingas, kaip ji keičia us tik metų laikai, bet ir viena pasakiš kili skubančios dienos. Tačiau gerai žinome, koki ankštais skaidrus buvo jo vanduo, ir koki jis tapo angant miestams ir visam šiam regionui. Dingo puikūs smilties panamūnių plotai ir poilsiautojai – užterštas vanduo juos išbalė. Nemuno sumažėjo vertingų žuvų, žvėrių, paukščių tik švarsiame vandenyje. Tačiau toka vien vartotojiškas aplinkos neturintis laikotarpis jau, galima sakyti, pasėdėti trukdėsi į praeitį.

Ne ilgam buvo ir Jurbarkas. Nors naujų miestų nebūna gantū ypač šalies viduryje, tačiau šioje vietoje, tačiau pakako ir sėdėti šioje vietoje, kurios be jokio sąžemos – mūr įrenginių tiesiai tekėjo į Nemuną užterštas vandenių pluk. Kormams, Baltijos jūrai.

Nemažai cheminių teršalų, naudojamų žemės ūkyje, mūsų rajono teritorijoje Nemuną pasiekdavo iš Mitavos upės baseino, kiti smulkesnių upelių. Aplinkos užterštumui menkas kas domėjosi, padėm pasiekti po sovietmečio, o ypač Lietuvos tapus Europos Sąjungos nare. Nors po sovietmečio dar nepraejo ne poros dešimtmečių, tačiau aplinkosaugos srityje jau įvyko daug teigiamų pokyčių.

Jurbarkas, jo aplinkos ir visas rajonas pasižymi dideliu žalos kokybe tiek paviršiniams, tiek ir gelminiui vandens ištekliams. Todėl neatsitiktina tam reikalingas ypatingas dėmesys. Nubėjojama, kad tinkama vandens apsauga yra nepaprastai svarbi.

Europos Sąjungos lėšų sukaupė vandentvarkos patirtis labai naudinga, ir perdirbama ir Lietuvoje. Patenka į mūsų Sanglaudos fondą, naudojami ES lėšoms teikiama finansinė parama transporto ir aplinkosaugos infrastruktūrai pėtinus projektams gyvendinti. Parama skiriama ir šiuo su Europos Komisija sudarytu projektams ir turi atitikti šiuo Lietuvos tikslus ir ES politikos reikalavimus transporto ir aplinkosaugos srityse. Finansuojami projektai turi teigiamai veikti aplinką, mažinti jos užterštumą. Tiekiamą kompensuoti išlaidų vertę privalo būti ne mažesne kaip 10 milijonų eurų. Sanglaudos fondai paprastai padengia iki 85 proc. praplanuotų tinkamumą išlaidų.

Lietuvai pasirašius susitarimus, šioje srityje įgyvendinamas projektas koordinuoja Aplinkos ministerija ir yra už jos atsakinga. Vienas tokių projektų, apimančių Jurbarką ir mūsų rajoną, pavadintus Nemuno vidurupio baseino I paketo projektu. Tai pirma vandentvarkos projektas ir pečių (Nemuno žemijoje, Nemuno aukštumoje, Nemuno vidurupyje, Neris ir Vemuo). Lietuvių baseinų projektai, įgyvendinami Lietuvoje. Pirma šis projektas apima 23 proc. Lietuvos teritoriją (14000 kv. km plotą ir jo naują žemėgrobį pėtinus apie 400 tūkst. žmonių, arba 15 proc. Lietuvos gyventojų).

Nemuno vidurupio baseino I paketo projektas skatinamas įgyvendinti, jam skiriamas lėšas iš ES Sanglaudos fondo ir Lietuvos biudžeto tampa realiu darbu. Šio projekto atlikimas – Aplinkos projekto vykdymo agentūra pėtinus Agri-



UAB „Jurbarko vandens“ direktoriaus pavaduotojas A. Dagys nubaėjus projekto sėkme.



Dumblio saugojimo akvilių statė UAB „Jurbarkas“ statybininkai, dar suplykiantys į objektą sėdėti atbraudusių papildomų darbų.

kos ministerijos, o galutinai paramos gavėjai – savivaldybės arba vandentvarkos įmonės. Nemuno vidurupio baseino I paketo praturtymu ir informacijos teikimu visoms šioms rūpinasi Jungtinės veiklos grupė – UAB „Hidra“ ir UAB „Arginta“.

Nemuno vidurupio I paketo I etapo projektas pradėtas 2006 m. sausio mėnesį ir tęsė 45 mėnesius – iki 2009 m. rugpjūčio. Jis vykdomas dvylikoje savivaldybių: Jurbarko, Kelmės, Kedainių, Radvilkiškio, Raseinių, Šakių, Vilkaviškio rajonų savivaldybėse, Panevėžio miesto ir rajono savivaldybėse, Kalvarijos, Kaunų Rūdos, Marijampolės savivaldybėse. Pirmoje širauka į šį projektą bus investuota per 220 mln. Lt iš ES fondų ir daugiau nei 44 mln. Lt iš Lietuvos biudžeto.

Nemuno vidurupio baseino I etapo projektas diegiamas jau antrus metus. Projekto Ekspertų grupės vadovas Remigijus Benvenistas pažiūmė, kad glaudžiai bendradarbiaujant savivaldybėms, Aplinkos projekto vykdymo agentūrai, vandentvarkos įmonėms operatyviai sprendžiamos projekto įgyvendinimo širaukiančios problemos (dokumentų rengimas vertinimams pėtinus konkursams, dėl projektavimo ir kitų darbų). Šiuo metu darbai intensyviai vyksta Marijampolės, Vilkaviškio, Šakių, Kaunų Rūdos ir Jurbarko savivaldybėse, o netrukus planuojami darbai įsibaigs ir kitose savivaldybėse.

Jurbarko rajono savivaldybė dalyvauja projekte „Vandentvarkos sta-

temos ir nuotekų tinklų išplėtimas bei dumblio akvilių statyba Jurbarkas“. Galutinis paramos gavėjas – UAB „Jurbarko vandens“. Mat Jurbarkas apie 60 proc. gyventojų naudojant centralizuotą vandentvarkos tinklą, tačiau menkiau išplėtotas kanalizacijos sistemos tinklas. Bendras vandentvarkos tinklų ilgis siekia yra 67 km. Pagrindinė jų dalis paklota dar ankstesniu sovietmečiu, tad seni ketas ar plėtiminiai vamziliai yra gerokai susidėję, dažnokus svares ir patiriamas geriamojo vandens nuostoliai apylinkėse UAB „Jurbarko vandens“ veikla, sutrikdo normalų vandens tiekiamą miestu, pablogėja išgamos vandens kokybė. Maždaug trečdalis vamzdynų yra blugos būklės, magistraliniuose vamzdynuose yra sutankususių nuotėjų. Miesto vandentvarkos tinkle yra apie 1500 seno tipo akvilių. Jis, nors ir prižiūrimas, nėra visiškai sandarus ir dėl savo konstrukcinę ypatumų pralaidžia vandeni. Dėl to didėja vandens nuostoliai.

Jurbarko nuotekų šalinimo sistemos patalpinimas nuodujami apie 60 proc. visų miesto gyventojų. Bendras nuotekų tinklų ilgis beveik dvygubai mažesnis nei vandentvarkos – 36 km. Abiem miestams gyvybiškai svarbioms vandentvarkos ir nuotekų šalinimo infrastruktūroms seniai reikėjo ne tik rimto remonto, bet ir išplėtimo. Tai leisti žymiai padidinti ir pagerinti teikiamų paslaugų kokybę ir prieinamumą. Galimybė tą padaryti kaip tik suteiktas miestams

projektas.

Jurbarko miesto vandentvarkos ir kanalizacijos tinklų pėtinavimui projektavimo darbus atliks UAB „Eivika“. Parengtame techniniame projekte vandentvarkos ir nuotekų tinklams išplėsti Jurbarkas, Rotušis ir Jurbarko gyvenvietėse buvo numatyta autenti beveik 8 km naujų vandentvarkos linijų, renovuoti apie 2 km jau veikiančių vandentvarkos tinklų, Rotušis gyvenvietės nuotekoms pėtinumoti ir Jurbarko miesto nuotekų valymo įrenginius pastatyti nuotekų šurblinė, UAB „Jurbarko vandens“ vandentvarkoje pastatyti vandens dezinfekavimo įrenginius, renovuoti 7 gelminius gręžinius, įrengti 9 naujus, naujai sujungti žiedu vandentvarkos gelminius gręžinius, patobulinti jų valymą. Tai dideli vandens pašalinimo įrenginių tobulinimo ir vandentvarkos tvarkymo darbai.

Pasak A. Dagio, labai svarbi objektas – sąjomo įrenginose suaktyvinimo dumblo saugojimo akvilių iš esmės jau pastatyti – gerai padirbė UAB „Jurbarkas“. Papildomai dar bus pastatyti įrenginiai konstrukcijų apsaugą nuo galimo smūgo patekimo į dengi akvilius. Patys didžiausi ir, galima sakyti, nematomi darbai taip pat atlikti arba baigiami. Įrengta 4,1 km nuotekų savitakių tinklų, 1,5 km nuotekų savitakių tinklų. Pastatyti 4 šurblinės, įrengta 6,5 km naujų vandentvarkos linijų, o vandentvarkoje bei renovuotų gręžinių įrengti 9 nauji.

Projektą pakoregavo žymiai išaugusios statybinis medžiagų ir statybos darbų kainos, – patiklito A. Dagys, – todėl, trūkstant lėšų, atsirado šio projekto I paketo I etapo antra dalis. Kadangi techniniai dokumentai paruošti ankščiau, jau spėjome paskelbti konkursą, iš jo vyko. Netrukus paskelbiame, kas liko konkurso laimėtojas.“

Antrame etape rangovų laukia kiek mažesni darbi apimtis, jų sąmatinė vertė be PVM siekia apie 14,5 mln. Lt. Statybininkams Jurbarkas teko įrengti dar 9 km savitakių ir 1,8 km šurblinių nuotekų tinklų, pastatyti 4 šurblines ir įrengti 9,5 km vandentvarkos tinklų.

Pasak UAB „Jurbarko vandens“ direktoriaus R. Vaitiekiauskas, šiuo metu jau vyksta projekto II etapo projektavimo darbai, kurie bus svarbi ne tik Jurbarko, bet ir didesnių rajono gyvenvietių žmonėms. Jurbarkas planuojama nuotekų tinklas išplėsti dar 8 km, vandentvarkos – 5 km, Viešvėje, Smalininkuose, Klaušadiume, Seredžijne taip pat bus žymiai išplėsti nuotekų ir vandens tiekimo tinklai. Viešvėje – pastatyti vandens grūtimos įrenginiai.

R. Vaitiekiauskas suviena, jog ne ES parama, tokių stambių investicijų, leidžiančių iš esmės spręsti įsivertinusias vietines vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo problemas, nei rajonas, nei lais savo įrengimais nebūtų galėję padaryti. Įgyvendinamas projektas galima vertinti kaip bendras Baltijos regiono lėšų patarngas apsaugoti Baltijos jūrą ir savo gyvenamąją aplinką nuo didesnių žalos tūkonių ir jų veiksningai komo- lioni.

Įgyvendinus Nemuno vidurupio baseino I paketo projektą tikimasi pasiekti pagrindinius projekto tikslus: gyventojams bus suteikta galimybė priijungti prie išplėstų centralizuotų nuotekų surinkimo ir vandentvarkos tinklų, sumažinti tar-

ša buitiniams ir pramoniniams nuotekomis, patenkančioms į Nemuno vidurupio baseiną kalėjimui, epas tinklas iš šiuo baseinų gyvenvietėse, sumažinti dirvožemio ir grūdinių vandens tarša bei rizika užteršti požeminis vandens išteklius. Pasak techninio projekto ir paramos teikėjų, Jungtinės veiklos grupė UAB „Hidra“ ir UAB „Arginta“ vadovs Rimantas Bačkio, įgyvendinimo projekto, kur kas daugiau gyventojų galės naudotis centralizuotomis paslaugomis ir nerabojimai pagerės Nemuno vidurupio baseino teritorijoje teikiamų vandentvarkos paslaugų kokybė.

UAB „Jurbarko vandens“ direktoriaus pavaduotojas statyba Algimantas Dagys patikino, kad projektas numatyti darbai sėkmingai vyksta. Rangovai AB „Poliminas darbai“ ir subrangovai, pėtinumodami palankiomis sąlygomis, nei lenkia numatytus darbų grafikus. Tai suprantama, nes dirbti žemai kas kas sudėtingas ir reikalauja didesnių sąnaudų.

Pasak A. Dagio, labai svarbi objektas – sąjomo įrenginose suaktyvinimo dumblo saugojimo akvilių iš esmės jau pastatyti – gerai padirbė UAB „Jurbarkas“. Papildomai dar bus pastatyti įrenginiai konstrukcijų apsaugą nuo galimo smūgo patekimo į dengi akvilius. Patys didžiausi ir, galima sakyti, nematomi darbai taip pat atlikti arba baigiami. Įrengta 4,1 km nuotekų savitakių tinklų, 1,5 km nuotekų savitakių tinklų. Pastatyti 4 šurblinės, įrengta 6,5 km naujų vandentvarkos linijų, o vandentvarkoje bei renovuotų gręžinių įrengti 9 nauji.

Projektą pakoregavo žymiai išaugusios statybinis medžiagų ir statybos darbų kainos, – patiklito A. Dagys, – todėl, trūkstant lėšų, atsirado šio projekto I paketo I etapo antra dalis. Kadangi techniniai dokumentai paruošti ankščiau, jau spėjome paskelbti konkursą, iš jo vyko. Netrukus paskelbiame, kas liko konkurso laimėtojas.“

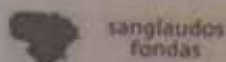
Antrame etape rangovų laukia kiek mažesni darbi apimtis, jų sąmatinė vertė be PVM siekia apie 14,5 mln. Lt. Statybininkams Jurbarkas teko įrengti dar 9 km savitakių ir 1,8 km šurblinių nuotekų tinklų, pastatyti 4 šurblines ir įrengti 9,5 km vandentvarkos tinklų.

Pasak UAB „Jurbarko vandens“ direktoriaus R. Vaitiekiauskas, šiuo metu jau vyksta projekto II etapo projektavimo darbai, kurie bus svarbi ne tik Jurbarko, bet ir didesnių rajono gyvenvietių žmonėms. Jurbarkas planuojama nuotekų tinklas išplėsti dar 8 km, vandentvarkos – 5 km, Viešvėje, Smalininkuose, Klaušadiume, Seredžijne taip pat bus žymiai išplėsti nuotekų ir vandens tiekimo tinklai. Viešvėje – pastatyti vandens grūtimos įrenginiai.

R. Vaitiekiauskas suviena, jog ne ES parama, tokių stambių investicijų, leidžiančių iš esmės spręsti įsivertinusias vietines vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo problemas, nei rajonas, nei lais savo įrengimais nebūtų galėję padaryti. Įgyvendinamas projektas galima vertinti kaip bendras Baltijos regiono lėšų patarngas apsaugoti Baltijos jūrą ir savo gyvenamąją aplinką nuo didesnių žalos tūkonių ir jų veiksningai komo- lioni.

Įgyvendinus Nemuno vidurupio baseino I paketo projektą tikimasi pasiekti pagrindinius projekto tikslus: gyventojams bus suteikta galimybė priijungti prie išplėstų centralizuotų nuotekų surinkimo ir vandentvarkos tinklų, sumažinti tar-

Planas ARMIŠČIONAS



Vandentvarkos projektas pristatytas visuomenei

Praėjusią savaitę visuomenei ir žiniasklaidai buvo pristatytas Nemuno vidurupio baseino investicinis vandentvarkos projektas. Projektas apima 45 gyvenamuosius objektus – miestus ir gyvenvietes - 12 Lietuvos savivaldybių (Jurbarko rajono, Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Kelmės rajono, Kėdainių rajono, Marijampolės, Panevėžio miesto ir rajono, Radviliškio rajono, Raseinių rajono, Šakių rajono ir Vilkaviškio rajono) ir tęsis trejus metus.

Į vandentvarkos projektą bus investuota per 220 mln. litų ES ir per 44 mln. litų Lietuvos lėšų.

Anot Aplinkos projektų valdymo agentūros direktoriaus K. Tumino, šis projektas naudingas visuomenei, tiesiogiai jo naudą pajus per 400.000 žmonių. Bus išplesti nuotekų surinkimo ir vandentiekio tinklai, sumažinta tarša, patenkanti į Nemuno vidurupio baseino hidrologinį upių tinklą su buitinėmis ir pramoninėmis nuotekomis iš šio baseino gyvenviečių, sumažinta dirvožemio ir gruntinio vandens tarša bei požeminio vandens išteklių taršos rizika. Įgyvendinus projektą daugiau gyventojų centralizuotai gaus vandentvarkos paslaugas bei pagerės Nemuno vidurupio baseino teritorijoje teikiamų vandentvarkos paslaugų kokybė.

Projekto ekspertų grupės vadovas R. Reventas žadėjo, kad projekto metu bus pastatyti arba atnaujinti 6 nuotekų valymo, 8 vandens gerinimo įrenginiai, nutiesta 184 km naujų nuotekų tinklų, pastatyta 146 km naujų vandentiekio tinklų, atnaujinta 57 km vandentiekio ir nuotekų tinklų, pastatytos ar atnaujintos 39 nuotekų bei 3 vandentiekio siurblynės.

Projekto techninę priežiūrą ir paramą vykdo Jungtinės veiklos grupė UAB „Hidora“ ir UAB „Arginta“, turinčios ilgametę vandentvarkos ūkio darbų patirtį, visuomenės informavimo organizatorius – UAB „Ekspozona“.

Nemuno vidurupio baseino vandentvarkos projektas - pirmas iš penkių, kuriuos numatoma įgyvendinti visoje Lietuvoje. Vėliau tokie investiciniai projektai bus vykdomi Nemuno žemupio, Nemuno aukštupio, Neries bei Ventos – Liulupės baseinuose.





Utenos regionas nebeterš aplinkos

Įstajus į Europos Sąjungą, Lietuva skiria vis daugiau dėmesio aplinkosaugai. Tai – viena iš ES prioritetinių sričių. Dėl šios priežasties šalyje vyksta didelės permaitos ir atliekų tvarkymo srityje – uždaroma 800 senųjų sąvartynų ir vietoje jų atidaroma 11 modernių regioninių sąvartynų. Dalis Lietuvos regionų jau spėjo įvykdyti šios projekto ir atidaryti modernius sąvartynus, o Utenos regione naujas sąvartynas pradės veikti sausio 18 dieną. Jis yra įrenginėjamas Mockėnuose, kurį nuo Utenos skiria vos 0,5 kilometras.



Vienas pakeis šimtą

Naujai atidaromas sąvartynas pakeis 102 senuosius sąvartynus Utenos regione. Sąvartynais šioje šalyje dalyje besirūpinantis Utenos regiono atliekų tvarkymo centras (URATC) iš kitų šalies centrų išsiskiria didžiausiu uždarytų sąvartynų skaičiumi.

„Daugelį metų klastojamas, kaip dabar esančių šimtą sąvartynų galės pakeisti vos vienas. Tačiau vieną sąvartyną atidaryti kainuoja kelis kartus pigiau, negu atidaryti kelis. O didesni atstumai atliekų vežėjams yra įveikiami. Gyventi ir toliau su senais sąvartynais jau nebeįgalėjome, norime rūpintis aplinka ir netešti jos“.

– apie ES finansuojamo projekto reikalingumą pasakojo URATC direktorius Povilas Stumbrys.

Ekologinės problemos Mockėnų sąvartyne bus sprendžiamos moderniais būdais: atliekų puvimo metu išski-

riamos dujos bus surenkamos ir panaudojamos šiluminei arba elektros energijai, sąvartyno filtratas (atliekoms išstati susidarantis labai kenksmingas aplinkai skysis) keliaus į Utenos valymo įrenginius. 2008 metais bus pradėta rengti ir rūšiavimo linija – ji leis dar kartą išrūšiuoti visas į sąvartyną patenkančias atliekas. Rūšiavimas sąvartyne bus vykdomas panaudojant specialius rūšiavimo mašinas.

Keisis apmokėjimo tvarka

„Naujo ir modernaus sąvartyno įrengimas neišvengiamai prives prie kitokios apmokėjimo už atliekų tvarkymą sistemos“, – sako URATC vadovas. Centro užsakymu buvo atlikta Utenos regiono gyventojų apklausa, siekiant išsiaiškinti jų požiūrį į atliekų rūšiavimą ir ar jie sutiktų mokėti pastovų mokestį už atliekų tvarkymą. „Dauguma apklaustųjų regione sakė, kad sutiktų su tokiu mokestiu“ – apie apklausos rezultatus pasakojo Povilas Stumbrys. Šiuo metu uteniškiai už atliekų tvarkymą moka pagal individualiai sudarytas sutartis.

URATC direktorius P. Stumbrys pasakoja, kad šiuo metu problemų kyla ieškant efektyviausio atsiskaitymo būdo už atliekų tvarkymą. Galimi du variantai: tarifas (kaip yra šiuo metu) arba rinkliava. Pasirinkus rinkliavą, mokestis būtų renkamas arba nuo gyventojų skaičiaus, arba nuo gyvenamo ploto. Abu variantai turi ir pliusų, ir minusų, taigi geriausia iš jų išsirinkti – sudėtinga. „Atėmu tik tiek, kad už atliekų tvarkymą turės mokėti visi atliekų turėtojai, o ne tik tie, kurie yra sudarę sutartis dėl atliekų išvežimo. Daliai regiono gyventojų, jau šiandien mokančių už atliekų tvarkymą, gali tekti nešenkliai mokėti daugiau nei iki šiol. Tačiau to negalime išvengti – už švaresnę aplinką, aukštesnę kokybę reikia ir daugiau mokėti“, – sako regioninio atliekų tvarkymo centro vadovas. Jis pridūrė, kad rinkliava pagaliu išspręstų anksčiau problemą – kaip už atliekų tvarkymą priversti mokėti visus, o ne tik tuos, kurie yra sudarę atliekų išvežimo sutartis. Juk visi turi atliekų, o mokant didesniui skaičiui žmonių, mokestis visiems būtų mažesnis.

Vyko gamt. projektų aptari

Kiekvieną gruodį Utenos rajono nistracijoje aptariami gamtosauoga gejai ir vykdytojai atsiskaito už m patirtimi, papasakoti, kaip šiais planuotus darbus, Aplinkos apsaugos juos sukviėtė prieš šventes.



Praejusiais metais dalyvaui buvo pateiktos 25 paraiškos, ir visai 7 gavo pilną finansavimą, likusių apsaugos remimo specialiosios po buvo skirta 17 tūkst. Lt.

Dauguma organizacijų atsto projektus, džiaugesi, kad aplinka apsauga sulaukia vis daugiau p pritarimo, o rezultatai taip pat ger labiau įitraukia į šiuoklių rinkia pastatų sodina geles ir medžius, rū miniais beglobiais gyvūnais, rengi kymus, viktorinas ir kt. renginius, kad bendruomenę prižiūrimose b aplin... niokotojų.

Pirmą kartą aptarime dalyvavo renginys taip pat buvo naudojasi iš kolegų pasisemti idėjų. Naujai įitraukę projektų dalyviai ir kita veiklą.

„Savame rate“ dalyvavo ir uteniškiai

Praejusiais metais Lietuvos mokiniai buvo kvie-

kių komanda – Daurimantas Dunda, Gediminas Pranskū-

šį projektą, kurio partneriai buvo ir Utenos rajono po-

niame konkurse. Nors uteniškiam nepavyko laimėti pirmosios vietos, tačiau jie

Utenoje apdovanoti piešinių konkurso dalyviai

Tarptautinę žemės dieną, balandžio 22-ąją įvyko piešinių konkurso vaikams "Būkime kitokie – rūšiuokime atliekas!" apdovanojimai. Konkursą organizavo Utenos regiono atliekų tvarkymo centras (toliau URATC).

Piešinių – sentencijų konkursas buvo organizuotas pradinėjų klasių vaikams. URATC organizuoto konkurso tikslas – skatinti visuomenę, rūpintis švara ir aplinka. Konkursas buvo rengiamas kartu su Utenos apskrities savivaldybėmis. Norą dalyvauti pareiškė 15 mokyklų iš Utenos, Molėtų, bei Anykščių rajonų.

"Džiugu, kad mokytojai suinteresuoti skatinti vaikus rūpintis gamta. Ateityje dar organizuosime šviečiamuosius konkursus darželinukams, vyresniųjų klasių moksleiviams. Tikimės, kad ateityje dalyvaus ir Ingalinos raj., Zarasų raj. bei Visagino savivaldybių mokyklos, kurios šį kartą nedalyvavo", – sakė Utenos regiono atliekų tvarkymo centro laikinai direktoriaus pareigas einantis Ramūnas Juodėnas.

Renginyje vaikai gavo ne tik diplomus ir skatinamuosius prizus, bet kartu dalyvavo ir teatralizuotoje ekologijos pamokėlyje. Utenos kolegijos studentai mokė vaikus teisingai rūšiuoti atliekas, būti neabejingais gamtai.

Piešinių gauta labai daug, tad vertinimo komisija ilgai tarėsi ir rinko pačius geriausius. Komisiją sudarė Utenos dailės mokyklos direktoriaus pavaduotojas Giedrius Mazūras, Utenos apskrities žinių dizainerė-maketuotoja Rita Rimkevičienė, URATC atstovai.

Geriausių darbų autoriais išrinkti Utenos raj. Leliūnų pagrindinės mokyklos antrokė Aistė Žilytė, Molėtų rajono Čiulėnų pagrindinės mokyklos ketvirtokė Ramunė Nariūnaitė, ir Molėtų pradinės mokyklos pirmokas Šarūnas Mieliauskas. "Vaikai itin spalvingai piešė, klijavo, kaip reikia rūšiuoti atliekas, saugoti gamtą. Gerų darbų daug, tačiau laureatų darbai išsiskyrė savo originalumu", – sakė G. Mazūras.

[domu pastebėti, kad panašūs ekologiniai projektai vykdomi ne tik naujosiose, bet ir senosiose Europos Sąjungos valstybėse. Projektas „Utenos regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas: visuomenės informavimas ir švietimas“ finansuojamas Europos Sąjungos Sanglaudos fondo ir Lietuvos Respublikos Nacionalinio biudžeto lėšomis. Konkursas vaikams – viena iš šios programos dalių.

vartai

Utenoje – naujas sąvartynas

Tautvydas KONTRIMAVIČIUS
LR korespondentas

Praėjusį penktadienį Mockėnuose, vos kilometras nuo Utenos, atidarytas naujas, pagal visus Europos Sąjungos ekologinius reikalavimus įrengtas Utenos regiono sąvartynas.

Dar po pusės metų jis liks vienintelis iš 103 buitinių atliekų sąvartynų, kuriuose iki šiol buvo kaupiamos šešių Utenos apskrities savivaldybių šiukšlės.

Jau uždaryti 88 senieji sąvartynai, kiti bus likviduoti, pradėjus vežti buitines atliekas į Mockėnus.

Sukurti naują atliekų tvarkymo sistemą Utenos apskrityje iš viso kainuos 15,3 mln. eurų (53 mln. litų).

75 proc. darbų vertės finan-



Šalia senųjų Utenos buitinių atliekų kalno – naujas laukas visos apskrities šiukšlėms kaupti.

suoja ES Sanglaudos fondas.

Prognozuojama, kad apskrities poreikius sąvartynas tenkins artimiausius 20–25 metus.

Regioninis sąvartynas Mockėnuose veiks senojo Utenos miesto sąvartyno vietoje, prieš tai išplėtus ir pertvarkius jo teritoriją.

Stabdžių nespaudžia

W MARIUS DANALAS

Estijos kapitalo UAB „Mecro Technikonas“, valdanti statybinių įrankių ir technikos salonus „Stokker“, Lietuvoje yra viena iš šios srities lyderių – per 4 metus ji šešiskart padidino apyvartą ir kol kas nesidairo stabdžių. Bendrovė užsimojo per kelerius metus išplėsti dvigubai ir 2-3 kartus išplėsti prekybos vietų skaičių.

Algimantas Grigas, „Mecro Technikonas“ (MT) direktorius, įsitikinęs, kad norint sėkmingo verslo ir spartaus įmonės augimo reikia sau nuolat kelti vis didesnius tikslus, ne džiūgauti dėl to, ką padarė, o galvoti apie naujus iššūkius.

„Stengtis nesustoti ties tuo, ką pasiekė. Toks požiūris yra vienas iš geriausių verslo variklių. Įmonėse, kurių vadovai ir savininkai lieka patenkinti rezultatais ir nebenturi didesnių tikslų, anksčiau ar vėliau prasideda stagnacija. Jos stabteli ir konkurentai jas pralenkia“, – teigia verslininkas.

MT yra viena iš didžiausių įrankių ir statybines technikos pardavėjų Lietuvoje, tačiau tai nemažina jos apetito. Bendrovė šiame ketina apie 50% padidinti statybinių mašinų rinkos dalį Lietuvoje, iki metų pabaigos tikslai valdyti daugiau nei 30% visos rinkos. Nuo 2004 m. jos apyvarta išaugo 6 kartus, šiame įmonė tikisi didesnis nei 100 mln. Lt apyvartos. Per kelerius



GRUPĖ

UAB „Mecro Technikonas“ priklauso „Mecro“ įmonių grupei, kurią valdo Estijos pilietis Ando Aronas. Grupės metinė apyvarta pernai siekė apie 135 mln. EUR. Baltijos šalyse „Mecro“ turi 30 „Stokker“ įrankių ir statybines technikos parduotuvių, iš jų 7-ios veikia Lietuvoje: Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Alytuje, Marijampolėje ir Utenoje. Vasarą „Stokker“ bus atidarytas Panevėžyje. Šiemet planuojama įrengti dar vieną parduotuvę Vilniuje.

„Mecro“ veikia Lietuvoje pradėjo prieš 1999 m. Prieš 2,5 m. ji įsigijo Kauno UAB „Technikonas“, vieną iš įrankių prekybos lyderių, abi įmonės buvo sujungtos.

Lietuva „Mecro Technikonas“

artimiausių metų ją norima padvigubinti.

„Kol kas esame mažiausiai „Mecro“ įmonių grupėje,

POŽIŪRIS Algimantas Grigas, „Mecro Technikonas“ direktorius: „Stengtis nesustoti ties tuo, ką pasiekė. Toks požiūris yra vienas iš geriausių verslo variklių.“

tačiau turime didelį ambicijų“, – sako p. Grigas.

Prioritetas – kokybė

Bendrovė per 8 m. „Stokker“ prekybos tinklą Lietuvoje planuoja išplėsti mažiausiai iki 30 parduotuvių. Ją labiausiai domina Pietvakarių ir Šiaurės Vakarų Lietuvos regionai. Įmonė stato ir naujas parduotuves, ir nuomojasi prekybos plotus. Jos strategija – įsikurti prie įvažiavimo į miestus kelių arba pramonės rajonuose, arčiausiai pagrindinių kelių – statybos įmonių.

„Dabar daugiausia prekių parduodame Kaune, kol kas neišnaudojame visų galimybių Vilniuje. Sostinė

– viena iš pagrindinių mūsų plėtros krypčių, šiame čia planuojame atidaryti antrą parduotuvę“, – teigia įmonės vadovas.

MT asortimentas – apie 120 prekių ženklų produkcija, įmonės prioritetai – įrankių ir technikos profesionalumas bei sukelta kokybė. Pagrindiniai tiekėjai – Vokietijos, Skandinavijos, Šveicarijos, Didžiosios Britanijos, JAV gamintojai. Bendrovė turi išskirtines teises Lietuvoje prekiauti „Valvoline“ (JAV) alyva, įvairiais priedais, autoservisų įranga. Lietuvoje ji yra vienintelė įrankių gamintojų „Metabo“, „Gedore“ (Vokietija) ir kitų kompanijų

stovė. Pagrindinis įmonės partneris – britų kompanija JCB, ji yra šakavandžių, teleskopinių kranų, kitose statybines technikoje viena iš gamybos lyderių pasaulyje. JCB produkcija sudaro 40-45% visos MT apyvartos.

Atsiskė nuomos

„Kiekviena prekių grupė stengiamas pasitrinti tiekėjų, kuris yra tarp pasaulinio lyderių, gaminius renkama ypač kruopščiai įvertinami jų kokybė, o ne kaina. Yra būna pagundų prekiauti ir pigniais, prastais įrankiais, tačiau tuo metu nepasiekime ir dėl to nesigalime. Turime klientą, kuris supranta, kad už kokybę reikia mokėti atitinkama kainą“, – pasakoja p. Grigas.

Bendrovė, skirtingai nei kai kurie kiti pardavėjai, nesiverčia įrankių nuoma, jos atsiskė 2006 m.

„Sėkmingai bendradarbiaujame su įmonėmis, kurias vertinami įrankių nuoma. Mes patys pasirenkome tik prekybą, nenorime, kad ji įmonėje konkuruotų su nuomos paslaugomis“, – aiškina verslininkas.

Anot jo, prekybininkai neuštenka vien turėti gerą prekę, ne mažiau svarbu kiti entui pasiūlyti kokybišką remonto ir priežiūros paslaugą. Kiekviename iš MT prekybos centrų dirba meistrai bei gaus, įmonė turi specializuotus JCB technikos priežiūros centrus, kurie paslaugas teikia visą parą.

„Stengiamės bendrauti su pirkėjais jų darbo vietoje. Pardavimo vadybininkai turi tarnybinius automobilius

INVESTICIJOS Utenos apskritis jau turi regioninį sąvartyną

Atliekas veš į vieną vietą

W | DATVA SAVICKIENE

Vasario 1 d. bus oficialiai atidarytas Utenos regioninis sąvartynas Mockėnuose (Utenos r.). Modernus sąvartynas pastatytas ir įrengtas per mažiausiai metus laiko. Teigiama, kad nebus jokių realių išlaidų Utenos apskrities atliekas vežti čia, tačiau gyventojams kaina išaugs.

Projektai „Utenos regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“ 35% paromos

gauta iš Sanglaudos fondo, likusi dalis – iš nacionalinio biudžeto. Bendra vertė viršija 12 mln. EUR. Regioninio sąvartyno įrengimas Mockėnuose – tik vienas iš projekto dalių.

Ramūnas Juodėnas, Utenos regiono atliekų tvarkymo centro direktoriaus pavaduotojas plėtrai, teigia, kad ne tik atidaromas naujas sąvartynas, bet ir uždaryti sen. Tokių būtų 104, iš jų – 93 mažesni jau uždaryti. Didesni, vadinamieji centriniai regioniniai, dar veikia, bet taip pat laukia savo uždarymo eilės. Kartu jau įrengti atliekų priėmimo punktai Utenos apskrities miestuose, atlikta daugybė kitų darbų.

Ponas Juodėnas tvirtina, kad trukdžių įgyvendinant tokį didelį projektą būtų nemažai.

Vienas jų – ilgai ir sunkiai buvo sprendžiami šėmės klausimai. Tačiau jis pastidžianga, kad naujoji modernaus sąvartyno statybos vyko gana greitai.

„Visa infrastruktūra įrengti užtruko mažiausiai metus. Utenos regioninis sąvartynas, mano manymu,

pastatytas bene greičiausiai iš visų šios metu veikiančių“, – sako jis.

Po atidarymo čia dirba 6-7 darbuotojai, vėliau, įrengus rūšiavimo liniją, darbuotojų turėtų paslaugoti.

Tačiau šios apskrities gyventojams kaina augs, nes, pasak p. Juodėno, paslaugos kokybė jau kita.

„Už tiek, kiek mokėdavome iki šiol, bus neįmanoma teikti paslaugų. Pristūdes ir transportavimo išlaidos. Juk atliekos bus vežamos iš viso Utenos regiono“, – tikina jis.

DEMESIO VEI

PERKU
(VEIKIANČ

TEL: 8-

Naujasis Mockėnų sąvartynas – pagrindinė didelės sistemos dalis

Vasario 1 dieną Mockėnuose atidarytas regioninis sąvartynas. Tai vienas iš 11-kos Lietuvos regioninių sąvartynų, kurie pagal Europos Sąjungos remiamas gamtos saugos programas rengiami vietoj uždaromų 800 senųjų sąvartynų.

Per metus įrengtas beveik 18 mln. Lt vertės Mockėnų sąvartynas – konstrukcinio požūriū sudėtingiausias Baltijos šalyse. Jis pakeis 102 uždaromus reikalavimų nebeatitinkančius sąvartynus Utenos apskrityje. Tai pirmas, pagrindinis, visos regioninės atliekų tvarkymo sistemos kūrimo elementas. Viso projekto, truksiančio iki 2013 metų, bendra vertė – 72 mln. Lt. Apie 75 proc. lėšų skiria Europos Sąjungos Sanglaudos fondas, likusioji dalis – Lietuvos biudžeto lėšos.

Atidarymas – su batukais

Ruosiantis į Mockėnų sąvartyno atidarymą buvo mintis apsiūti purvabridžiats. Tačiau mokyklos paaiškėjo, kad to nereikia. Net su elegantiškais

batukais atvykusios į iškilmes damos nepatyrė nepatogumų: sąvartyno teritorija išasfaltuota, išbetonuota, naujos kontoros patalpos šiltos ir jaukios. Šviečia kompiuterių ekranais. Be abejoj, sąvartyno modernumas pasireiškia ne vien tu.

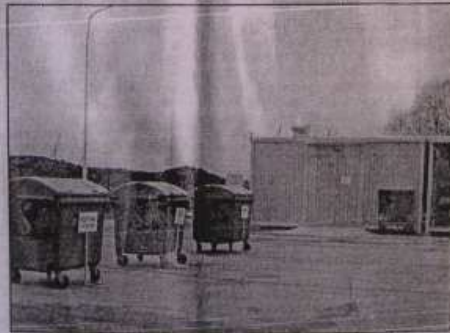
Sąvartynas įrengtas greta senojo, prie jo beveik 12 ha teritorijos prijungus dar 5 ha. Planuojama, jog jis tarnaus apie 20 metų: komunalines atliekas bus kaupiamos penkiose sekcijose – vienai prispūdiūms, bus rengiama nauja. Čia atliekos bus stipriai suspaudžiamos – tarp kitos technikos, įsigytas beveik 30 t svorio kompaktoriaus su 20 cm ilgio



„Panevėžio statybos tresto“ atstovai „Utenos regiono atliekų tvarkymo centru“ direktoriū Povilū Stumbriū i teikė simbolinį raktą, kuris atraktinū sąvartyną ir užraktinū žmoniū nevalyva.

Nuo vasario 11 d.
Utenoje naujas banko adresas –
Utenio aikštė 22
Tel. (8 389) 62 089

ŠIAULIŲ BANKAS
www.sb.lt



Modernioje aikštėje pavojingos ir didelės atliekos iš gyventojū bus priimamos nemokamai.

typliū specialiu įrenginiu. Dabar čia pilamos visos atliekos.

Įrengta didelių ir pavojingū atliekū aikštė: konteinerin

niū, plastmasėms, užraktinūms sandėliams – chemikalams, seniems medikamentams, elektronikai, greta – vieta padangoms, išmestiems baldams. Tokias atliekas žmonės galės atvežti nemokamai, operatorius padės jas išsūruoti. Kitos atliekos priimamos pagal svorį – tam įrengtos iki 50 t galios svarstyklės, tonos kaina – 47,2 Lt. Įrengta kompostavimo aikštė, sukomplektuota technika žaliavai ruošti – smulkintuvas, sijotuvai. Išvaliojančiu iš sąvartyno mašinų ratams nuplauti – specialioje aikštėje, transportas pervažiuos ir rezervuarų su dezinfekuojančiu skysčiu. Šią vasarą bus baigti aplinkos tvarkymo darbai, rugsėjo (Sukelta į 2 psl.)

1830
Slaugyti
dėsa lites

Sinop
tinauon
dėtingi, il
stėks, kel
kai kur gal
nie šaliu.

SIA
M

Stūlome
ku ir lab
čiausios
rūkymo n
pagamin
viško kul
do recep
tū Lietu

Galime p
Jums pata
nio kalakut

Jei reikia,
sų gyvūnū
pagaminū
lingus kar
mo produk

Parkame
ba, mokan
nima. Pas
transportū
proc. PVM,
mentus vā
koms gaus.

Laukia
Tel. (8-6
(8-389
"Siaudinū
parduo
(8-389